

ความรู้ศาสนาเบื้องต้น

กรมการศาสนา

ความรู้ศาสนาเบื้องต้น

กรมการศาสนา

ความรู้ศาสตร์เบื้องต้น

ผู้จัดพิมพ์ กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม

ปีที่พิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๔

จำนวนพิมพ์ ๕,๐๐๐ เล่ม

ISBN 978-616-543-125-5

ที่ปรึกษา

๑. นายสด แดงเอียด อธิบดีกรมการศาสนา
๒. นายจรูญ นราคร รองอธิบดีกรมการศาสนา
๓. นายสุเทพ เกษมพรหมณี ผู้อำนวยการ
สำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
๔. นางสาวภักดิ์สุจริตรณ จิปภพ เลขานุการกรมการศาสนา

ผู้รับผิดชอบดำเนินการ

๑. นายพิสิทธิ์ นริตติวงศกรณ ผู้อำนวยการกองศาสนูปถัมภ์
๒. นายอนุชา หาระหนี่ นักวิชาการศาสนาชำนาญการ
๓. นางสาวจิตต์ ปัญญา นักวิชาการศาสนาชำนาญการ
๔. นางสาวชวมน เลมมงคล นักวิชาการศาสนาชำนาญการ
๕. นางสาววาสนา เฟิงสะและ นักวิชาการศาสนาชำนาญการ
๖. นางสาวปริญญารณ กิจบรรทัด นักวิชาการศาสนาชำนาญการ
๗. นายพีระพล อาแว นักวิชาการศาสนาปฏิบัติการ
๘. นายพรรัตน์ ปันธิ เจ้าพนักงานการศาสนาปฏิบัติงาน
๙. นางสาวจิรภา เกิดนิมิตร นักวิชาการศาสนา

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

๗๙ ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร

กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐

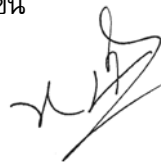
โทร. ๐-๒๕๖๑-๔๕๖๗ โทรสาร ๐-๒๕๗๙-๒๕๕๓

นายโชคดี ออสุวรรณ ผู้พิมพ์โฆษณา พ.ศ. ๒๕๕๔

กรมการศาสนา มีภารกิจหลักในการทำนุบำรุง ส่งเสริม ให้การอุปถัมภ์ ค้ำครองกิจการด้านพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ที่ทางราชการรับรอง คือ ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนापราหมณ์-ฮินดู และศาสนาซิกข์ พร้อมส่งเสริมความเข้าใจอันดีและสร้างความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนทุกศาสนา รวมทั้งให้คนไทยนำหลักธรรมทางศาสนา มาพัฒนาชีวิตให้เป็นคนดีมีคุณภาพ ซึ่งมีหลายโครงการและหลายรูปแบบ

โครงการเฉพาะกิจพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นโครงการที่กรมการศาสนาได้จัดทำขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ในการเสริมสร้างสันติสุข ความสงบเรียบร้อย ความสมานฉันท์อย่างยั่งยืน ให้กับพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มี ๕ โครงการ คือ โครงการศาสนิกสัมพันธ์ โครงการนักรักรายการเยาวชน สืบสานศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม โครงการตอบปัญหาศาสนาเยาวชน โครงการค่ายเยาวชนสมานฉันท์ และโครงการอบรมและพัฒนาบุคลากรทางศาสนา จึงได้จัดทำหนังสือ “ความรู้ศาสนาเบื้องต้น” เพื่อเป็นคู่มือในการจัดกิจกรรมตามโครงการดังกล่าว และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้เกี่ยวกับศาสนาเบื้องต้นของ ๕ ศาสนา เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ และสันติสุขที่ยั่งยืน

กรมการศาสนาหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้จัดโครงการและผู้ที่เกี่ยวข้องได้กว้างขวางมากขึ้น

(นายสด แดงเอียด)

อธิบดีกรมการศาสนา

	หน้า
คำนำ	
บทนำ	๑
บทที่ ๑ ศาสนาพุทธ	๕
๑. ประวัติศาสนาพุทธ	๘
๒. ประวัติศาสตร์	๘
๓. คัมภีร์ หลักความเชื่อ หลักธรรมคำสอน และหลักปฏิบัติของศาสนา	๙
๔. ผู้สืบทอดศาสนา	๒๒
๕. ศาสนสถานและศาสนวัตถุ	๒๓
๖. ศาสนพิธี	๒๔
๗. วันสำคัญทางศาสนา	๓๘
บทที่ ๒ ศาสนาอิสลาม	๔๑
๑. ประวัติศาสนาอิสลาม	๔๒
๒. ประวัติศาสตร์	๔๔
๓. คัมภีร์ หลักความเชื่อ หลักธรรมคำสอน และหลักปฏิบัติของศาสนา	๔๘
๔. ผู้สืบทอดศาสนา	๖๙
๕. ศาสนสถานและศาสนวัตถุ	๖๙
๖. ศาสนพิธี	๗๓
๗. วันสำคัญทางศาสนา	๗๖
บทที่ ๓ ศาสนาคริสต์	๗๙
๑. ประวัติศาสนาคริสต์	๘๑
๒. ประวัติศาสตร์	๘๓
๓. คัมภีร์ หลักความเชื่อ หลักธรรมคำสอน และหลักปฏิบัติของศาสนา	๘๗

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๔. ศาสนสถานและศาสนวัตถุ	๙๘
๕. ศาสนพิธี	๙๙
๖. วันสำคัญทางศาสนา	๑๐๒
บทที่ ๔ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู	๑๐๗
๑. ประวัติศาสนาพราหมณ์-ฮินดู	๑๐๙
๒. คัมภีร์ หลักความเชื่อ หลักธรรมคำสอน และหลักปฏิบัติของศาสนา	๑๑๐
๓. ผู้สืบทอดศาสนา	๑๒๔
๔. ศาสนสถานและศาสนวัตถุ	๑๒๘
๕. ศาสนพิธี	๑๓๑
๖. วันสำคัญทางศาสนา	๑๓๒
บทที่ ๕ ศาสนาซิกข์	๑๓๗
๑. ประวัติศาสนาซิกข์	๑๓๙
๒. ประวัติศาสตร์	๑๔๐
๓. คัมภีร์ หลักความเชื่อ หลักธรรมคำสอน และหลักปฏิบัติของศาสนา	๑๕๕
๔. ผู้สืบทอดศาสนา	๑๕๖
๕. ศาสนสถานและศาสนวัตถุ	๑๕๗
๖. ศาสนพิธี	๑๖๐
๗. วันสำคัญทางศาสนา	๑๗๑
บทสรุป	๑๗๗
ภาคผนวก	๑๘๑
คำถาม-คำตอบเกี่ยวกับศาสนาต่างๆ	๑๘๒
คำสั่งกรรมการศาสนา	๑๙๙
บรรณานุกรม	๒๐๓

บทนำ

“...การเข้าถึงสถานการณ์และสภาพการณ์ของผู้ที่เราจะช่วยเหลือนั้น เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด การช่วยเหลือให้เขาได้รับในสิ่งที่เขาควรจะได้รับ ตามความจำเป็นอย่างเหมาะสม จะเป็นการช่วยเหลือที่ได้ผลดีที่สุด...”

พระราชดำรัสตอนหนึ่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพิธีเปิดการประชุมการสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ครั้งที่ ๕ ณ ห้องประชุม ศาลาสันติธรรม วันอาทิตย์ที่ ๖ เมษายน ๒๕๑๒ ที่กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม อัญเชิญมาลงในหนังสือเล่มนี้เพื่อแสดงให้เห็นว่าการจะช่วยเหลือใครให้ได้ผลดีที่สุดนั้น จะต้องช่วยให้เขาได้รับในสิ่งที่ควรจะได้รับ โครงการอุดหนุนการจัดกิจกรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รายการตอบปัญหาศาสนาเยาวชน เป็นโครงการช่วยให้ความรู้ความเข้าใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนในด้านศาสนา ตลอดจนวัฒนธรรม และประเพณีของกันและกัน ประเทศไทยมีหลายศาสนา แม้ว่าคำสอนแต่ละศาสนาจะเน้นให้คนละชั่วทำดีมีไมตรีจิตต่อกัน แต่ก็เชื่อว่า มีจำนวนคนไม่น้อยที่ไม่เข้าใจในหลักธรรมคำสอนของศาสนาอื่น ส่วนใหญ่จะศึกษาหาความรู้เฉพาะในศาสนาของตน จึงทำให้ไม่ทราบว่าเป็นศาสนิกในศาสนาอื่นมีข้อวัตรปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างไร เมื่อไม่ทราบก็อาจจะทำ พูด คิด ในสิ่งที่อาจจะทำให้กระทบกระเทือนจิตใจของคนอื่นโดยไม่มีเจตนา หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เข้าทำนองที่ว่าน้ำผึ้งหยดเดียว ก็อาจจะกลายเป็นปัญหาลูกกลมใหญ่โตได้

รายการตอบปัญหาศาสนาเยาวชนเป็นกิจกรรมหนึ่ง ในหลาย ๆ กิจกรรมภายใต้โครงการอุดหนุนการจัดกิจกรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม จัดขึ้น มีวัตถุประสงค์หลักอยู่ ๒ ประการ คือ

๑. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือได้ถูกต้อง

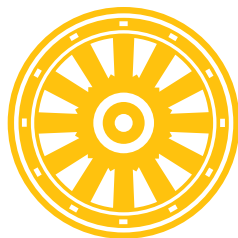
๒. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนที่นับถือศาสนาต่างกันได้เกิดการเรียนรู้ และมีความเข้าใจในหลักคำสอนทางศาสนาของกันและกัน อันจะนำไปสู่ความสมานฉันท์และความสงบสุขของคนในสังคม

เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมจะเน้นเยาวชนที่อยู่ในภาคการศึกษา ในเขตพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดสงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ในการคัดเลือกเด็กและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรม ได้ขอความร่วมมือกระทรวงศึกษาธิการ มอบให้เขตพื้นที่การศึกษาคัดเลือกเด็กและเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับช่วงชั้นที่ ๒ และช่วงชั้นที่ ๓ (อายุประมาณ ๑๐-๑๖ ปี) โดยจัดเป็นทีมๆ ละ ๕ คน ในแต่ละทีมให้มีเด็กที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม หรือศาสนาอื่นเข้าร่วมเป็นทีมผสม เนื่องจากปัญหาที่นำมาถามจะมีทั้งปัญหาที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม หรือศาสนาอื่น คำถามที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธให้เยาวชนพุทธเป็นหลักในการค้นหาคำตอบเยาวชนอิสลามจะเป็นผู้ช่วย ในคำถามที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามให้เยาวชนอิสลามเป็นหลักในการค้นหาคำตอบเยาวชนพุทธจะเป็นผู้ช่วย เนื้อหาในคำถามจะเป็นความรู้เบื้องต้น ไม่ลุ่มลึกจนเกินไป โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนาแต่ละศาสนาได้ช่วยกันคัดกรองเลือกเฟ้นประเด็นคำถามและคำเฉลยที่ถูกต้องจัดทำเป็นหนังสือคู่มือให้เยาวชนได้ศึกษาเรียนรู้

ในการแข่งขันจะมี ๒ รอบ คือ รอบแรกแข่งขันในระดับอำเภอ คัดเอาทีมที่ชนะไปแข่งขันในระดับจังหวัด ทีมที่ชนะในระดับจังหวัด จะมีรางวัลทุนการศึกษา มอบให้ ดำเนินการแข่งขันโดยวัฒนธรรมจังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นับว่าเป็นกิจกรรมที่ให้ทั้ง ความรู้ ความสนุกสนาน ความพึงพอใจ แก่ทุกฝ่ายโดยเฉพาะเด็กและ เยาวชน พวกเขาได้ทำงานร่วมกันเป็นทีม ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันทำ และร่วมกันประสบความสำเร็จ ก่อให้เกิดความเป็นเพื่อน ความเป็นมิตรภาพและภราดรภาพที่ยั่งยืน

ในหนังสือความรู้ศาสนาเบื้องต้นเล่มนี้ จะประกอบไปด้วยความรู้ เรื่องศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และศาสนาซิกข์ โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย ประวัติของศาสนา ประวัติ พระศาสดา พระคัมภีร์ หลักความเชื่อ หลักคำสอน หลักปฏิบัติขั้นพื้นฐาน ผู้สืบทอด ศาสนสถานและศาสนวัตถุ ศาสนพิธี และวันสำคัญทางศาสนา ซึ่งความรู้ในเรื่องต่างๆ เหล่านี้ ในแต่ละศาสนาจะได้นำมาอธิบายพอเป็น ความรู้เบื้องต้นเท่านั้น หากต้องการจะทราบโดยละเอียดหรือพิสดารก็ขอให้ แสวงหาข้อมูลในแหล่งความรู้ที่อื่นๆ ต่อไป และเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ หากจะมีส่วนหนึ่งส่วนใดขาดตกบกพร่องหรือคลาดเคลื่อนก็ขอความกรุณา จากท่านผู้รู้ได้โปรดให้ข้อเสนอแนะ เพื่อกรรมการศาสนาจะได้นำไปปรับปรุง แก้ไขให้ถูกต้องและจัดพิมพ์เผยแพร่ในโอกาสต่อไป

บทที่ ๑

ศาสนาพุทธ

ประวัติของศาสนาต่าง ๆ

ก่อนจะทราบประวัติของศาสนาต่าง ๆ ควรจะทราบคำว่า “ศาสนา” แปลว่าอะไร ศาสนาเป็นศัพท์ในภาษาสันสกฤต บาลีใช้ว่า ศาสนา แปลว่า คำสั่งสอน ย่อมมีในทุกศาสนา ในฝ่ายตะวันตกคำว่า ศาสนา ตามความหมายกว้าง ๆ คือ ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งมีอำนาจอยู่เหนือสิ่งธรรมดา จะเรียกว่าพระเจ้าหรือพระผู้เป็นเจ้าก็แล้วแต่ ซึ่งพระองค์ ทรงปกครองและควบคุมโลก พร้อมทั้งมวลมนุษยชาติด้วยทิวอำนาจ มนุษย์มีหน้าที่เป็นพันธกรณี จะต้องมีความเชื่อ ความศรัทธา เคารพบูชา พระองค์และคำสั่งสอนของพระองค์ด้วยความเกรงกลัวและด้วยความ จงรักภักดี รับประทานพระองค์ด้วยการประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสั่งสอนอย่าง เคร่งครัด นอกจากนี้ที่กล่าวมานี้คำว่าศาสนาอาจจะยังมีในความหมายอื่นๆ อีก แต่จะไม่นำมากล่าวในที่นี้ จะกล่าวเฉพาะในความหมายว่าคำสั่งสอนเท่านั้น

ส่วนประวัติของศาสนา หากจะนับรวมเอาศาสนาทั้งหมดที่มีอยู่ใน โลกนี้ ซึ่งบางศาสนาก็สูญหายไปแล้ว ก็ไม่สามารถจะชี้ลงไปได้ว่าศาสนา เกิดขึ้นในโลกนี้ตั้งแต่เมื่อไร ท่านศาสตราจารย์ พระยาอนุมานราชธน ราชบัณฑิต ได้พูดไว้ในหนังสือศาสนาเปรียบเทียบภาค ๑ ว่า “มนุษย์ไม่ว่า ในชาติใดภาษาใดจะเป็นมนุษย์ชาวป่าชาวเขาหรือชาวบ้านชาวเมืองก็เป็นคน มีศาสนาแทบทั้งนั้น และศาสนาที่คนเหล่านั้นนับถือย่อมจะมีกำหนดไว้ ให้แล้วตั้งแต่เกิดมา พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย เคยนับถือศาสนาอะไรลูกที่เกิด มาในครอบครัวก็นับถือศาสนาไปตามนั้น เหตุนี้จึงมีคำกล่าวที่ว่า “คนเกิด ในศาสนา” ที่จะกีดตนอกศาสนาเห็นจะหาได้ยากเต็มที...” ถ้าจะพิจารณา ตามข้อความนี้แล้วจะพบว่าศาสนามีมาพร้อม ๆ กับมนุษย์ที่เกิดมาในโลก

ใบนี้ แต่คำสั่งสอนเหล่านั้นจะเป็นศาสนาหรือจะเป็นเพียงลัทธิความเชื่อ
เท่านั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบเหล่านี้

๑. เป็นคำสั่งสอนที่ประกอบด้วยความเชื่อถือ

๒. เป็นคำสั่งสอนที่ว่าด้วยศีลธรรมจรรยา พร้อมทั้งผลของ
การปฏิบัติตาม

๓. เป็นคำสั่งสอนที่มีผู้ตั้งหรือมีศาสดา

๔. เป็นคำสั่งสอนที่มีศาสนทายาทสืบทอดกันมา

๕. เป็นคำสั่งสอนที่กวัดขั้นในเรื่องจงรักภักดี นับถือศาสนานี้แล้ว
จะหันไปนับถือศาสนาอื่นไม่ได้

๖. เป็นคำสั่งสอนที่มีศาสนิกมากพอสมควร

สมเด็จพระญาณวโรดม กล่าวไว้ในหนังสือศาสนาต่างๆ ว่า
คำสั่งสอนที่เรียกว่าศาสนาจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ ๖ ประการนี้
ถ้ามีไม่ครบจะเรียกว่าลัทธิบ้าง โอวาทบ้าง แต่คำสั่งสอนที่นำมากล่าว
ในหนังสือความรู้ศาสนาเบื้องต้นเล่มนี้ มีองค์ประกอบครบทั้ง ๖ ประการ
เป็นคำสั่งสอนของศาสนาอย่างแน่นอน ส่วนศาสนาไหนเกิดขึ้นเมื่อไร
ขอให้ไปศึกษาในรายละเอียดของแต่ละศาสนา เริ่มต้นจากศาสนาพุทธ
ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และศาสนาซิกข์
ไปตามลำดับ

๑. ประวัติศาสดาพุทธ

พระพุทธศาสนาเกิดขึ้นที่ประเทศอินเดีย สมัยนั้นเรียกว่า ชมพูทวีป ก่อนคริสต์ศักราช ๕๔๓ ปี หรือก่อนฮิจญ์เราะฮ์ศักราช ๑,๑๖๗ ปี ปัจจุบันมีอายุมากกว่า ๒,๕๐๐ ปี มีคนไทยนับถือพระพุทธศาสนา พร้อมๆ กับมีประวัติศาสตร์ชาติไทย

๒. ประวัติศาสดา

พระพุทธศาสนา มีพระศาสดาทรงพระนามว่า เจ้าชายสิทธัตถะ เป็นพระราชกุมารแห่งเมืองกบิลพัสดุ์ พระบิดาทรงพระนามว่า สุทโธทนะ พระมารดาทรงพระนามว่า พระนางพิมพาพระราชเทวี เมื่อเจริญวัยได้รับการศึกษาศิลปวิทยาเป็นอย่างดี ครั้นพระชนมายุได้ ๑๖ พรรษา ก็ได้อภิเษกสมรสกับเจ้าหญิงยโสธราหรือพิมพา เมื่อพระชนมายุได้ ๒๙ พรรษา ทรงมีพระโอรสพระองค์หนึ่ง พระนามว่า ราหุล และในปีเดียวกันนี้เอง ก็ทรงพิจารณาเห็นว่ามนุษย์ สัตว์ทั้งหลายต่างก็ตกอยู่ในเงื่อนไขของความเกิด แก่ เจ็บ ตาย โดยไม่มีใครจะเอาชนะได้ ทุกคนยอมจำนน แต่พระองค์กลับเห็นว่าจะต้องมีทางออก มีหนทางแก้ไขได้จึงตัดสินใจออกผนวช เพื่อแสวงหาโมกขธรรม คือ หนทางแห่งการหลุดพ้น จากความทุกข์ อันเกิดมาจากความเกิด ความแก่ ความเจ็บ ความตาย และความทุกข์อื่นๆ อีกมากมาย

หลังจากพระองค์เสด็จออกผนวชแล้วได้ ๖ ปี ผ่านการศึกษา ค้นคว้าปฏิบัติอย่างหนักก็ได้ค้นพบหนทางแห่งการหลุดพ้นที่เรียกว่า ตรัสรู้ และทรงได้พระนามใหม่ว่า “พุทธะ” แปลว่า ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน และการตรัสรู้นี้เป็นการตรัสรู้ด้วยพระองค์เอง ไม่มีครูอาจารย์หรือเจ้าลัทธิ

คนใดมาสอน จึงทรงมีพระนามว่า “สัมมาสัมพุทธะ” แปลว่า ผู้ตรัสรู้ชอบด้วยพระองค์เอง ดังนั้นคำว่าศาสนาพุทธจึงแปลว่า ศาสนาหรือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า หรือของผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

เมื่อพระองค์ได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ก็ได้สั่งสอนธรรมะคือหนทางแห่งการพ้นทุกข์ให้แก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายให้รู้ตาม ผู้รู้ธรรมะคนแรกชื่อ โภณฑัญญะ พร้อมกับขอบวชเป็นพระสงฆ์รูปแรกในพระพุทธศาสนา จากนั้นก็มีผู้รู้ตามอีกเป็นจำนวนมาก จวบจนพระองค์มีพระชนมพรรษาได้ ๘๐ ปี ทำการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอยู่ ๔๕ พรรษา ก็เสด็จดับขันธปรินิพพาน แต่ก่อนจะเสด็จดับขันธปรินิพพาน ได้ทรงตั้งพุทธบริษัท ๔ คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ให้ดูแลพระพุทธศาสนา สืบแทนพระองค์

๓. คัมภีร์ หลักความเชื่อ หลักธรรมคำสอน และหลักปฏิบัติของศาสนา

คัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา เรียกว่า พระไตรปิฎก มี ๓ หมวด คือ

๑. **พระวินัยปิฎก** ว่าด้วยวินัยหรือศีลของภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกา

- พระภิกษุ (นักบวชชาย) ถือศีล ๒๒๗ ข้อ
- พระภิกษุณี (นักบวชหญิง) ถือศีล ๓๑๑ ข้อ ปัจจุบันนี้ ไม่มีพระภิกษุณีแล้วมีแต่แม่ชีซึ่งมีศักดิ์เท่ากับอุบาสิกา
- สามเณร สามเณรี (นักบวชเยาวชนชาย-หญิง) ถือศีล ๑๐ ข้อ
- แม่ชี ถือศีล ๘ ข้อ
- อุบาสก (ผู้ชาย) และอุบาสิกา (ผู้หญิง) ถือศีล ๕ หรือศีล ๘ หรือศีลอุโบสถแล้วแต่กำลังศรัทธา

๒. **พระสุตตันตปิฎก** ว่าด้วยคำสอนที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ประกอบหรือเรียกว่า ชาตค

๓. **พระอภิธรรมปิฎก** ว่าด้วยสภาวะธรรมล้วนๆ เกี่ยวกับจิต เจตสิก รูป และนิพพาน เป็นธรรมลึกลับซึ่งในทางพระพุทธศาสนา

ความเชื่อ

๑. เชื่อกกรรม

พระพุทธศาสนาเน้นให้เชื่อเรื่อง “กรรม” คือการกระทำ กรรมเป็นค่ากลางๆ ทำดีเรียกว่า กุศลกรรม ทำไม่ดีเรียกว่า อกุศลกรรม แบ่งเป็น ๓ ทาง คือ ทางกาย ทางวาจา และทางใจ

การกระทำทางกาย เรียกว่า กายกรรม ที่เป็นอกุศล เช่น ไปฆ่าคนอื่นหรือสัตว์อื่นให้ตายหรือทรมาน การลักทรัพย์ คือถือเอาสิ่งของ ที่ไม่มีใครอนุญาตให้โดยผลการ ประพฤติผิดในกาม เช่น ประพฤติผิด ในคู่ครองผู้อื่น

การกระทำทางวาจาหรือคำพูด เรียกว่า วาจกรรม ที่เป็นอกุศล เช่น พูดเท็จหรือพูดโกหก พูดส่อเสียด พูดหยาบคาย และพูดเพ้อเจ้อไร้ประโยชน์

การกระทำทางใจหรือคิดอยู่ในใจ เรียกว่า มโนกรรม ที่เป็นอกุศล เช่น คิดอยากจะได้ของคนอื่น คิดพยาบาท และคิดผิดไปจากหลักพระธรรมคำสั่งสอน

ในทางตรงกันข้ามถ้าทำดี พูดดี คิดดี ก็จะเป็นกายกรรม วาจกรรม และมโนกรรมฝ่ายกุศล เรียกว่า กุศลกรรม กุศลกรรมให้ผลเป็นสุข ส่วนอกุศลกรรมให้ผลเป็นทุกข์

๒. เชื้อผลแห่งกรรม

พระพุทธศาสนาสอนว่า การกระทำทุกอย่างไม่ว่าทางกาย ทางวาจา หรือทางใจ ย่อมมีผลติดตามมา ทำดีได้ผลดี ทำชั่วได้ผลชั่ว คนจะได้ดีหรือได้ชั่วเป็นเพราะตัวเป็นผู้กระทำ คนจะมีเกียรติสูงต่ำ ก็เป็นเพราะเราทำตัว กรรมดีให้ผลดี กรรมชั่วให้ผลชั่ว กรรมใหญ่ให้ผลใหญ่ กรรมเล็กน้อยให้ผลเล็กน้อย การให้ผลแห่งกรรม จะมีความเที่ยงธรรมที่สุด ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ไม่เกรงกลัวอำนาจต่อใครๆ ให้กับคนต่ำต้อยอย่างไร ก็จะให้กับคนที่มีความฉลาดเช่นนั้น ถ้าคนทั้งสองกระทำความไวเหมือนกัน

๓. เชื่อว่าทุกคนมีกรรมเป็นของตนเอง

พระพุทธศาสนาสอนว่า ผลแห่งกรรมเป็นสมบัติเฉพาะตัว ใครทำคนนั้นได้ จะแบ่งปันเผื่อแผ่กันไม่ได้ ผลแห่งกรรมไม่ใช่มรดกจะยกให้กันได้ บุคคลไม่มีสถานที่ปลอดภัยสำหรับผลแห่งกรรม จะเหาะไปในอากาศ จะมุดไปในถ้ำ หรือจะดำน้ำหนีลงไปใต้มหาสมุทรก็ไม่สามารถจะซ่อนตัว หรือหนีไปจากผลแห่งกรรมได้ เพราะผลแห่งกรรมจะอยู่ติดตัวผู้กระทำ

ไปทุกหนทุกแห่ง เหมือนเงาติดตามตัวไป ฉะนั้น ผลแห่งกรรมไม่หมดอายุความ ทำไว้นานเท่าไรผู้กระทำจะจำได้หรือไม่ก็ตาม ผลแห่งกรรมก็必将ยังคงดำรงอยู่ ข้ามภพข้ามชาติจนกว่าจะให้ผลเสร็จเรียบร้อยแล้ว เป็นโอฬาสกรรมแล้วจึงจะยุติ

๔. เชื่อว่าพระพุทธเจ้าตรัสรู้จริง

ชาวพุทธที่แท้จริงจะต้องมีศรัทธามั่นคงในพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า เพราะพระธรรมคำสั่งสอนของพระองค์ ล้วนเป็นเรื่องจริง ไม่ได้แต่งขึ้นมา หรือได้รับคำบอกเล่าจากใคร แต่พระองค์ทรงเป็นพระสัมพันธัญญ์ ตรัสรู้ทุกสิ่งทุกอย่างด้วยพระปัญญาอันบริสุทธิ์ของพระองค์เอง ตรัสไว้อย่างไร ย่อมเป็นจริงอย่างนั้นแน่นอน

กฎแห่งกรรม

กฎแห่งกรรม เป็นกฎธรรมชาติที่พระพุทธเจ้าทรงค้นพบ เป็นสิ่งที่มีอยู่จริง ไม่ใช่พระพุทธเจ้าสร้างขึ้น แต่เป็นกฎที่มีอยู่แล้ว

ชีวิตของเราทุกคน ถูกควบคุมไว้ด้วยกฎแห่งกรรม ไม่มีใครมาควบคุมชีวิตของเรา ชีวิตจะเสื่อม จะเจริญ จะสุข จะทุกข์ จะก้าวหน้า จะถอยหลัง จะอายุสั้น จะอายุยืนขึ้นอยู่กับกรรม คือการกระทำของเราทั้งสิ้น ไม่ใช่ขึ้นอยู่กับอำนาจดวงดาว หรืออำนาจสิ่งภายนอกอื่นๆ ใดที่จะมาดลบันดาลชีวิตของเราให้เป็นอย่างไร่น้อย่างนี้ นอกจากกฎแห่งกรรม

กฎแห่งกรรมในพระพุทธศาสนา ตรงกับกฎของนิวตัน คือ กฏกิริยา (Action) และปฏิกิริยา (Reaction) ซึ่งเป็นกฎทางด้านวัตถุกรรมที่เราทำก็เหมือนกัน ถ้าทำกรรมดี ผลตอบสนองก็เป็นกรรมดี ถ้าทำกรรมไม่ดี ผลตอบสนองก็เป็นเรื่องไม่ดี นี่เป็นกฎทางด้านจิตใจ ถ้าถามว่า “ทำไมคนเราจึงเกิดมาแตกต่างกัน” คำตอบนี้พระพุทธเจ้าตรัสไว้ใน

จูฬกัมมวิภังคสูตรว่า “กัมมัง สัตเต วิภังชชะติ ยะทิทัง หีนัพปะณีตะตาเยะ”
กรรมย่อมจำแนกสัตว์โลกให้แตกต่างกัน คือ เลวทรามและประณีต

ในข้อนี้มีเรื่องปรากฏอยู่ในปัญหาที่สุภมาณพทูลถามพระพุทธเจ้า
ว่า “ทำไมคนเราเกิดมาจึงไม่เหมือนกัน” ปัญหานั้นมี ๑๔ ข้อ จัดเป็น ๗ คู่
ดังนี้

คู่ที่ ๑ ถามว่า ทำไมบางคนอายุสั้น บางคนอายุยืน

เฉลยว่า คนที่ชอบฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ไม่มีศีล ๕ จะมีอายุสั้น
ส่วนคนที่ไม่มีศีล ๕ มีเมตตา กรุณาต่อสัตว์จะมีอายุยืน

คู่ที่ ๒ ถามว่า ทำไมบางคนมีโรคร้ายไข้เจ็บมาก บางคนมีโรคร้าย
ไข้เจ็บน้อย

เฉลยว่า คนที่ชอบเบียดเบียนสัตว์ ทรมานสัตว์ กักขัง
สัตว์อื่นให้เดือดร้อน ให้ทรมาน ให้เจ็บป่วย จะมีโรคร้ายไข้เจ็บมาก ส่วนคน
ที่มีเมตตา ไม่เบียดเบียนสัตว์ เอ็นดูสัตว์และมนุษย์ จะมีสุขภาพดีไม่มี
โรคร้ายไข้เจ็บ

คู่ที่ ๓ ถามว่า ทำไมบางคนเกิดมารูปร่างไม่สวย ชี้เหร่ พิกุลพิการ
บางคนเกิดมารูปร่างสวย รูปร่างหล่อ รวดทรงดี

เฉลยว่า คนที่ช้ำโกรธ อารมณ์บูดตอนเช้า เน่าตอนเพล
เหม็นตอนค่ำ เกิดมาหน้าตาไม่สวยงาม เป็นคนช้ำเหร่ พิกุลพิการ
ไม่สมประกอบ ส่วนคนที่มีน้ำใจดี มีเมตตา กรุณา ไม่ช้ำโกรธ ไม่อาฆาต
พยาบาท เกิดมาจะมีหน้าตาสวยงาม รูปร่างหล่อ รูปร่างสวย

คู่ที่ ๔ ถามว่า ทำไมคนบางคนเกิดมามีวาสนาน้อย ไม่มียศ
ตำแหน่งกับเขา เป็นคนต่ำต้อย แต่คนบางคนเกิดมามีวาสนาดี มียศ
มีตำแหน่ง มีบริวารมาก

เฉลยว่า คนที่ชอบปรึกษาคนอื่น เมื่อใครได้ดีทนอยู่ไม่ได้
หาทางทำลาย เพราะฉะนั้นเมื่อเกิดมาจึงเป็นคนศักดิ์ต่ำ ไม่มียศ ไม่มี
ตำแหน่ง ไม่มีบริวาร ส่วนคนที่ไม่ริษยามิมีมุทิตาจิตต่อคนอื่นที่ประสบ
ความสำเร็จ จะมียศมีตำแหน่งสูง เป็นหัวหน้าคน มีบริวารรักใคร่หนักถือ

คู่ที่ ๕ ถามว่า ทำไมบางคนเกิดมายากจน บางคนเกิดมา
ในสกุลร่ำรวย

เฉลยว่า คนที่ตระหนี่ ชี้นเหนียว เห็นแต่ได้ ไม่บริจาคทาน
ไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ใคร เกิดมาจะยากจน ส่วนคนที่ยินดี เต็มใจในการ
บริจาคทาน ไม่เห็นแก่ตัวจัด ไม่หวงไว้กินไว้ใช้คนเดียว จะเกิดมาในสกุล
ที่มั่งคั่งร่ำรวย

คู่ที่ ๖ ถามว่า ทำไมบางคนเกิดในสกุลต่ำ บางคนเกิดในสกุลสูง

เฉลยว่า คนที่ไม่อ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ใหญ่ เป็นคน
แข็งกระด้างต่อคนที่ควรเคารพบูชาที่ควรยกย่อง จะเกิดในสกุลต่ำ ส่วนคน
ที่มีปกติอ่อนน้อมถ่อมตน อ่อนโยน อ่อนหวาน ต่อผู้ใหญ่ ต่อสมณชีพราหมณ์
ต่อผู้ประพตฺตี จะเกิดในสกุลสูง

คู่ที่ ๗ ถามว่า ทำไมบางคนเกิดมาโง่ สมองทึบ ปัญญาอ่อน
แต่บางคนเกิดมามีปัญญาเฉลียวฉลาด มีไอคิวสูง

เฉลยว่า คนที่ไม่ตั้งใจฟัง ไม่ตั้งใจคิด ไม่ตั้งใจถาม
ไม่ตั้งใจจำ ไม่นำไปปฏิบัติ ไม่เข้าไปไต่ถามจากท่านผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์
ผู้มีคุณธรรม ผู้นั้นจะเกิดมาเป็นคนโง่ ปัญญาทึบ ส่วนคนที่ตั้งใจฟัง คิด
ถาม เขียน สนใจใฝ่เรียนรู้อ จะเกิดมาเป็นคนฉลาด มีไอคิวสูง สมองดี

พระธรรมคำสั่งสอน

๑. หัวใจของพระพุทธศาสนา

พระธรรมคำสั่งสอนในพระพุทธศาสนาแม้จะมีเป็นจำนวนมาก แต่เพื่อจะให้ง่ายต่อความเข้าใจและความจำ ท่านจึงสรุปได้ ๓ หลักการ หรือเรียกว่า หัวใจของพระพุทธศาสนา คือ

๑.๑ ห้ามไม่ให้กระทำความชั่วทุกชนิดทั้งทางกาย วาจา และใจ

๑.๒ ให้กระทำความดีทุกอย่างทั้งทางกาย วาจา และใจ

๑.๓ ชำระจิตให้บริสุทธิ์ เพราะจิตบริสุทธิ์จะทำให้กายและวาจาบริสุทธิ์ด้วย

คนบางคนไม่กระทำความชั่ว แต่ก็ไม่กระทำความดีจะถือว่าเป็นคนดีที่สมบูรณ์ไม่ได้ เช่นไม่ฆ่าสัตว์ แต่ไม่ช่วยเหลือสัตว์ที่ได้รับทุกข์ทรมานทั้งๆ ที่ตนเองมีขีดความสามารถจะช่วยเหลือได้ เรียกว่า เป็นคนขาดเมตตา ไร้หัวใจ ส่วนคนบางคนไม่กระทำความชั่วทั้งยังกระทำความดี ก็น่าจะเรียกได้ว่าเป็นคนดีที่สมบูรณ์ได้ แต่ก็ยังไม่ถือว่าเป็นคนดีที่สมบูรณ์ถ้าจิตใจของเขายังไม่บริสุทธิ์ เช่นคนให้ทานปรารถนาชื่อเสียง ปรารถนาให้เขายกย่อง หรือปรารถนาหาผลประโยชน์ที่สูงกว่านั้น เช่นผู้แทนนำไปให้ประชาชนโดยหวังคะแนนเสียง ไม่ได้ให้ด้วยความปรารถนาจะให้เขาพ้นทุกข์ ส่วนคนบางคนกระทำครบทั้ง ๓ ประการ คือ ไม่กระทำความชั่วทุกอย่าง หมั่นกระทำความดีทุกชนิดที่พระพุทธศาสนาสอนไว้ และกระทำการชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ด้วยการเจริญสมาธิเป็นประจำสม่ำเสมอ จนจิตมีเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ที่เรียกว่า พรหมวิหารธรรม หรือจิตหลุดพ้นไปจากความโลภ ความโกรธ และความหลง จึงจะเรียกว่าเป็นคนดีที่สมบูรณ์ในความมุ่งหมายของพระพุทธศาสนา

๒. คุณธรรม ความดีงามที่เกิดจากการประพฤติดี ปฏิบัติชอบ ตามหลักพระธรรมคำสั่งสอนในพระพุทธศาสนา ทำให้ผู้ประพฤติปฏิบัติ มีความเห็นที่ถูกต้อง มีความละเอียดใจและความเกรงกลัวต่อผลชั่วที่จะตามมา จะปรากฏที่จิตใจ นอกจากนั้นคนที่มีคุณธรรมจะมีความขยัน ความอดทน ความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ ความกตัญญู ความเมตตา เป็นต้น

๓. จริยธรรม เป็นหลักปฏิบัติเพื่ออยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเป็นสุข เช่น ความไม่เบียดเบียนกัน การช่วยเหลือเผื่อแผ่ต่อกัน

คุณธรรมและจริยธรรม มีความแตกต่างกันดังนี้

- คุณธรรมหรือมโนธรรม เป็นความดีทางใจ เป็นพื้นฐานรองรับจริยธรรม เรียกว่า มโนสุจริต
- จริยธรรม เป็นการแสดงออกทางกาย วาจา เรียกว่า กายสุจริตและวาจสุจริต

หลักจริยธรรมในพุทธศาสนา มี ๓ ชั้น

๑. จริยธรรมขั้นมูลฐาน คือ เบญจศีล (ศีล ๕) เบญจธรรม (ธรรม ๕)

เบญจศีล ๕

- ไม่ฆ่าสัตว์
- ไม่ลักทรัพย์
- ไม่ประพฤติผิดในกาม
- ไม่พูดปด
- ไม่ดื่มของมึนเมา

เบญจธรรม ๕

- มีเมตตากรุณา
- ซื่อสัตย์สุจริต
- ยินดีพอใจในคู่ครองของตน
- พูดคำจริง อ่อนหวาน
- ประสานประโยชน์
- มีสติสัมปชัญญะ รู้คิด
- รู้ทำ รู้จำ รู้พูด

๒. จริยธรรมชั้นกลาง หรือกุศลกรรมบถ ๑๐

- ทางกาย ๓ ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิดในกาม
- ทางวาจา ๔ พูดคำจริง พูดไพเราะอ่อนหวาน พูดประสานสามัคคี พูดมีประโยชน์
- ทางใจ ๓ ไม่โลภอยากได้ของผู้อื่น ไม่โกรธ ไม่อาฆาตพยาบาท ไม่เห็นผิดจากทำนองคลองทำ คือ เห็นถูกว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เชื้อกรรม

๓. จริยธรรมชั้นสูง หรือมัชฌิมาปฏิบัติ คือ ปฏิบัติ

ทางสายกลาง เรียกว่า อริยมรรค ทางเดินอย่างประเสริฐ มี ๘ ประการ คือ

(๑) สัมมาทิฐิ คือ ความเห็นชอบ	} ปัญญา
(๒) สัมมาสังกัปปะ คือ ความดำริชอบ	
(๓) สัมมาวาจา คือ เจรจาชอบ	} ศีล
(๔) สัมมากัมมันตะ คือ การงานชอบ	
(๕) สัมมาอาชีวะ คือ เลี้ยงชีวิตชอบ	
(๖) สัมมาวายามะ คือ ความเพียรพยายามชอบ	} สมาธิ
(๗) สัมมาสติ คือ ตั้งสติชอบ	
(๘) สัมมาสมาธิ คือ ตั้งใจชอบ	

หลักปฏิบัติขั้นพื้นฐาน

คุณธรรมจริยธรรมที่ต้องประพฤติ

๑. ธรรมมีอุปการะมาก ช่วยให้ผู้ปฏิบัติตามมีแต่ความเจริญก้าวหน้า ได้แก่

- สติ ความระลึกได้ คิดก่อนทำ ก่อนพูด

- **สัมปชัญญะ** ความรู้ตัว คือ รู้จำ รู้ทำ รู้คิด รู้ว่าเป็นความจริง
ความดี และมีประโยชน์

๒. ธรรมคุ้มครองโลก (โลกบาล) หรือเทวธรรม ผู้ใดมีเทวธรรม
ผู้นั้นชื่อว่า มีธรรมของเทวดาหรือเป็นเทวดา ได้แก่

- **หิริ** ความละอายใจ รังเกียดต่อความชั่วทุกอย่าง
- **โอตตปปะ** ความเกรงกลัวต่อผลของบาปกรรมที่จะตามมา

๓. ธรรมที่จะทำให้คนงามตลอดกาล

- **ขันติ** ความอดทน อดกลั้น ต่อความหนาว ร้อน ทิวกระหาย
ทุกขเวทนาเวลาเจ็บป่วย อดทนต่อความเจ็บใจและอำนาจความคิดต่ำ
- **โสรัจจะ** ความสงบเสงี่ยม ความมีมารยาทงาม ความ
เรียบร้อย

๔. คนที่หาได้ยาก ๒ จำพวก

- **บุพพการี** ผู้ทำอุปกัระก่อน โดยไม่หวังผลตอบแทน
จากผู้ถูกอุปกัระ เช่น บิดามารดา ครูอาจารย์

- **กตัญญูกตเวที** ผู้รู้อุปกัระ รู้บุญคุณ และตอบแทนคุณ

๕. อกุศลมูล คือ รากเหง้าของความชั่ว (กิเลส) มี ๓ อย่าง

- **โลภะ** ออยากได้ ที่ผิดทำนองคลองธรรม
- **โทสะ** ความโหดร้าย ใจร้อน ความอาฆาตพยาบาท
- **โมหะ** ความงมงาย หลงใหลตามกระแสกิเลส ขาดการ
พิจารณาว่าผิดถูก ชั่วดี มีประโยชน์หรือไม่มีประโยชน์

๖. กุศลมูล คือ รากเหง้าของความดี ความเจริญ มี ๓ อย่าง

- **อโลภะ** ไม่อยากได้ของผู้อื่น หรือไม่อยากได้ในสิ่งที่ผิด
ทำนองคลองธรรม เช่น ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง ฯลฯ
- **อโทสะ** ไม่ประทุษร้ายตนและผู้อื่น
- **อโมหะ** ไม่หลงงมงาย ไร้สาระ ไม่เชื่อง่าย

๗. **สัปปริสบัญญัติ** คือ ข้อปฏิบัติที่คนดีทำเป็นแบบอย่างไว้ มี ๓ อย่าง

- **ทาน** ทำการสละสิ่งของของตนเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น มีความโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน

- **ปัพพัชชา** เว้นจากการเบียดเบียนทั้งทรัพย์สินและชีวิต ของกันและกัน

- **มาตาปิตุอุปฏฐาน** บำรุงเลี้ยงดูมารดาบิดาของตน ให้เป็นสุข ไม่ทอดทิ้งเมื่อยามชราหรือเจ็บป่วย ยากจน

๘. **อปัณณกปฏิบัติ** คือ การปฏิบัติไม่ผิด ปฏิบัติแล้วมีแต่ ความเจริญอย่างเดียว มี ๓ อย่าง

- **อินทริยสังวร** สำรวมระวังตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ของตน มิให้ยินดี ยินร้าย (ดีใจ เสียใจ) เมื่อได้เห็น ได้ยิน ดมกลิ่น ลิ้มรส ถูกต้อง สัมผัส หรือแม้แต่คิดด้วยใจ เพราะทั้งยินดีและยินร้ายจะนำความทุกข์มาให้

- **โภขเน มัตตัญญูตา** รู้จักประมาณ รู้จักพอดีในการ บริโภค ใช้สอย ใช้อย่างประหยัด คุ่มค่า

- **ชาคริยานุโยค** เป็นคนตื่นตัว ไม่เกียจคร้าน ไม่เห็นแก่กิน แก่นอน หรือตามใจตนเองมากนัก

๙. **บุญกิริยาวัตถุ** คือ แนวทางการทำบุญหรือทำความดี มี ๓ อย่าง

- **ทานมัย** บุญเกิดจากการบริจาคทาน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ได้ฝ่ายเดียว (ไม่เห็นแก่ตัว)

- **ศีลมัย** บุญเกิดจากการสมาทานศีล ควบคุมกาย วาจา ให้มีมารยาทงามตามหลักศาสนา

- **ภาวนามัย** บุญเกิดจากการพัฒนากาย วาจา ใจ ให้มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรมสูงขึ้น จนบรรลุคุณธรรมขั้นสูง

๑๐. **สามัญญลักษณะ** คือ ลักษณะที่มีเสมอกันทั้งคน สัตว์ มี ๓ อย่าง

- **อนิจจตา** ความเป็นของไม่เที่ยง ไม่จีรังยั่งยืน (เกิดขึ้น ตั้งอยู่ แดกสลายไป)

- **ทุกขตา** ความเป็นทุกข์ ไม่ตั้งอยู่ในสถานะเดิมตลอดไปได้ (ไม่เหมือนเดิม)

- **อนัตตตา** ความไม่มีตัวตน ความว่างเปล่า บังคับไม่ได้ ไม่อยู่ในอำนาจของผู้ใด

๑๑. **จักร** คือ ล้อแห่งธรรม นำไปสู่ความเจริญ มี ๔ อย่าง

- **ปฏีรูปทสวาสะ** เลือกอยู่ในประเทศ หรือสถานที่ ที่อุดมสมบูรณ์ทั้งอาหาร อากาศ คนดี วิชาการ มีศาสนสถานสำหรับทำบุญ

- **สัปปริสุปัสสยะ** เลือกคบคนดีเป็นมิตร

- **อัตตสัมมาปณิธิ** ตั้งตนไว้ในทางที่ชอบ คือ ตั้งตนดี เรียบให้จบ ค้นพบขุมทรัพย์ รับความสุข ปลูกเสน่ห์ หรือทำประโยชน์ตน ประโยชน์ส่วนรวม และประโยชน์สูงสุด

- **บุพเพกตปุญญตา** มีความดีเป็นทุนชีวิต

๑๒. **อธิชฐานธรรม** คือ คุณธรรมที่ควรตั้งไว้ในใจตลอดไป มี ๔ อย่าง

- **ปัญญา** ขอให้ข้าพเจ้ามีความรอบรู้ในสิ่งที่ควรรู้

- **สังขะ** ขอให้ข้าพเจ้ามีความจริงใจ พุดอย่างใดทำอย่างนั้น หรือทำอย่างใดพุดอย่างนั้น (ทำ พุด คิดต่างกัน)

- **จาคะ** ข้าพเจ้าจะสละสิ่งที่เป็นกิเลส อกุศล

- **อุปสมะ** ข้าพเจ้าจะสงบจิตใจ ให้มีความเยือกเย็น มั่นคง สู้งานทุกอย่าง ป้องกันมิให้หิวรณ ๕ ครอบงำ

๑๓. **อิทธิบาท** คือ แนวทางแห่งความสำเร็จ มี ๔ อย่าง

- **ฉันทะ** ความพอใจ เต็มใจ ในเรื่องที่ทำ คือ รักที่จะทำ
- **วิริยะ** ความพากเพียรพยายาม ทำสิ่งนั้นให้สำเร็จ
- **จิตตะ** ใฝ่หา ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน (เกาะติด ไม่ปล่อย สู้ไม่ถอย)
- **วิมังสา** หมั่นตรិตรอง หาวิธี หาช่องทาง หาเหตุผล

แก้ปัญหา จนบรรลุเป้าหมาย (ปัญญา)

๑๔. **อารักขกัมมัฏฐาน** คือ กรรมฐานที่จะต้องรักษาไว้ให้อยู่ในจิตใจเป็นนิตย์ มี ๔ อย่าง

- **พุทธานุสสติ** ระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า และน้อมมาไว้ในใจเรา คือ ความมีพระเมตตากรุณา ความบริสุทธิ์และพระปัญญาของพระองค์

- **เมตตา** แผ่ไมตรีจิตคิดให้สัตว์และมนุษย์อยู่เย็นเป็นสุขทั่วกัน ปรารถนาดีต่อกัน

- **อสุภะ** พิจารณาร่างกายตนและผู้อื่นให้เห็นเป็นของไม่งาม ไม่จีรังยั่งยืน ไม่หลงใหลในรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส

- **มรณัสสติ** นึกถึงความตาย ซึ่งเป็นจุดสุดท้ายของชีวิตทุกคน (หนีความตายไม่พ้น ทุกคนต้องตาย) หรือทำบุญเป็นนิตย์ คิดถึงความตาย นึกถึงพระไตร มั่นในพุทธคุณ

๑๕. **พรหมวิหาร** คือ คุณธรรมของผู้นำ ผู้ใหญ่ หรือผู้ประเสริฐ มี ๔ อย่าง

- **เมตตา** ความรัก ปรารถนาให้ทุกคนเป็นสุข

- **กรุณา** การช่วยเหลือให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ หรือช่วยบรรเทาทุกข์ เมื่อผู้อื่นได้รับทุกข์

- **มุทิตา** ความพลอยยินดี แสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี หรือประสบความสำเร็จ ได้รับความสุข (ไม่ริษยา)

- **อุเบกขา** ความยุติธรรม ให้ความเป็นธรรม ไม่ลำเอียง วางตนเป็นกลางในทางที่ถูกต้อง (ปัญญา)

๑๖. **สาราณียธรรม** คือ คุณธรรมที่สร้างความสามัคคี สร้างความปรองดอง ให้ระลึกถึงกันด้วยไมตรีจิต มี ๖ อย่าง

- **เมตตาทายกรรม** ทำด้วยความรัก ความหวังดี
- **เมตตาวจีกรรม** พูดด้วยความรัก ความหวังดี
- **เมตตาমনกรรม** คิดด้วยความรัก ความหวังดี
- **สาธารณโภคี** แบ่งกันกินแบ่งกันใช้ ไม่เห็นแก่ตัว
- **สีลสามัญญตา** เคารพกฎในศีลธรรม กติกาที่เป็นธรรม รวมกันอยู่ภายใต้กฎหมายอย่างเสมอกัน (เสมอภาค)
- **ทิวฐิสามัญญตา** เคารพความคิดเห็นที่แตกต่างกัน แต่ไม่แตกแยก มีความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล (สิทธิเสรีภาพ)

๔. ผู้สืบอายุศาสนา

ก่อนที่พระพุทธเจ้าจะเสด็จดับขันธปรินิพพานไม่นานนักพระอานนท์ มหาเถระผู้เป็นพระพุทธรูปปฏิญาณ คือ ผู้ถวายการดูแลพระพุทธเจ้าได้ทูลถาม พระพุทธองค์ว่า เมื่อพระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว จะมอบภาระ การดูแลพระพุทธศาสนาไว้ให้กับใคร ใครจะเป็นพระศาสดาแทนพระองค์ พระพุทธเจ้าตรัสว่า การดูแลพระพุทธศาสนาให้เป็นภาระของพุทธบริษัท ๔ คือ พระภิกษุ พระภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกา พระภิกษุ คือ นักบวชชาย พระภิกษุณี คือ นักบวชหญิง อุบาสก ผู้นับถือพระพุทธศาสนาชาย ที่ไม่ใช่พระภิกษุ อุบาสิกา ผู้นับถือพระพุทธศาสนาหญิงที่ไม่ใช่พระภิกษุณี บุคคลเหล่านี้ จะเป็นผู้รับภาระหน้าที่ในการดูแลรักษาพระพุทธศาสนา เป็นพุทธศาสนทายาท คือ ผู้สืบทอดอายุพระพุทธศาสนาต่อไป

พระอุโบสถวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม ราชวรวิหาร

นอกจากโบสถ์ วิหารแล้วยังมีสิ่งสำคัญที่เป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนา คือ พระสถูป เจดีย์ เช่น องค์เจดีย์พระธาตุไชยาที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี องค์เจดีย์พระบรมธาตุที่จังหวัดนครศรีธรรมราช องค์พระปฐมเจดีย์ที่จังหวัดนครปฐม องค์เจดีย์พระธาตุตอดยสุเทพที่จังหวัดเชียงใหม่ องค์เจดีย์พระธาตุพนมที่จังหวัดนครพนม และยังมีองค์พระเจดีย์ที่อื่นๆ อีกมาก ล้วนแล้วแต่จัดอยู่ในประเภทศาสนวัตถุ-ศาสนสถาน มีไว้สำหรับเป็นที่กราบไหว้สักการบูชาของพุทธศาสนิกชนทั่วไป เช่นเดียวกับพระพุทธรูปตามวัดและสถานที่ต่างๆ จัดอยู่ในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ใครจะมาลบหลู่หรือล่วงเกินไม่ได้

๖. ศาสนพิธี

ศาสนพิธี คือ แบบอย่างหรือแบบแผนต่างๆ ที่พึงปฏิบัติในทางศาสนา เรื่องศาสนพิธีนี้ถ้าจะว่าไปแล้วน่าจะมีด้วยกันทุกศาสนา เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นหลังศาสนา กล่าวคือ เมื่อมีศาสนาเกิดขึ้นแล้วจึงมีพิธีต่างๆ ตามมา พระพุทธศาสนาก็เช่นเดียวกัน เมื่อมีพระพุทธศาสนาแล้วจึงมีศาสนพิธี

๓. หมวดทานพิธิ ว่าด้วยพิธิถวายทาน
๔. หมวดปกิณกะ ว่าด้วยพิธิเบ็ดเตล็ด

ในการไหว้พระสวดมนต์

๑. การไหว้พระสวดมนต์

- การไหว้พระเป็นกิจเบื้องต้น ทำก่อนสวดมนต์ การไหว้พระกับการบูชาพระโดยใจความอย่างเดียวกัน แต่โดยวัตถุประสงค์ต่างกัน คือ ไหว้พระไม่ต้องมีเครื่องบูชา ส่วนการบูชาพระต้องมีเครื่องบูชา เช่น ดอกไม้ ธูป เทียน ทั้งสองอย่างทำเพื่อระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย ด้วยการเปล่งวาจาว่า
อะระหัง สัมมาสัมพุทธโธ ะคะวา, พุทธัง ะคะวันตัง อภิวาเทมิ สวากขาโต ะคะวะตา ธัมโม, ธัมมัง นะมัสสามิ
สุปะฏิปันโน ะคะวะโต สวาจะกะสังโฆ, สังฆัง นะมามิ
การสวดมนต์ คือ การกล่าวคำศักดิ์สิทธิ์ มีอำนาจเหนือชีวิต จิตใจ เพื่อสรรเสริญพระพุทธรูปคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ และมนต์ของ พระพุทธเจ้าซึ่งเรียกว่า “พระพุทธรูปมนต์” เชื่อกันว่า เป็นเครื่องป้องกันภัยอันตราย และประสิทธิ์ประสาทความเจริญให้ จัดเป็น **กุศลวิธี** มาแต่ครั้งพุทธกาล

การสวดมนต์ เป็นกรณียะกิจ คือ กิจที่ควรกระทำของ พุทธศาสนิกชนมาแล้ว ทั้งสวดด้วยตนเองและฟังพระสวด บทที่ใช้สวดนั้น มี ๒ ตำนาน คือ

(๑) เจ็ดตำนาน หรือจูลราชปริตร มี ๗ บท

(๒) สิบสองตำนาน หรือมหाराชปริตร มี ๑๒ บท

๒. วันสำคัญในรอบปี หรือพิธิ ๑๒ เดือน มีวันขึ้นปีใหม่ วันมาฆบูชา วันตรุษสงกรานต์ วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา วันอาสาฬหบูชา วันออกพรรษา และวันตักบาตรเทโวโรหณะ

ผู้นับถือพระพุทธศาสนา จะต้องยอมรับนับถือพระรัตนตรัย ๓ ประการนี้ว่า เป็นที่พึ่งเป็นสรณะอันประเสริฐสุดของตนตลอดชีวิต นอกจากพระรัตนตรัยแล้วจะไม่ยอมรับนับถือบุคคลอื่นหรือสิ่งอื่น มาเป็นที่พึ่งอย่างเด็ดขาด การนับถือพระรัตนตรัยจะกระทำโดยการประกาศตน หรือปฏิญาณตนต่อหน้าพระสงฆ์ จึงจะเรียกว่าเป็นพุทธมามกะ หรือ พุทธศาสนิกชน อันมีความหมายว่า ผู้มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง พร้อมจะดำเนินชีวิตตามหลักพระธรรมคำสั่งสอนในพระพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัดตลอดไป

นัมัสการพระรัตนตรัย

นัมัสการ คือ กิริยาที่ทำการนอบน้อมด้วยกาย วาจา ใจ ทำด้วยความเคารพนับถืออย่างจริงใจ

พระรัตนตรัย คือสิ่งอันประเสริฐ ๓ ประการ คือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ดังที่ได้กล่าวแล้ว

๑. อะระหัง สัมมา สัมพุทโธ ภาวะะวา, พุทธัง ภาวะะวันตัง อภิวาเทมิ
พระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นพระอรหันต์ ตรัสรู้ชอบได้ด้วยพระองค์เอง ข้าพเจ้าขอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า

๒. สวากขาโต ภาวะะวะตา ธัมโม, ธัมมัง นะมัสสามิ
พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว ข้าพเจ้านมัสการพระธรรม

๓. สุปะฏิปันโน ภาวะะวะโต สภาวะะสังโฆ, สังฆัง นะมามิ
พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ปฏิบัติดีแล้ว ข้าพเจ้า
ขอนอบน้อมพระสงฆ์

การสวดมนต์ เป็นการเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าทุกวัน เป็นการบูชา พระรัตนตรัยด้วยอามิสบูชา (ดอกไม้ ธูป เทียน) และปฏิบัติบูชาคือ การปฏิบัติ เพราะการสวดมนต์เป็นการปฏิบัติตนให้มีศีล สมาธิ และปัญญา เพราะว่า

๑. ผู้สวดที่ตั้งใจสำรวมระวัง สงบกาย วาจา ถือว่ามีศีล

๒. ผู้สวดมีจิตจดจ่อแน่วแน่ในบทสวดมนต์ มีจิตไม่ฟุ้งซ่านไปในที่อื่น นับเป็นสมาธิ

๓. ผู้สวด มีสติรู้พร้อมอยู่ทุกขณะที่สวด และใคร่ครวญ คิดตาม คำสวด เพื่อพิจารณาให้เห็นธรรมที่อยู่ในบทสวดมนต์นั้นๆ นับเป็นการ สร้างปัญญา

บัวสี่เหล่า

ดอกบัวเกิดในโคลนตม เมื่อพ่นน้ำขึ้นมาจะบานสดใสไร้ราศี ของโคลนตมที่เป็นแหล่งกำเนิด ดอกบัวเปรียบได้กับจิตที่บริสุทธิ์หมดจด จากกิเลสซึ่งหมักต้องอยู่ในใจ (โลก โกรธ หลง)

๒. การพัฒนาด้านศีล คือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์ ความสัมพันธ์ในครอบครัว การปฏิบัติหน้าที่ การพูดจา ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และการรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

๓. การพัฒนาด้านจิตใจ มีคุณธรรม เช่น ความเมตตา กรุณา ต่อคนและสัตว์ มีน้ำใจต่อผู้อื่น มีความกตัญญู กตเวที ชยัน อดทน ประหยัด ซื่อสัตย์ เสียสละ มีความรับผิดชอบ พร้อมทั้งมีสุขภาพจิตดี มีความสดชื่น เบิกบาน ผ่องใส ไม่เครียด ไม่หม่นหมอง ไม่ขุ่นมัว

๔. การพัฒนาด้านปัญญา สามารถรับรู้สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง โดยไม่ยึดติดกับความชอบ ชัง ยินดี ยินร้ายเท่านั้น แต่รู้จักมองสิ่งต่างๆ อย่างรู้เท่าทัน มีเหตุผล สืบค้นหาความจริง รู้จักแก้ปัญหา รู้จักวิเคราะห์วิจัย

ครอบครัวดีมีความสุข คุณภาพชีวิตของครอบครัวที่มีความสุข ครบมี ๔ ด้าน

๑. ด้านสุขภาพร่างกาย ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียน แข็งแรง งามสง่า อายุยืน

๒. ด้านอาชีพ มีอาชีพสุจริต มีวัตถุ ทรัพย์สิน เงินทอง ไม่เดือดร้อน มีกินมีใช้ อย่างน้อยพึ่งตัวเองได้ ไม่มีหนี้สินล้นพ้นตัว

๓. ด้านสังคม มีสถานะในสังคม เป็นที่ยอมรับนับถือ มียศ มีตำแหน่ง มีบริวาร มีผู้คนยกย่องไว้เนื้อเชื่อใจ

๔. ด้านครอบครัว มีครอบครัวอบอุ่นผาสุก มีความสัมพันธ์เหนียวแน่น มั่นคง พ่อแม่พี่น้องรักกันดี หันหน้าเข้าหากัน หมั่นแก้ไขให้เอื้อกัน ดูแลเอาใจใส่ นำวงศ์ตระกูลให้เป็นที่ยอมรับนับถือ พ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีของลูกๆ

ครอบครัวจะสุขสบาย ไม่ล้มสัปปายะ ๗

สัปปายะ (สบาย) หมายถึง สภาพที่เอื้อ เกื้อหนุน เหมาะสม ช่วยให้การเป็นอยู่ ทำกิจกรรมหรือดำเนินกิจการต่าง ๆ อย่างได้ผลดี เป็นคุณภาพชีวิตขั้นต้น มี ๗ อย่าง คือ

๑. **อุตุสัปปายะ** คือ สภาพแวดล้อม ดิน น้ำ อากาศ ธรรมชาติ รื่นรมย์ บรรยากาศทั่วไปดี ที่เกื้อกูลต่อชีวิต

๒. **อาหารสัปปายะ** คือ มีอาหารเพียงพอ ไม่ขาดแคลน อาหาร มีคุณภาพ ถูกกับร่างกาย เกื้อกูลต่อสุขภาพ

๓. **เสนาสนะสัปปายะ** คือ ที่อยู่อาศัย ที่นั่ง ที่นอน มั่นคง ปลอดภัย อยู่อาศัย ใช้ทำประโยชน์ตามประสงค์ได้ดี

๔. **บุคคลสัปปายะ** คือ มีบุคคลที่ถูกต้อง เข้าใจกัน ไม่มีคนที่ เป็นภัยอันตราย หรือก่อความเดือดร้อนวุ่นวาย หรือถ้าจะให้ดี ก็มีคนที่ มีคุณธรรม มีปัญญา มีเมตตา มีความรู้ที่จะเกื้อหนุนให้เกิดการพัฒนาชีวิต พัฒนาจิตใจ และพัฒนาปัญญาให้ดียิ่งขึ้น

๕. **อิริยาบถสัปปายะ** คือ การบริหารอิริยาบถ การเคลื่อนไหว ของร่างกาย ด้วยการยืน เดิน นั่ง นอน อย่างสมดุลและเพียงพอ บริหาร ร่างกายได้คล่องไม่ติดขัด

๖. **โคจรสัปปายะ** คือ มีแหล่งอาหาร แหล่งปัจจัยสี่ ซึ่งเป็น สิ่งจำเป็นในการใช้สอย เป็นอยู่ หาไม่ยาก เช่น มีหมู่บ้าน ร้านตลาด โรงพยาบาล หรือชุมชน ที่ไม่ไกลไม่ไกลเกินไป

๗. **ธัมมสัปปายะ** คือ มีโอกาสได้ยินได้ฟังถ้อยคำเนื้อความ และเรื่องราวที่ก่อให้เกิดปัญญา ความรู้ ความเข้าใจในหลักความจริง ความดีงาม ความเป็นธรรม มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่สร้างสรรค์ เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพคน

วินัยชาวพุทธ ชาวพุทธจะต้องดำเนินชีวิตที่ดีงาม และร่วม
สร้างสรรค์สังคมให้เจริญมั่นคง ตามหลักวินัยของคฤหัสถ์ดังนี้

๑. ละเว้นชั่ว ๑๔ ประการ

ก. เว้นกรรมกิเลส คือ บาปกรรมที่ทำให้ชีวิตเศร้าหมอง
๔ ประการ

- ไม่ทำร้ายร่างกาย ทำลายชีวิตคนและสัตว์
- ไม่ลักทรัพย์ละเมิดกรรมสิทธิ์
- ไม่ประพฤตินิดทางเพศ
- ไม่พูดเท็จโกหกหลอกลวง

ข. เว้นอคติ คือ ความลำเอียง ความไม่เป็นธรรม ๔ ประการ

- ไม่ลำเอียงเพราะชอบ
- ไม่ลำเอียงเพราะชัง
- ไม่ลำเอียงเพราะชลาต
- ไม่ลำเอียงเพราะเขลา

ค. เว้นอบายมุข คือ ช่องทางเสื่อมทรัพย์อัปชีวิต ๖ ประการ

- ไม่เสพติดสุรายาเมา ยาบ้า
- ไม่เอาแต่เที่ยวเตร่โดยไม่ทำกรงาน
- ไม่จ้องหาแต่รายการบันเทิง
- ไม่เหลิงการพนัน
- ไม่พัวพันมั่วสุมมิตรชั่ว
- ไม่มัวจมอยู่ในความเกียจคร้าน

๒. เตรียมทุนชีวิต ๒ ด้าน

ก. เลือกสรรคนที่จะคบหา คือ เลือกคนที่จะนำชีวิตไปในทาง
เจริญสร้างสรรค์ **หลีกเลี่ยงมิตรเทียม ๔ ประเภท**

- คนปอกลอก คือ คนเห็นแต่ได้
- คนดีแต่พูด
- คนหัวประจบ
- คนชวนให้ทำในทางฉิบหาย เช่น ตีมน้ำเมา

คบหามิตรแท้หรือมิตรจริงใจ ๔ ประเภท

- มิตรมีอุปการะ
- มิตรร่วมสุขร่วมทุกข์
- มิตรแนะนำประโยชน์
- มิตรมีใจรัก

ข. จัดสรรทรัพย์ที่หามาได้ด้วยสัมมาชีพ

- ชยันหมั่นทำงานเก็บออมทรัพย์
- เมื่อมีทรัพย์ พึงใช้จ่ายทรัพย์ให้เกิดประโยชน์ คือ

ใช้หนี้เก่า ให้เขากู้ เก็บใส่ตู้ แฉาไฟ นำไปฝัง

๓. รักษาความสัมพันธ์ทั้ง ๖ ทิศ

ทิศที่ ๑ ทิศเบื้องหน้า คือ บิดามารดา ผู้มีพระคุณ พึงเคารพ ด้วยการช่วยเหลือ เลี้ยงดู กตัญญูทดแทน

ทิศที่ ๒ ทิศเบื้องขวา คือ ครูอาจารย์ ศิษย์พึงแสดงความเคารพ ด้วยการเชื่อฟัง ตั้งใจเรียน

ทิศที่ ๓ ทิศเบื้องหลัง คือ สามี ภรรยา บุตร ธิดา พึงยกย่อง ให้เกียรติกัน ไม่นอกใจ ให้การศึกษา เป็นต้น

ทิศที่ ๔ ทิศเบื้องซ้าย หมายถึง มิตรสหาย พึงเผื่อแผ่แบ่งปัน มีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

ทิศที่ ๕ ทิศเบื้องล่าง หมายถึง คนรับใช้ คนงาน ผู้ด้อยโอกาส ควรจัดสวัสดิการ ให้ค่าจ้างรางวัลสมควรแก่งานและความเป็นอยู่

ทิศที่ ๖ ทิศเบื้องบน หมายถึง พระภิกษุ สามเณร จึงควร
แสดงความเคารพนับถือ ต้อนรับด้วยความเต็มใจ อุบัติมรณด้วยปัจจัย ๔

๔. เกื้อกูลกันประสานสังคม คือ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
ร่วมสร้างสรรค์สังคมให้สงบสุข มั่นคง สามัคคี มีเอกภาพ ด้วยสังคหวัตถุ ๔
คือ

- ทาน เผื่อแผ่แบ่งปัน
- ปิยวาจา พุดจาไพเราะอ่อนหวาน
- อุตถจริยา ช่วยทำประโยชน์แก่กัน
- สมานัตตตา วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ร่วมสร้างสรรค์
และแก้ปัญหา ร่วมสุขร่วมทุกข์สรูป โอบอ้อมอารี วจีไพเราะ สงเคราะห์มวลชน
วางตนเหมาะสม

นำชีวิตให้ถึงจุดหมาย ๔ ชั้น

ขั้นที่ ๑ ทิฏฐธัมมิกัตถะ (อ่านว่า ทิต-ถะ-ท่า-มิ-กัต-ถะ)
ประโยชน์ปัจจุบันทันตาเห็น คือ มีสุขภาพดี มีเงินมีงาน มีสถานภาพ
ทางสังคมดี และมีครอบครัวผาสุก (อบอู่่น)

ขั้นที่ ๒ สัมปรายิกัตถะ (อ่านว่า สัม-ปะ-รา-ยิ-กัต-ถะ)
ประโยชน์เบื้องหน้าเลยตาเห็น คือ มีหลักยึดเหนี่ยวใจให้เข้มแข็งด้วยศรัทธา
มีความภูมิใจที่ได้ประพฤติแต่เรื่องดีงาม (สืลสัมปทา) มีความอึดใจในชีวิต
ที่ได้ทำประโยชน์มาตลอด (จาคสัมปทา) และมีความแก้แค้นล้างแค้นใจ นำชีวิต
และภารกิจไปได้ด้วยปัญญา

ขั้นที่ ๓ ปรมัตถะ (อ่านว่า ปะ-ระ-มัต-ถะ) จุดหมายสูงสุด
หรือประโยชน์อย่างยิ่ง คือ ไม่หวั่นไหวในโลกธรรมที่มากกระทบ มีใจ
เกษมศานต์ มั่นคง มีจิตโล่งโปร่งเบา เป็นอิสระ ชีวิตหมดจดสดใส
เป็นอยู่ด้วยปัญญา

ชาวพุทธชั้นนำ อุบาสกและอุบาสิกา ที่นับว่าเป็นชาวพุทธชั้นนำนั้น จะต้องมีความเข้มแข็ง ตั้งมั่นอยู่ในหลักการ ทำตนเป็นตัวอย่างแก่ชาวพุทธทั่วไป นอกจากรักษาวินัยชาวพุทธแล้ว ต้องมีอุบาสกธรรม ๕ ประการ คือ

๑. มีศรัทธา คือ ความเชื่อที่ประกอบด้วยปัญญา ไม่มัวงายเชื่อการกระทำ ผลจากการกระทำ

๒. มีศีล คือ งดเว้นการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

๓. ไม่ถือมงคตื้นเขิน ไม่ตื่นข่าวเล่าลือ โศกลางของคลัง ไม่หวังผลจากการขออำนาจดลบันดาล

๔. ไม่แสวงหาเขตบุญ ขุนคลังผู้วิเศษ สิ่งศักดิ์สิทธิ์นอกหลักพระพุทธศาสนา

๕. ขวนขวายในการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา สนับสนุนกิจกรรมการกุศล ตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา

๖. ไม่โหดร้าย ไม่มีอหิว ไม่ใจง่าย ไม่พูดปด ไม่หมัดสติ

คนสมบุรณ์แบบ หรือมนุษย์โดยสมบุรณ์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นสมาชิกที่ดีมีคุณค่าอย่างแท้จริง ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นคนเต็มคน ควรมีคุณสมบัติ ๗ ประการ ดังต่อไปนี้

๑. อัมมัญญตา รู้หลักและรู้จักเหตุ

๒. อัตถัญญตา รู้ความมุ่งหมายและรู้จักผล

๓. อัตตัญญตา รู้จักตนว่ามีความรู้ ความถนัด ความสามารถ และคุณธรรมมากน้อยแค่ไหน แล้วประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสม ตลอดจนการแก้ไขปรับปรุงตนให้เจริญงอกงามยิ่งขึ้น

๔. มัตตัญญตา รู้จักประมาณ คือ รู้จักพอดีในกิจการทำ คำที่พูด ตลอดจนการใช้จ่ายบริโภค

๕. กาลัญญตา รู้จักกาลเวลาอันเหมาะสม เช่นรู้ว่าเวลาไหน ควรทำอะไร ทำให้ตรงเวลา เป็นเวลา ทันทเวลา ให้ถูกเวลาและเต็มเวลา

๖. ปริสัญญุตตา รู้จักชุมชน คือ รู้ว่าชุมชนนี้เมื่อเข้าไปหา ควรทำ กิริยาอย่างนี้ พูดอย่างนี้ มีวัฒนธรรมประเพณีอย่างนี้ มีความต้องการอย่างนี้ ควรบำเพ็ญประโยชน์ให้อย่างนี้ๆ เป็นต้น

๗. ปุคคลัญญุตตา รู้จักบุคคล คือ เข้าใจความแตกต่างของบุคคล โดยอัธยาศัย ความสามารถ และคุณธรรม เป็นต้น และรู้ว่าควรจะคบหรือไม่ จะยกย่อง จะตำหนิ หรือจะแนะนำสั่งสอนอย่างไร จึงจะได้ผลดีดังนี้ เป็นต้น

๗. วันสำคัญทางศาสนา

๑. วันมาฆบูชา หรือวันจาตุรงคสันนิบาต ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ เป็นวันคล้ายกับวันที่พระพุทธเจ้าแสดงโอวาทปาติโมกข์ แก่พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ ที่มาประชุมพร้อมกันโดยมิได้นัดหมาย โดยทรงเน้นหลักการและปฏิบัติการของพุทธศาสนา คือ

(๑) สัพพะปาปัสสะ อะกะระณัง การไม่ทำชั่วทุกอย่างทางกาย วาจา ใจ

(๒) กุสลัสสูปะสัมปะทา การสร้างกุศลทุกชนิด

(๓) สะจิตตะปะริโยทะปะนัง การทำจิตของตนให้บริสุทธิ์ (สะอาด สว่าง สงบ)

๒. วันวิสาขบูชา ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ เป็นวันคล้ายวันประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน ถ้าปีใดมีอธิกมาส (เดือน ๘ สองหน) ก็เลื่อนไปในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๗ ชาวพุทธนิยมเรียกว่า วันพระพุทธเจ้า (วันชนะ)

๓. **วันอัฐมีบูชา** ตรงกับวันแรม ๘ ค่ำ เดือน ๖ เป็นวันคล้ายกับวันถวายพระเพลิงพระบรมศพของพระพุทธเจ้า

๔. **วันอาสาฬหบูชา** ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ เป็นวันคล้ายวันที่พระพุทธองค์แสดงปฐมเทศนา (แสดงธรรมครั้งแรก) หัวข้อที่แสดงคือ พระธัมมจักกัปปวัตตนสูตร มีคนฟังธรรม ๕ คน คือ โภณทัณ्डญะ วิปปะ ภัททริยะ มหานามะ และอัสสี เนื้อหาสาระปฐมเทศนา คือ ทรงชี้ทางดำเนินชีวิตให้ทราบว่ามี ๓ ทาง คือ

(๑) ทางย่อหย่อนเกินไป เรียกว่า กามสุขัลลิกานุโยค (ตามใจตนเองมากเกินไป) พวงวัตถุนิยม

(๒) ทางที่เข้มงวด หรือตึงเกินไป เรียกว่า อตตกิลมถานุโยค (ทรมานตนมากเกินไป) ประพฤตินตึงเกินไป (ถือตนเป็นใหญ่)

(๓) ทางสายกลาง ไม่ตึง ไม่หย่อน พอดี ๆ เป็นทางที่นำชีวิตไปสู่ความสำเร็จ ความหลุดพ้นจากความชั่วร้าย พันทุกข์ (มัชฌิมาปฏิปทา)

๕. **วันธรรมสวนะ** คือ วันพระ ๘ ค่ำ ๑๕ ค่ำของแต่ละเดือน ประชาชนจะเข้าวัดฟังธรรม รักษาศีลในวันพระ

บทที่ ๒

ศาสนาอิสลาม

๑. ประวัติศาสนาอิสลาม

“อิสลาม” เป็นคำภาษาอาหรับ แปลว่า การยอมจำนน การปฏิบัติตาม และการนอบน้อม เมื่อนำคำว่า “อิสลาม” มาเป็นชื่อของศาสนาจึงมีความหมายว่าเป็นศาสนาแห่งการยอมนอบน้อมจำนนต่อพระเจ้า คือ อัลลอฮ์

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาสุดท้ายที่ถูกประทานลงมาจากชั้นฟ้าด้วยความพอพระทัยของอัลลอฮ์ ที่มอบให้แก่มวลมนุษยชาติ พระองค์ทรงส่งท่านศาสดามูฮัมมัด บุตรอับดุลลอฮ์ มาเป็นความเมตตาแก่ชาวโลกทั้งหลาย เพื่อยืนยันความเป็นเอกะของพระองค์ นำมวลมนุษยย์ออกจากความมืดสู่แสงสว่าง พร้อมทั้งยอมจำนนต่อพระประสงค์ของพระองค์ด้วยความพอใจและสมัครใจ ปฏิบัติตามคำบัญชาใช้ของพระองค์และออกห่างไกลจากคำสั่งห้ามของพระองค์ พร้อมทั้งยึดมั่นในจริยธรรมอันสูงส่งแห่งอิสลาม โดยการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักการอิสลาม ๕ ประการ และหลักศรัทธาอีก ๖ ประการ เพื่อให้เกิดคุณธรรมในจิตสำนึก อันจะนำมาซึ่งการเกื้อกูลกันในสังคม

“มุสลิม” เป็นคำภาษาอาหรับเช่นกัน หมายถึง ผู้ที่นอบน้อมและยอมจำนนต่อข้อบัญญัติของอัลลอฮ์ และหมายถึงผู้ที่ยอมรับนับถือศาสนาอิสลาม

อิสลาม เป็นศาสนาที่ถูกกำหนดมาจากพระเจ้าผู้ทรงสร้างโลก ซึ่งมีพระนามว่า อัลลอฮ์ ดังนั้นอิสลามจึงเริ่มต้นตั้งแต่มีมนุษย์คนแรกในโลกนี้คือ อาดัม ซึ่งพระองค์ทรงสร้างขึ้นมาจากดิน และสร้างคู่ครองของเขา คือ เฮวาว์ จากกระดูกซี่โครงด้านซ้ายของเขา และทั้งสองได้ก่อให้เกิดเผ่าพันธุ์มนุษย์เป็นก๊กเป็นเหล่า จวบจนโลกพบกับจุดจบ

ในทุกยุคทุกสมัยอัลลอฮ์ได้แต่งตั้งศาสนทูตของพระองค์ เพื่อทำหน้าที่สั่งสอนผู้คนให้รู้จักพระเจ้าที่แท้จริง และปฏิบัติตามข้อบัญญัติของพระองค์ ตามที่ปรากฏในคัมภีร์อัลกุรอาน จนกระทั่งถึงยุคของศาสดามุฮัมมัด คือลัลลลอฮูอะลัยฮิวะซัลลัม ท่านได้เผยแพร่ข้อบัญญัติจากอัลลอฮ์ โดยใช้ชื่อว่า อิสลาม หรือศาสนาอิสลาม ดังนั้นผู้คนทั้งหลายจึงมักเข้าใจว่าศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่เกิดขึ้นใหม่ เมื่อ ๑,๕๐๐ กว่าปีที่ผ่านมา

อิสลามเป็นคำสอนที่อัลลอฮ์ได้กำหนดให้แก่มวลมนุษยชาติในโลกนี้ ไม่ใช่คำสอนที่ถูกกำหนดมาเพื่อเฉพาะกลุ่มชนชาวอาหรับเท่านั้น เพียงแต่ว่าศาสดามุฮัมมัด คือลัลลลอฮูอะลัยฮิวะซัลลัม เป็นชาวอาหรับ จึงเริ่มเผยแพร่จากถิ่นที่อยู่ของท่าน และได้ขยายออกสู่ดินแดนต่างๆ ของโลก

อิสลามในประเทศไทย

ศาสนาอิสลามมีจุดเริ่มต้นการเผยแพร่จากคาบสมุทรอาหรับ และได้ขยายเข้าสู่ดินแดนต่างๆ ของโลก รวมทั้งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย รวมถึงตอนใต้ของประเทศไทย โดยพ่อค้าชาวอาหรับที่เดินทางเข้ามาค้าขาย พร้อมนำหลักปฏิบัติของอิสลามที่ดงามเข้ามาเผยแพร่ จนได้รับการยอมรับจากประชาชนในดินแดนเหล่านั้น

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ อิสลามได้ขยายเข้าสู่ภาคกลางและภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศไทย โดยการอพยพและย้ายถิ่นฐานของมุสลิม นอกจากนี้ยังมีมุสลิมชาวต่างชาติที่ได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในดินแดนของไทยด้วย

๒. ประวัติศาสตร์

การเกิด

ท่านศาสดามุฮัมมัด คือลัลลอสูอะลัยฮิวะซัลลัม เกิดที่นครมักกะฮ์ ซึ่งปัจจุบันอยู่ในประเทศซาอุดีอาระเบีย ตั้งอยู่แถบตะวันออกเฉียงใต้ เมื่อเวลาเช้าตรู่ของวันที่ ๑๒ เดือนร็อบิอุลเอาวัล ปีช้าง สาเหตุที่เรียกว่าปีช้าง เพราะเป็นปีที่กษัตริย์อับรอหะฮ์ได้นำกองทัพช้างมาเพื่อทำลายกะอ์บะฮ์ แต่ไม่สามารถทำลายได้เพราะอัลลอฮ์ได้ทำลายกองทัพนั้นเสียก่อน ซึ่งตรงกับวันที่ ๒๒ เมษายน ค.ศ. ๕๗๑ หรือ พ.ศ. ๑๑๑๔ เมื่อท่านอับดุลมุฏฏอลิบ ผู้เป็นปู่ได้ทราบข่าวการเกิด จึงได้รับไปเยี่ยมและได้ตั้งชื่อให้หลานชายว่า “มุฮัมมัด” ซึ่งมีความหมายว่า “ผู้ได้รับการสรรเสริญ”

เชื้อสาย

บิดาของท่านชื่อ อับดุลลอฮ์ เป็นบุตรของอับดุลมุฏฏอลิบ บุตรของฮาซิม บุตรของอับดุมะนาฟ บุตรของกุศ็อย บุตรของกิลาบ มารดาของท่านชื่อ อามีนะฮ์ บุตรีของวะฮ็บบ์ บุตรของอับดุมะนาฟ บุตรของซุรอฮ์ บุตรของกิลาบ บิดาและมารดาของท่านศาสดามุฮัมมัด คือลัลลอสูอะลัยฮิวะซัลลัม เป็นต้นตระกูลเดียวกัน หรือเผ่าเดียวกัน คือเผ่ากุร็อยช์ บิดาของท่านเสียชีวิตในขณะที่ท่านอยู่ในครรภ์มารดา และต่อมามารดาของท่านก็เสียชีวิตอีก ในขณะที่ท่านมีอายุได้ ๖ ปี ท่านศาสดาจึงได้ไปอยู่กับปู่ชื่อ อับดุลมุฏฏอลิบ และเมื่อปู่เสียชีวิต ท่านได้ไปอยู่กับลุงชื่อ อะบูฏอลิบ

ในวัยเด็กท่านเคยทำงานโดยมีอาซีฟร็อบัจ้างเลี้ยงแพะ เลี้ยงแกะ ให้แก่ชาวมักกะฮ์ และได้เคยติดตามลุงไปค้าขายยังประเทศชาม (ซีเรีย) สองครั้ง ครั้งแรก ไปเมื่ออายุ ๑๒ ปี และครั้งที่สอง ไปเมื่ออายุ ๒๕ ปี

ในขณะที่ท่านมีอายุ ๒๕ ปีนั้น ท่านไปทำการค้าให้แก่ ท่านหญิง คอติญะฮ์ ซึ่งเป็นเจ้าของกิจการค้าในนครมักกะฮ์ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีไมตรีและมิตรภาพ ประกอบกับมีประสบการณ์ในเรื่องการค้าขายเมื่อสมัยที่ยังอยู่กับลุง จึงทำให้กิจการค้าของท่านหญิงคอติญะฮ์เจริญรุ่งเรืองเป็นลำดับ ซึ่งต่อมาท่านหญิงคอติญะฮ์ได้ขอแต่งงานกับท่าน ซึ่งขณะนั้นท่านอายุได้ ๒๕ ปี ส่วนท่านหญิงคอติญะฮ์อายุได้ ๔๐ ปี ซึ่งเป็นหญิงหม้าย

การเป็นศาสตา (นบี)

ท่านศาสตามุฮัมมัด คือลัลลลอฮูอะลัยฮิวะซัลลัม ได้รับวะฮีย์ (วะฮีย์) คือ การติดต่อสื่อสารโดยฉับพลันจากอัลลอฮ์ โดยผ่านสื่อคือ เทวทูต ญิบรีล และยังไม่มียัญญาให้ออกเผยแพร่ว่า เริ่มต้นด้วยคำว่า อิกเราะฮ์ ที่มีความหมายว่า “เจ้าจงอ่านเถิด”

“เจ้าจงอ่านเถิด ด้วยพระนามของพระผู้อภิบาลของเจ้าผู้ทรงสร้าง มนุษย์จากก้อนเลือด เจ้าจงอ่านเถิด และผู้อภิบาลของเจ้าทรงเอื้อเพื่อ เผื่อแผ่ยิ่ง พระองค์ทรงสอนมนุษย์ ให้รู้จักใช้ปากกา และทรงสอนมนุษย์ ในสิ่งที่เขาไม่รู้” (๙๖ : ๑-๕)

การได้รับวะฮีย์ โดยไม่มียัญญาให้ออกเผยแพร่นั้นถือเป็นการ แต่งตั้งให้ท่านมีตำแหน่งเป็นศาสตา (นบี) จากพระองค์อัลลอฮ์ ซึ่งเกิดขึ้น ในเดือนรอมฎอน ณ ถ้ำฮิรอฮ์ ขณะนั้นท่านมีอายุได้ ๔๐ ปี ส่วนการแต่งตั้ง ให้ท่านเป็นนรอฮ์ (ศาสนทูต) พร้อมมียัญญาให้นำเอาหลักการศาสนาออก เผยแพร่ต่อมวลมนุษยชนั้น เกิดขึ้นหลังจากวันที่ท่านได้รับการแต่งตั้งเป็นนบี ๖ เดือน

การประกาศอิสลามอย่างลับ ๆ

พระผู้เป็นเจ้าทรงมีบัญชาให้ท่านศาสดามุฮัมมัด คือลัลลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ประกาศอิสลามอย่างลับ ๆ ก่อน คือ ประกาศแก่ญาติผู้ใกล้ชิด และผู้หญิงคนแรกที่นับถือศาสนาอิสลาม คือ ท่านหญิงคอดีญะฮ์ ภรรยาของท่าน ส่วนชายหนุ่มคนแรกที่รับอิสลาม คือ ท่านอับบู่บักร์ และเยาวชนคนแรกที่รับอิสลาม คือ ท่านอาลี ทาสคนแรก คือ ท่านเซด บุตรฮารีซะฮ์ และต่อมาได้รับการปลดปล่อยให้เป็นอิสระ การประกาศอิสลามอย่างลับ ๆ ได้กระทำมาเป็นเวลา ๓ ปี สาเหตุที่ประกาศอย่างลับ ๆ นี้เพราะบรรดามุสลิมยังอ่อนแอและมีจำนวนน้อย

การประกาศอิสลามอย่างเปิดเผย

หลังจากที่ท่านศาสดามุฮัมมัด คือลัลลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ได้ประกาศศาสนาอย่างลับ ๆ เป็นเวลา ๓ ปี แล้วก็ได้รับบัญชาจากพระผู้เป็นเจ้าให้ประกาศอิสลามอย่างเปิดเผย ทั้ง ๆ ที่ในขณะนั้นมีผู้นับถืออิสลามยังไม่มากนัก

ชาวกูรีอัยซ์ต่อต้านท่านศาสดา

ปีที่ ๓-๕ ของการแต่งตั้งเป็นรอซูล ชาวกูรีอัยซ์ได้ประชุมหารือเพื่อขอร้องลุงของท่านศาสดา คือ อะบูฏอลิบ เพื่อให้ศาสดาเลิกกล่าวการเผยแพร่ศาสนาอิสลาม แต่ท่านศาสดาปฏิเสธข้อเสนอ ท่านกล่าวว่า ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ ฉันจะไม่ทำงานเผยแพร่เป็นอันขาด จนกว่าอัลลอฮ์จะทรงให้ได้รับชัยชนะหรือไม่ฉันก็พินาศไป แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการเผยแพร่ศาสนาของท่านศาสดา

และปีที่ ๕-๗ ของการแต่งตั้งเป็นรอซูล ชาวกูร็อยซ์เริ่มทำร้าย บรรดาศอฮาบะฮ์ (สาวก) โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกที่เป็นทาส พวกอ่อนแอ ซึ่งไม่มีคนคอยช่วยเหลือ

การอพยพสู่อะบิสลิเนีย

เมื่อศาสดาเห็นบรรดาศอฮาบะฮ์ (สาวก) ได้รับความทุกข์ทรมาน และการทำทารุณ ท่านศาสดามุฮัมมัด จึงมีคำสั่งให้ศอฮาบะฮ์อพยพไป อะบิสลิเนีย (เอธิโอเปีย) ในปีที่ ๕ ของการแต่งตั้งเป็นรอซูล

ปีแห่งความโศกเศร้า

ปีที่ ๑๐ ของการแต่งตั้งเป็นรอซูล ถือว่าเป็นปีแห่งความโศกเศร้า เนื่องจากพระนางคอดีญะฮ์ผู้เป็นภรรยาและอะบูฏอลิบผู้เป็นลุงที่ได้ให้การอุปการะท่านได้เสียชีวิตลง

การเริ่มต้นของอิสลามที่มะดีนะฮ์

ปีที่ ๑๑ ของการแต่งตั้งเป็นรอซูล ชาวมะดีนะฮ์จำนวน ๖ คน เข้าพบท่านศาสดาเพื่อขอรับอิสลาม

การให้สัตยาบัน อัลอะกอบะฮ์ ครั้งที่ ๑

ปีที่ ๑๒ ของการแต่งตั้งเป็นรอซูล ชาวมะดีนะฮ์ ๑๒ คน เข้าพบ ท่านศาสดาเพื่อให้สัตยาบัน อัลอะกอบะฮ์ ครั้งที่ ๑ โดยให้สัตยาบันว่าจะเคารพภักดีอัลลฮ์เพียงองค์เดียว

การให้สัตยาบัน อัลอะกออะฮ์ ครั้งที่ ๒

ปีที่ ๑๓ ของการแต่งตั้งเป็นรอซูล ชาวมะดีนะฮ์ ๗๕ คน เข้าพบท่านศาสดาเพื่อให้สัตยาบัน อัลอะกออะฮ์ ครั้งที่ ๒ โดยให้สัตยาบันว่าพวกเขาจะสนับสนุนและช่วยเหลือท่านศาสดา พร้อมทั้งบรรดาคอฮาบะฮ์ที่อพยพไปอยู่ที่มะดีนะฮ์

ท่านศาสดาอพยพจากมักกะฮ์สู่มะดีนะฮ์

ท่านศาสดาอพยพจากมักกะฮ์โดยมี อุบัยค์กร์ ร่วมเดินทางไปด้วย เมื่อไปถึงตำบลกุบฏาห์ ท่านได้สร้างมัสยิดกุบฏาห์ ซึ่งเป็นมัสยิดหลังแรกที่ถูกสร้างขึ้น ท่านศาสดาเข้าเมืองมะดีนะฮ์ในวันศุกร์ ในระหว่างทางท่านได้ทำการละหมาดวันศุกร์ร่วมกับพี่น้องมุสลิมที่นั่น และถือว่าเป็นการละหมาดวันศุกร์ครั้งแรกของอิสลาม

เมื่อถึงเมืองมะดีนะฮ์ ท่านศาสดาได้สร้างความรัก ความเป็นพี่น้องร่วมศรัทธา ระหว่างชาวมุฮาญิรีน (ผู้อพยพ) กับชาวอันศอร (ผู้ช่วยเหลือ)

การอพยพของท่านศาสดามีความสำคัญมากในประวัติศาสตร์อิสลาม มุสลิมจึงถือเอาการอพยพของท่านศาสดามุฮัมมัดเป็นจุดเริ่มของศักราชอิสลาม ซึ่งเรียกว่า ฮิจญเราะฮ์ศักราช (ฮ.ศ.) ปีแห่งการอพยพของท่านศาสดามุฮัมมัด คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม

๓. คัมภีร์ ทศกัศฺวามเช็๑ ๑ ทศกัศฺวามคํ๑ศ๑น และทศกัศฺวามคํ๑ศ๑น

คัมภีร์ของศาสนาอิสลาม

คัมภีร์ของศาสนาอิสลาม เรียกว่า คัมภีร์อัลกุรอาน เนื้อหาในคัมภีร์นี้ทั้งหมดเป็นวจนะของพระเจ้า ที่ได้ประทานแก่ท่านศาสดา

นบีมุฮัมมัด คือลัลลลอฮูอะลัยฮิวะซัลลัม ผ่านทางสื่อคือเทวทูตญิบรีล เพื่อนำไปเผยแพร่แก่มวลมนุษยย์ ศาสดานบีมุฮัมมัดเป็นบุคคลที่อัลลอฮ์ทรงเลือกให้ทำหน้าที่ประกาศศาสนา และเป็นผู้นำในการปฏิบัติศาสนกิจตามคำสั่งของพระองค์ อัลลอฮ์ประทานคัมภีร์แก่ท่านศาสดาเป็นระยะๆ รวมเวลาทั้งสิ้น ๒๓ ปี แบ่งเป็นสองช่วง คือ ช่วงก่อนการอพยพเป็นเวลา ๑๓ ปี เรียกว่า “มักกียะห์” และช่วงหลังการอพยพเป็นเวลา ๑๐ ปี เรียกว่า “มะดะนียะห์” เมื่อได้รับโองการมาท่านจะอ่านให้สาวกฟังและให้จดบันทึกลงบนแผ่นหิน หนังสัตรี กระดาษ กาบอินทผลัม และวัสดุอื่นๆ เก็บไว้

คัมภีร์อัลกุรอาน มีความหมายทางภาษาว่า “คัมภีร์ที่ถูกอ่าน” มี ๓๐ ภาค (ญุซอ์) ๑๑๔ บท (ซูเราะห์) และ ๖,๒๓๖ วรรค (อายะห์) เป็นแนวทางการปฏิบัติสำหรับบุคคลและสังคม มีคำสั่งเกี่ยวกับการทำความดี การดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกัน การแต่งงาน ความตาย อาชีพ การทำมาหากิน รวมทั้งมีเรื่องวิทยาศาสตร์ การเมือง เศรษฐกิจ กฎหมาย และสังคมไว้อย่างครบถ้วน

ภาษาที่ใช้บันทึกคัมภีร์อัลกุรอาน คือ ภาษาอาหรับ ข้อความในคัมภีร์เป็นภาษาที่ไพเราะ มิใช่ร้อยแก้ว และมิใช่ร้อยกรอง แต่ก็มีสัมผัสสลับในแบบของตัวเอง ปัจจุบันนี้ได้มีการแปลคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาต่างๆ ทั่วโลก มุสลิมถือว่าทุกคำและทุกตัวอักษรของคัมภีร์อัลกุรอานมาจากอัลลอฮ์ และเป็นความจริงที่บริสุทธิ์และเป็นธรรมนูญสำหรับชีวิต

หลักการพื้นฐานอิสลาม

หลักการพื้นฐานของอิสลามคือหลักทางด้านศาสนา อันประกอบด้วย หลักศรัทธา (อัครานุลอีมาน) หลักปฏิบัติศาสนกิจ (อัครานุลอิสลาม) และ หลักศีลธรรม (เอียะห์ซาน)

ความศรัทธา (อัลอีมาน)

ความศรัทธาในความหมายทั่วไปคือ การที่จิตใจยึดมั่น โดยไม่มีข้อสงสัยหรือข้อโต้แย้งใดๆ ทั้งสิ้น พร้อมกล่าวคำยืนยันในเอกภาพของอัลลอฮ์ และลงมือปฏิบัติในข้อปฏิบัติต่างๆ จึงจะเป็นศรัทธาที่สมบูรณ์

ศรัทธานั้นจะต้องเกิดขึ้นด้วยหลักฐานประกอบ จะศรัทธาโดยความมงมายเชื่อตามผู้อื่นบอกไม่ได้

หลักฐานประกอบศรัทธาสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ประการ คือ หลักฐานจากบทบัญญัติ (ตะลีสนักลี) และหลักฐานจากสติปัญญา (ตะลีสอักลี)

๑. หลักฐานจากบทบัญญัติ (ตะลีสนักลี)

หลักฐานจากบทบัญญัติ คือ โองการจากอัลกุรอาน หรือวจนะของท่านศาสดาซึ่งถือเป็นหลักฐานชั้นเด็ดขาดที่จะโต้แย้งไม่ได้ เป็นบรรทัดฐานอันสำคัญสำหรับกำหนดโครงสร้างแห่งศรัทธา การศรัทธาอันมีอยู่นอกเหนือไปจากบทบัญญัติดังกล่าวเป็นศรัทธาที่ไม่ถูกต้อง

ดังนั้น ผู้นับถือศาสนาอิสลามจึงจำเป็นต้องยกเลิกความศรัทธาดั้งเดิมก่อนรับอิสลามโดยสิ้นเชิง และสร้างศรัทธาขึ้นมาตามหลักศรัทธาอิสลามอันตรงกับบทบัญญัติ ระหว่างความศรัทธาทั้งสองจะนำมาผสมผสานให้กลมกลืนกันไม่ได้

ในยุคของท่านศาสดามุฮัมมัดนั้นพวกอาหรับเมื่อรับอิสลามในระยะแรกๆ ก็ยังไม่สามารถจะสลัดความเชื่อดั้งเดิมทิ้งได้ ต้องใช้เวลานานพอสมควรจึงจะมีศรัทธาอย่างบริสุทธิ์แท้จริง บทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับหลักศรัทธา อันนำมาเป็นหลักฐานในความศรัทธานั้น เมื่อระบุว่าเกี่ยวกับคุณลักษณะของพระผู้เป็นเจ้าอย่างไร ก็จะถือเป็นคุณลักษณะแท้จริงของพระองค์ เช่น อัลกุรอาน ระบุว่า พระองค์ทรงอำนาจ ทรงสัพพัญญู ทรงเมตตา เป็นต้น คุณสมบัติเหล่านี้เป็นคุณสมบัตินั้นได้มาจากหลักฐานจากบทบัญญัติซึ่งมุสลิมทุกคนจะต้องเชื่อ

๒. หลักฐานจากสติปัญญา (ตะลีสอ์กัลลี)

การเชื่อถือศรัทธา จะต้องมาจากการยอมรับของสติปัญญา อีกส่วนหนึ่งด้วย เป็นส่วนประกอบและหลักฐานจากสติปัญญานี้ จะต้องดำเนินสอดคล้องกับหลักฐานจากบทบัญญัติ จะค้านกันหรือขัดแย้งกันไม่ได้เด็ดขาด อาทิ

เมื่อหลักฐานจากบทบัญญัติระบุว่าพระผู้เป็นเจ้าทรงอำนาจ สติปัญญา ก็จะแสวงหาเหตุผลตามพื้นฐานของปัญญามาประกอบ จนเป็นที่ยอมรับอย่างไม่คลอนแคลนว่าพระองค์ทรงอำนาจ

เมื่อหลักฐานจากบทบัญญัติระบุว่าพระผู้เป็นเจ้า ทรงสัพพัญญู สติปัญญา ก็จะแสวงหาเหตุผลจนเป็นที่ยอมรับว่าพระองค์สัพพัญญู

โองการจากอัลกุรอานได้บัญญัติให้มนุษย์ใช้สติปัญญาไตร่ตรอง และพิจารณาถึงสรรพสิ่งทั้งหลายมากกว่า ๓๐๐ แห่ง ซึ่งสรรพสิ่งเหล่านี้เป็นหลักฐานแสดงถึงความมีอยู่จริงของพระผู้เป็นเจ้า

การศรัทธาเป็นเงื่อนไขแรกในการประกอบความดีงาม หากกระทำความดีโดยไม่มีศรัทธาเป็นพื้นฐาน ความดีนั้นก็ไร้ผล ความดีที่แสดงออกมาจึงถือเป็นสาขาแห่งศรัทธา แท้จริงแล้วการทำความดีทั้งหมด อิสลามถือเป็นรูปธรรมแห่งศรัทธานั้นเอง ดังนั้นศรัทธาจึงแตกแขนงออกไปเป็นจำนวนมาก ดังท่านศาสดามูฮัมมัด ค็อลลัลลอฮูอะลัยฮิวะซัลลัม ได้กล่าวไว้ว่า

“ความศรัทธามีประมาณ ๖๐ หรือ ๗๐ กว่าสาขา และที่ยอดเยี่ยมที่สุดคือการกล่าว ลาอิลาฮะ อิลลัลลอฮุ และที่ต่ำที่สุดคือ การขจัดสิ่งเดือดร้อนออกจากทางเดิน และความละอายเป็นสาขาหนึ่งของความศรัทธา”

หลักศรัทธา (อัครกานูลือมาน)

หลักศรัทธา มี ๖ ประการ ดังต่อไปนี้

๑. ศรัทธาในอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะด้าอาลา)

พระองค์คือพระผู้เป็นเจ้าเพียงพระองค์เดียวเท่านั้น มุสลิมทุกคนต้องยึดมั่นในพระองค์อย่างแน่นแฟ้น ไม่สงสัยหรือลังเล พระองค์ทรงไว้ซึ่งคุณลักษณะอันสมบูรณ์ที่สุด

มุสลิมยึดมั่นว่าพระองค์ทรงบันดาลทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่มีสิ่งใดเกิดขึ้นมาเองโดยลำพังอำนาจของสิ่งนั้น แท้จริงแล้วพระองค์ทรงไว้ซึ่งเดชานุภาพ ทรงไว้ซึ่งอำนาจอันสูงสุด ทรงเอกสิทธิ์ในการปกครองและการบริหาร ทรงเป็นที่พึ่งของทุกสิ่งสรรพ ทรงกำหนดการดำเนินชีวิตของมนุษย์และสัตว์ รวมทั้งสรรพสิ่งทั้งมวล

พระองค์ทรงสัพพัญญู ทรงพระปรีชา ทรงปกาศิต ทรงนิรันดร ทรงดำรงโดยพระองค์เองไม่อาศัยปัจจัยอื่น ทรงแตกต่างไปจากทุกๆ สิ่ง พระองค์ทรงไร้ตัวตน พระองค์ไม่ให้กำเนิด พระองค์มิถูกกำเนิด พระองค์มิใช่สารวัตตุ มิใช่พลังงาน มิใช่นามธรรม มิใช่รูปธรรม

พระองค์ทรงมีอยู่อย่างแน่นอน ทรงพ้นไปจากญาณวิสัยของมนุษย์ที่จะพึงสัมผัส สื่อสัมผัสที่มนุษย์มีอยู่นั้น ไม่มีประสิทธิภาพพอที่จะสัมผัสพระองค์ พระองค์ทรงมองเห็นทุกๆ สิ่งแต่ไม่มีใครสามารถมองเห็นพระองค์

๒. ศรัทธาในมะลาอิกะฮ์

มุสลิมเชื่อว่าพระองค์อัลลอฮ์ทรงบันดาลมะลาอิกะฮ์ขึ้นมา ซึ่งเป็นข้าทาสของพระองค์ รับบัญชาจากพระองค์ และปฏิบัติตามคำบัญชาของพระองค์อย่างมั่นคงที่สุด

มะลาอิกะฮ์เป็นเทพอันไร้ตัวตน ไม่มีเพศ ไม่กินไม่นอน ไม่มีคู่ครอง ไม่มีบุตร สามารถจำแลงร่างได้ทุกอย่าง เป็นอีกโลกหนึ่งอันแตกต่างไปจากมนุษย์ มนุษย์ไม่สามารถมองเห็นในสภาพเดิมของเขาได้ นอกจากจะแปลงร่างเป็นคนหรืออย่างอื่น

ไม่มีใครสามารถรู้จำนวนอันแน่นอนของมะลาอิกะฮ์ นอกจากพระองค์อัลลอฮ์เท่านั้น พระองค์ทรงสร้างมาเป็นจำนวนมาก เพื่อรับใช้พระองค์ตามหน้าที่อันแตกต่างกัน และมีชื่อต่าง ๆ กัน เช่น

ญิบรีล มีหน้าที่สื่อโอองการระหว่างพระเจ้ากับศาสนทูต

มีกาอิล มีหน้าที่ควบคุมระบบธรรมชาติและปัจจัยยังชีพ

อิซรอฟีล มีหน้าที่เป่าสัญญาณให้วิญญาณมนุษย์กลับสู่ร่างเพื่อฟื้นขึ้นในโลกหน้า และเป่าสัญญาณดับสลายของโลกนี้

ริฎวาน มีหน้าที่ดูแลสวรรค์

มาลิก มีหน้าที่ดูแลนรก

รอกีบ มีหน้าที่บันทึกความดีของมนุษย์

อะติต มีหน้าที่บันทึกความชั่วของมนุษย์

มุนกีร นะกีร มีหน้าที่สอบสวนความประพฤติของมนุษย์ภายหลังจากตายไปแล้ว

อิซรออีล มีหน้าที่เก็บชีวิตของมนุษย์ออกจากร่าง

เมื่อมนุษย์เชื่อว่ามะลาอิกะฮ์เป็นจำนวนมากทำหน้าที่ตามพระบัญชาของพระเจ้าเป็นเจ้า อันเกี่ยวกับตัวของเขา เขาจึงสามารถควบคุมจิตใจและความประพฤติของเขาไว้ด้วยสังวรตนเป็นอย่างยิ่ง

คนที่คิดว่าจะทำความชั่วก็เกิดความกลัวที่จะทำเพราะทราบดีว่าความชั่วนั้นมีมะลาอิกะฮ์คอยบันทึก เพื่อเสนอต่อพระเจ้าเป็นเจ้าอยู่ตลอดเวลา เขาจะมีกำลังใจทำแต่ความดี เพราะความดีที่เขาทำไม่มีทางสูญหายไปไหน เนื่องจากมีมะลาอิกะฮ์คอยบันทึกไว้ทุกระยะ

๓. ศรัทธาในคัมภีร์

มุสลิมต้องศรัทธาว่า พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าทรงประทานคัมภีร์อันเป็น
โองการของพระองค์แก่บรรดามนุษยชาติผ่านศาสนทูต ในแต่ละยุคแต่ละสมัย
พระโองการของพระองค์เป็นบทบัญญัติที่มนุษย์จะต้องนำมาปฏิบัติเป็น
ธรรมนุญสูงส่งที่ใครจะฝ่าฝืนไม่ได้

ในยุคที่ผ่านมา มีศาสนทูตได้รับพระคัมภีร์มาประกาศ
แก่มนุษย์ในยุคของท่านเหล่านั้นอยู่เป็นจำนวนมาก トラบถึงยุคสุดท้ายคือ
ยุคปัจจุบันอันเป็นยุคของท่านศาสดามุฮัมมัด คือลัลลอลฮุอะลัยฮิวะซัลลัม

คัมภีร์ของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าที่ทรงพระราชทานผ่านศาสนทูตมาสู่
มนุษยชาติในแต่ละยุคแต่ละสมัยนั้นมีลักษณะที่สับสนซึ่งกันและกัน
หรือเสริมให้สับสนยิ่งขึ้น

จำนวนคัมภีร์ที่พระองค์ทรงพระราชทานมานั้น เท่าที่นักวิชาการ
ระบุไว้มีจำนวน ๑๐๔ เล่ม ในจำนวนนั้นที่มีชื่อเรียกและมีสาระแห่งบทบัญญัติ
โดยครบสมบูรณ์ มีดังต่อไปนี้

๓.๑ เตารอฮ์ ในยุคของท่านศาสดามูซา

๓.๒ ชะบูร ในยุคของท่านศาสดาดาวูด คัมภีร์นั้นไม่มี
บทบัญญัติการปฏิบัติ เพราะยุคนี้ปฏิบัติตามบทบัญญัติของคัมภีร์ เตารอฮ์
ดังนั้นคัมภีร์ชะบูร จึงเป็นคำขอพร คำเตือน และสุภาพจิต

๓.๓ อินญีล ในยุคของท่านศาสดาอีซา

๓.๔ อัลกุรอาน ในยุคสุดท้ายคือยุคปัจจุบันทรงพระราชทาน
ผ่านท่านศาสดามุฮัมมัด คือลัลลอลฮุอะลัยฮิวะซัลลัม เป็นคัมภีร์ที่มนุษย์
จะต้องยึดถือเป็นแนวทางการดำเนินชีวิต トラบถึงวันอวสานของโลกนี้
อัลกุรอานเป็นคัมภีร์ฉบับสุดท้ายที่พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าทรงพระราชทานจึงเป็น
คัมภีร์ที่สมบูรณ์ทั้งเนื้อหาสาระและรูปแบบการใช้ภาษา

อัลกุรอาน เป็นภาษาอาหรับ ซึ่งเป็นภาษาที่มีความไพเราะ ในการออกเสียง และภาษาที่ใช้ความหมายอันลึกซึ้ง ถ้อยคำ เท่าที่ถ่ายทอด มาจากท่านศาสดามุฮัมมัด คือลลลลลลลลลลลลลลลลลลลล เมื่อ ๑,๔๐๐ ปีกว่า ยังได้รับการรักษาไว้โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงแม้แต่อักษรเดียว

มุสลิมทั้งโลกจะอ่านอัลกุรอานในพิธีละหมาด ในวาระ อันต้องการความดี และอ่านเพื่อนำความหมายมาปฏิบัติ

อัลกุรอานเป็นธรรมนุญสูงสุด ความประพุดอันถูกต้อง จะต้องสืบหรือปรับเข้าหาอัลกุรอานได้ กฎหมายอิสลามจะต้องยึดถือ อัลกุรอานเป็นหลักในด้านนิติบัญญัติ จะออกกฎหมายอันแย้งต่อบัญญัติ ของอัลกุรอานไม่ได้อย่างเด็ดขาด

อัลกุรอานถูกประทานลงมาครั้งแรก ณ ถ้ำอิร้อ ที่นครมักกะฮ์ เมื่อศาสดานบีมุฮัมมัด คือลลลลลลลลลลลลลลลลลลลล มีอายุ ๔๐ ปี โองการ ที่ถูกประทานลงมา นั้น จะทยอยกันลงมาตามแต่พระผู้เป็นเจ้าของพระองค์ และมีเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับโองการดังกล่าว

เมื่อได้รับโองการแล้ว ท่านศาสดาก็จะนำมาประกาศแก่ผู้อื่น แล้วทุกคนก็จะท่องจำจนขึ้นใจ มีการทบทวนกันอยู่เสมอ และมีการบันทึก ลงบนหนังสือหนังสัตว์แห้งบ้าง บนกาบอินทผลัมบ้าง บนแผ่นหินบ้าง

ต่อมาในสมัยปกครองของท่านอุมร์คอดีฟะห์ท่านที่ ๒ ท่านได้ ดำริให้มีการจัดรวบรวมขึ้นเป็นเล่มจากส่วนที่กระจัดกระจายกันในบุคคล และสถานที่ต่างๆ

จากนั้นในสมัยการปกครองของท่านอูสมาน บินอัฟฟาน คอดีฟะห์ท่านที่ ๓ ได้สั่งให้มีการรวบรวมและปรับปรุงในด้านการเขียน มีจำนวนถึง ๖ เล่ม และส่งไปยังหัวเมืองต่างๆ เพื่อให้อ่านเป็นสำนวน เดียวกัน และป้องกันการปลอมแปลงอันอาจเกิดขึ้นได้

๔. ศรัทธาต่อศาสนทูตหรือศาสดา

ศาสนทูตผู้ประกาศอิสลาม เรียกว่า “รอซูล” หรือเป็นศาสนทูตที่ไม่ได้ประกาศ ก็จะใช้คำว่า “นบี” แต่การให้ความหมายเช่นนี้ไม่ได้เข้มงวดนัก ส่วนใหญ่จึงใช้ถ้อยคำทั้งสองนี้ หมายความว่าผู้เป็นศาสนทูตที่ทำการประกาศอิสลาม

ผู้เป็นศาสนทูต เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติแบบมนุษย์ธรรมดาทั่วไป มิใช่ผู้วิเศษ หรือมะลาอิกะฮ์ ศาสนทูตจึงดำเนินชีวิตเหมือนสามัญชน คือ กิน นอน ขับถ่าย และแต่งงาน

แต่ศาสนทูตมีคุณลักษณะอันสมบูรณ์เหนือกว่ามนุษย์ทั่วไป อันเป็นคุณลักษณะทางด้านความประพฤติและคุณธรรมอันสูงส่ง นักวิชาการได้สรุปคุณลักษณะของศาสนทูตไว้ว่าจะต้องมีครบ ๔ ประการ คือ

๔.๑ ความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ไว้วางใจของบุคคลทั่วไป ไม่คดโกง ไม่ตระบัดสัตย์

๔.๒ มีสัจจะ พูดจริงทำจริง ไม่โกหก ไม่หลอกลวงใคร

๔.๓ มีสติปัญญาเป็นอัจฉริยะ

๔.๔ ทำหน้าที่เผยแพร่โองการจากพระเจ้าเป็นเจ้าแก่ประชาชนทั่วไป โดยไม่ปิดบัง และด้วยความตั้งใจสูง มีมานะอดทน เพียรพยายาม ไม่ย่อท้อต่อการขัดขวางของผู้ใดทั้งสิ้น

การที่พระเจ้าทรงคัดเลือกศาสนทูตขึ้นมาจากมนุษย์ธรรมดา ก็เพื่อให้ศาสนทูตเป็นตัวอย่างในการประพฤติปฏิบัติตามของประชาชน หากศาสนทูตเป็นผู้วิเศษหรือเป็นมะลาอิกะฮ์ ซึ่งดำเนินชีวิตไปอีกแบบหนึ่ง ประชาชนก็ไม่สามารถจะหาตัวอย่างการดำเนินชีวิตที่ใกล้เคียงกับตนเอง แล้วคำสอนของศาสนทูตก็จะไร้ผล

ศาสนทูตที่มีปรากฏชื่อในอัลกุรอานมีจำนวน ๒๕ ท่าน คือ อาดัม อีดรีส นูห์ ฮีด ซอลิย์ อิบรอฮีม ลูฏ อิสฮาก ยะอ์กูบ ยูซุฟ มูซา ฮารูน อิลยาส ยูนุส ซุัยยบ์ ดาวูด สุลัยมาน อัลยะชะอ์ ซุลกิฟล์ ชะกะรียา อัยยูบ ยะห์ยา อิศมาอิล อีซา และมุฮัมมัด ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม

๕. ศรัทธาในวันสิ้นโลก

มุสลิมต้องศรัทธาว่า โลกนี้พระผู้เป็นเจ้าได้สร้างขึ้นเป็นการชั่วคราว สำหรับเป็นแดนที่มนุษย์ได้ดำเนินชีวิตส่วนหนึ่ง เพื่อสู่โลกอันจีรัง และโลกนิรันดร์ต่อไป ดังนั้นโลกที่เราอาศัยอยู่ในปัจจุบันนี้ จึงต้องมีวาระดับสลาย ไม่วันใดก็วันหนึ่ง ไม่มีใครสามารถตอบได้ว่าวันดับสลายของโลก หรือวันสิ้นโลกนี้จะเกิดขึ้นเมื่อใด

เมื่อท่านศาสดามุฮัมมัด ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม สนทนากับเทวทูตญิบรีล เทวทูตถามว่า “เมื่อใดจะถึงวันอวสานของโลก” ท่านตอบว่า “ทั้งผู้ถามและผู้ถูกถามไม่มีใครรู้กว่ากัน” เทวทูตถามต่อไปว่าแล้วสัญญาณแสดงอาการโลกสลายมีอะไรบ้าง ท่านศาสดาตอบว่า

“ท่านจะมองเห็นผู้คนซึ่งตั้งเดิมฐานะต่ำต้อยทางสังคม รongเท้าไม่ใส่ เสื้อผ้าไม่สวม พวกกันแข่งขันสร้างบ้านเรือนสูงตระหง่านอย่างมากมาย ท่านจะมองเห็นมารดาผู้เป็นทาสคลอดบุตรออกมาเป็นนายของนางเอง”

สัญญาณแสดงอาการโลกสลายแบ่งได้เป็น ๒ ระยะ คือ

๕.๑ สัญญาณระยะไกล

สัญญาณระยะไกล หมายถึง สัญญาณที่ยังอยู่อีกไกลกว่าจะถึงวันสิ้นโลก ดังเช่น สัญญาณที่ปรากฏในคำตอบของท่านศาสดาต่อเทวทูตญิบรีลข้างต้น ส่วนใหญ่แล้วเป็นสัญญาณจากความประพัตของมนุษย์ในด้านศีลธรรม ที่มีความฟอนพะมัวเมาในกามคุณ ต้มสุรายาเมา หมกมุ่น

ในกิเลสตัณหา ด้านเศรษฐกิจ ที่มีแต่ความเอาัดเอาเปรียบ เห็นแก่ตัว การคิดดอกเบี้ยในรูปแบบต่างๆ การฉ้อฉล คอร์รัปชัน และการกดขี่ข่มเหง ด้านสังคมมีแต่ความแตกแยก ซ้ำพัวกัน และทำการรุกรานซึ่งกันและกัน

๕.๒ สัญญาณระยะใกล้

สัญญาณระยะใกล้ หมายถึง สัญญาณแสดงถึงการจะสิ้นโลกอันอยู่ในระยะเวลาใกล้ ซึ่งเป็นสัญญาณจากเหตุการณ์วิกฤติต่างๆ เช่น จะเกิดความวิปริตทางสิ่งแวดล้อม ดวงตะวันจะเปลี่ยนทิศทาง จะมีมนุษย์ที่ดูร้ายออกมาอาละวาดทำลายชีวิตของประชาชน ความโกลาหลจะเกิดขึ้นอย่างรุนแรง แผ่นดินจะไหวและถล่มทลาย

ผลที่สุดมะลาอิกะฮ์อิสรอฟีลจะเป่าสัญญาณครั้งแรก สิ่งที่มีชีวิตทั้งหลายจะล้มตายจนหมดสิ้น ภูเขาจะพังทลายเป็นผุยผง ทุกสิ่งทุกอย่างพินาศไม่มีเหลือ

ต่อมา มะลาอิกะฮ์อิสรอฟีล เป่าสัญญาณครั้งที่สอง สิ่งมีชีวิตก็จะฟื้นขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง มนุษย์ทุกคนจะเกิดมาในสภาพเดิมและถูกต้อนไปรวมกัน ณ ที่โล่งเพื่อรอการสอบสวน พิจารณาความประพฤติของแต่ละคนและพิพากษา ช่วงเวลาของการรอคอยนั้นยาวนาน มนุษย์เต็มไปด้วยความหวาดกลัวท่ามกลางความร้อนแรงของดวงอาทิตย์ ไม่มีใครหนีไปไหนได้ และไม่สามารถจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ จะมีทรัพย์สมบัติหรือบริวารมากมายเท่าใดก็จะนำมาใช้จ่ายเพื่อปลดปล่อยตัวเองไม่ได้

เมื่อมนุษย์เชื่อว่า โลกนี้มีวาระดับสลาย และจะมีโลกหน้าสำหรับเป็นที่อยู่อาศัยอันแท้จริง และเป็นนิจนิรันดร มนุษย์ก็จะอยู่ในโลกนี้ด้วยความเห็นนอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ไม่มีความรัก ไม่มีความเห็นแก่ตัวพร้อมกับสะสมแต่ความดีงาม แม้ว่าการทำดีนั้น จะไม่ได้รับผลตอบแทนในช่วงที่มีชีวิตอยู่ในโลกนี้ แต่ก็มั่นใจได้ว่าต้องได้รับอย่างแน่นอนในโลกหน้า

ผู้ทำความดีจึงไม่ท้อแท้ที่จะทำความดี มีกำลังใจอันสูงส่งที่จะทำความดี และ
ไม่คิดที่จะละเลยต่อการทำความดีจนตลอดชีวิต

๖. ศรัทธาในกฎแห่งสภาวะการณ

สภาวะการณทั้งหลายถูกกำหนดมาเป็นกฎอย่างตายตัว
และแน่นอน ซึ่งต้องดำเนินไปตามที่กำหนดนั้น เช่น แดดเผา ไอน้ำขึ้นไป
รวมตัวกันอยู่บนอากาศ เป็นก้อนเมฆ เมื่อลมพัดก็กระจายตกลงมาเป็นฝน
ฝนตกลงมาบนพื้นดิน ทำให้อุตมสมบูรณ์ มีพันธุ์ไม้และพืชนานาชนิด
งอกงามขึ้นมา มนุษย์และสัตว์ได้รับประโยชน์จากพืชพันธุ์เหล่านั้น เป็นกฎ
กำหนดสภาวะซึ่งพระผู้เป็นเจ้าของกำหนดไว้

การดำเนินชีวิตของมนุษย์ก็เช่นเดียวกัน ถูกกำหนดไว้อย่าง
เป็นระบบที่แน่นอน ไม่มีใครสามารถฝ่ากฎเกณฑ์ดังกล่าวได้ ทุกคนจะต้อง
ดำเนินไปตามกฎสภาวะการณจากมนุษย์คนแรกจนถึงคนสุดท้าย

มนุษย์ต้องกิน ต้องนอน ต้องหายใจ ต้องประสบกับเหตุ
ให้อารมณ์และจิตใจผันแปรอยู่ตลอดเวลา เดียวดีใจ เดียวเสียใจ บางจังหวะ
ชีวิตก็ร่ำรวยมหาศาล แต่ผลอไม่นานฐานะก็ยากจนลงมา บางช่วงเวลามีคน
นับหน้าถือตาอย่างกว้างขวางและมากมาย แต่ต่อมาก็กลับมีคนเกลียดชัง
การสลับหมุนเวียนสภาวะการณเหล่านี้ในชีวิตของมนุษย์นั้น มุสลิมศรัทธาว่า
เป็นไปโดยกำหนดของพระองค์อัลลอฮ์ ตะอาลา ทั้งสิ้น หาใช่เป็นไป
โดยอำนาจของมนุษย์เองไม่ และมีใช้อำนาจของผู้พิเศษ อำนาจของฟ้าดิน
อำนาจของดวง อำนาจของไสยศาสตร์ หรือโดยอำนาจอื่นใดก็ตาม
แต่ทั้งหมดเป็นไปโดยอำนาจอันสมบูรณ์ที่สุดของพระผู้เป็นเจ้าของทั้งสิ้น

ธรรมชาติทั้งหลายที่ดำเนินไปตามครรลองอย่างแน่นอน
ชัดเจน เป็นระบบมั่นคงและแม่นยำ ก็เป็นไปตามกำหนดกฎสภาวะ
โดยพระองค์ทั้งสิ้น

ในด้านเหตุการณ์ต่างๆ ที่ประสบแก่มนุษย์ ที่จริงแล้วการที่มนุษย์ ประสบกับความเดือดร้อนในรูปแบบต่างๆ มนุษย์อาจไม่พอใจในสิ่งนั้น แต่สิ่งนั้นจะสร้างความแข็งแกร่งแก่มนุษย์เอง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน คือ เด็กที่ถูกเลี้ยงดูอย่างทนุถนอมในห้องแอร์ ได้รับการปรนเปรอด้วยความสุข และความสะอาดการพัฒน์นั้น ย่อมจะอ่อนแอ ผิดกับเด็กที่ถูกชุบเลี้ยงแบบ ชนบท ต้องเผชิญกับธรรมชาติแท้ๆ ต้องช่วยตัวเอง ต้องทำงานหนัก เด็กเหล่านี้จะแข็งแรงกว่าอย่างแน่นอน

คนที่ประสบกับสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่เสมอๆ ก็เช่นเดียวกัน เขาจะมี สภาพอ่อนแอ ขาดความกระตือรือร้น ขลาดกลัวและไม่สามารถช่วยตัวเองได้ ต้องอาศัยผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการที่เขาประสบกับภัยพิบัติในชีวิต หรือพบกับความเดือดร้อนอยู่เรื่อยๆ คนเหล่านี้จะแข็งแรง มั่นคง หนักแน่น กระตือรือร้น ช่วยตัวเองได้ และประสบผลสำเร็จในการดำเนินชีวิต ไม่พ่ายแพ้อะไรง่ายๆ ตัวอย่างสิ่งเหล่านี้สามารถหาได้อย่างครบครันจาก ชีวิตของบรรดาท่านศาสนทูตทั้งหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาศาสนทูต ที่เรียกว่า “อูลูลอ์ซมี” อันหมายถึง ศาสนทูตที่ประสบกับเหตุร้ายในชีวิต มากมายกว่าบรรดาศาสนทูตอื่นๆ แต่ท่านเหล่านี้มีความแข็งแรง การประกาศอิสลามของท่านจึงประสบผลสำเร็จสูงกว่าศาสนทูตท่านอื่นๆ

การประสบภัยแห่งชีวิตและความเดือดร้อน จึงเป็นเพียง ข้อทดสอบของพระเจ้า เพื่อหลอมชีวิตของมนุษย์ให้มีความเข้มแข็ง สามารถต่อสู้กับภยันตรายนานัปการได้อย่างมั่นคง สิ่งเหล่านี้จึงกลายเป็น สิ่งดีงามสำหรับมนุษย์ มุสลิมถือว่าเป็นข้อกำหนดของพระเจ้า ซึ่งจะต้องยืนยันดี ในสภาพดังกล่าวอย่างจริงใจ

หลักปฏิบัติศาสนกิจ (อركانุลอิสลาม)

หลักปฏิบัติศาสนกิจ หมายถึง หลักศาสนกิจที่อิสลามได้บัญญัติ เป็นพื้นฐานแรกสำหรับมุสลิมทุกคนที่จะต้องนำมาปฏิบัติ เป็นองค์ประกอบ สำคัญที่สุดของอิสลาม ซึ่งเราเรียกว่า “อركانุลอิสลาม” มีประกอบกัน ๕ ประการ คือ

๑. การปฏิญาณตน (ชะฮาดะฮฺ)

ผู้ประสงค์จะเข้าสู่อิสลาม จะต้องกล่าวคำปฏิญาณตน อย่างเปิดเผยและชัดเจน พร้อมทั้งเลื่อมใสศรัทธาตามที่ตนปฏิญาณ และจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติอย่างจริงจัง

การเป็นมุสลิม มิใช่เพียงการกล่าวคำปฏิญาณ หรือเพียงแต่ ประพฤติตามแบบมุสลิมเท่านั้น หากจะต้องประกอบด้วย ความเลื่อมใส ศรัทธาอย่างแท้จริงด้วย องค์ประกอบแห่งการปฏิญาณจะต้องมีพร้อม ทั้ง ๓ ประการ คือ

๑.๑ กล่าวปฏิญาณด้วยวาจา

๑.๒ เลื่อมใสด้วยจิตใจ

๑.๓ ปฏิบัติด้วยร่างกาย

บุคคลที่นับถืออิสลาม จำเป็นต้องจัดการขลิบหนังหุ้ม ปลายอวัยวะเพศออก เพื่อเหตุผลด้านความสะอาดและสุขภาพอนามัย เรียกในภาษาอาหรับว่า “คิตาน” หรือ “คอตัน”

คำปฏิญาณของอิสลาม มิใช่การสวดสาบานให้มีอันเป็นไป ต่างๆ นานา มิใช่คำสวดภาวนา หากเป็นประโยคที่กล่าวแสดงถึงความ ศรัทธามั่นในพระเจ้า และในศาสนทูตมุฮัมมัด คือลัลลอลุฮุอะลัยฮิวะซัลลัม โดยกล่าวว่า

“ข้าพเจ้าปฏิญาณว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใด นอกจากอัลลอฮ์ และข้าพเจ้าปฏิญาณว่า มุฮัมมัด คือลลิลลอฮูอะลัยฮิวะซัลลัม เป็นศาสนทูตของอัลลอฮ์

ผู้ที่ประสงค์จะเข้ารับอิสลาม จึงต้องเริ่มด้วยจิตใจที่มีศรัทธา จากนั้นจึงกล่าวประโยคปฏิญาณดังกล่าว ซึ่งมุสลิมทุกคนต้องกล่าวได้ การสอนประโยคปฏิญาณจึงไม่จำเป็นต้องเลือกเอาบุคคลที่มีความรู้ศาสนาสูง มุสลิมทุกคนสามารถที่จะกล่าวนำประโยคปฏิญาณได้ทั้งนั้น

๒. การละหมาด

การละหมาด คือ การแสดงความเคารพนบัตการต่ออัลลอฮ์ ตะอาลา ประกอบด้วย จิตใจ วาจา และร่างกายพร้อมกัน มุสลิมจำเป็นต้องปฏิบัติละหมาดวันละห้าครั้ง คือ ละหมาดดูหฺรี ในช่วงบ่าย ละหมาดอัครี ในช่วงเย็น ละหมาดมัฆริบ ในช่วงตะวันตกขอบฟ้า ละหมาดอิฮาอ์ ในช่วงหัวค่ำ และละหมาดศุบฮี ในช่วงแสงอรุณขึ้น

ผู้ทำละหมาดโดยสม่ำเสมอ จะก่อประโยชน์แก่ตัวเขาเอง อย่างอเนกอนันต์ ทำให้จิตใจของเขาสะอาดบริสุทธิ์ ขจัดความหมองหม่นทางอารมณ์ ทำลายความตึงเครียด ทำให้เป็นคนหนึ่งที่เคร่งครัดในระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์สุจริต อุดหนุนและจิตใจสำรวมระลึกอยู่กับพระเจ้าตลอดเวลา

เมื่อจิตใจสำรวมอยู่กับพระเจ้า และระลึกถึงแต่พระองค์ ก็ไม่มีโอกาสที่จะคิดทำความชั่วต่าง ๆ คิดแต่จะปฏิบัติตามคำบัญชาและบทบัญญัติของพระองค์ ไม่กล้าทำความผิด และฝืนบทบัญญัติของพระองค์

๓. การจ่ายชะกาด

ชะกาด คือ ทรัพย์จำนวนหนึ่งที่ได้กำหนดไว้เป็นอัตราส่วนจากจำนวนทรัพย์ที่เจ้าของทรัพย์ได้มาจนครบพิภักดิ์ที่ศาสนาได้บัญญัติไว้ และนำทรัพย์จำนวนนั้นจ่ายออกไปแก่ผู้มีสิทธิ

คำว่า “ชะกาด” แปลว่า ความเจริญก้าวหน้า และการขัดเกลาให้สะอาดเนื่องเพราะเมื่อเจ้าของทรัพย์ได้จ่ายชะกาดออกไป เท่ากับเป็นการขัดเกลาจิตใจให้สะอาดปราศจากกิเลสหนาประการ โดยเฉพาะความตระหนี่ ความใจแคบ ซึ่งเป็นกิเลสใหญ่ชนิดหนึ่งที่เป็นสาเหตุสำคัญให้สังคมอยู่กันอย่างเห็นแก่ตัว ไม่มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน แนนอนสังคมที่เต็มไปด้วยความเห็นแก่ตัว ไม่นานวิกฤติการณ์ก็ต้องเกิดแก่สังคมนั้น การแก่งแย่ง ฉกชิง กตขี้ ขูดรีด ทำลายกัน และอาชญากรรมต่าง ๆ จะต้องอุบัติขึ้น

การจ่ายชะกาดจะทำให้สังคมเจริญก้าวหน้า คนยากจนมีโอกาสได้รับการช่วยเหลือ การสังคมสงเคราะห์จะกระจายออกไปอย่างกว้างขวาง สถาบันทางสังคมได้รับการพัฒนา รวมทั้งผู้ยากไร้ที่หมดทุนในการประกอบอาชีพ หรือไม่มีทุนศึกษาต่อ ก็มีโอกาสที่จะใช้ชะกาดเงินจุนสร้างชีวิตใหม่แก่ผู้ขาดแคลนและผู้ยากไร้เหล่านั้น

ระบบชะกาด หากนำมาจัดดำเนินการอย่างเต็มระบบแล้ว จะมีผลในทางพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านการเมือง และด้านสังคม ตลอดจนด้านอื่นๆ ที่ขาดแคลนทุนโดยตรง

๔. การถือศีลอด-ถือบวช

การถือศีลอดหรือการถือบวช ภาษาอาหรับใช้คำว่า “อัศฮาหม์” หรือ “อัศคิยาม” ความหมายเดิมหมายถึง การงดเว้น การระงับ การหักห้ามตัวเอง ในนิกายศาสนาบัญญัติ หมายถึง

“การงดเว้นสิ่งที่จะทำให้การถือศีลอดเป็นโมฆะ ตามศาสนบัญญัติ โดยเริ่มตั้งแต่วเวลาแสงอรุณขึ้นจนจบถึงตะวันตกดิน”

การถือศีลอดที่บังคับให้กระทำนั้นมีเฉพาะในเดือนรอมฎอน เท่านั้น ส่วนในวาระอื่นๆ ไม่ได้บังคับแต่ประการใด นอกจากจะมีเหตุปัจจัย อย่างอื่นมาบังคับ เช่น การบหนานไว้ว่าจะถือศีลอดอันมิใช่ในเดือนรอมฎอน อย่างนี้ถือว่าการถือศีลอดตามที่บหนานไว้นั้นถูกบังคับให้กระทำ เป็นต้น

ผลจากการถือศีลอด นำไปสู่คุณธรรมนานาประการ เช่น แสดงให้ประจักษ์ชัดถึงความเสมอภาคทางสังคม สามารถควบคุมจิตใจ ของตนเองได้ มีความอดทน อดกลั้น มีคุณธรรม มีความสำรวมตนเอง และยำเกรงพระเจ้า ไม่ประพฤตินิดในขณะถือศีลอด มีจิตเมตตาสงสาร เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ต่อผู้อื่น มีความสำนึกในเมตตาแห่งพระเจ้าผู้เป็นเจ้า มีระเบียบวินัย และฝึกให้ตรงต่อเวลาเพราะการถือศีลอดมีเงื่อนไขให้ทุกคนปฏิบัติอยู่ใน กรอบแห่งความประพฤติอันดีงามมากมาย จะรับประทานก็ต้องตรงต่อเวลา จะพูดจาหรือจะเคลื่อนไหวก็ต้องระมัดระวังกลัวกุศลแห่งการถือศีลอด จะบกพร่องไป

๕. การประกอบพิธีฮัจญ์

การประกอบพิธีฮัจญ์ครั้งหนึ่งในชีวิตของมุสลิมที่มีความ สามารถพร้อมทั้งทางร่างกายและทางการเงินที่จะเดินทางไปทำพิธี ที่บัยตุลลอฮ์ได้ พิธีฮัจญ์เป็นศาสนกิจที่สรุปไว้ซึ่งอุดมการณ์ทางสังคม อย่างครบบริบูรณ์

การที่มุสลิมจากทั่วทุกมุมโลกเดินทางออกไปจากถิ่นที่อยู่อาศัยของตนไปสู่พิธีฮัจญ์เป็นประจำติดต่อกันมาถึง ๑,๔๐๐ กว่าปี นับเป็นกิจกรรมที่มีความมหัศจรรย์และมีพลังอันแกร่งกล้าทางศรัทธายิ่งนัก สำนึกของผู้เดินทางไปสู่พิธีฮัจญ์เป็นสำนึกเดียวกัน จากวิญญูณจิตที่ผนึกเป็นดวงเดียวกัน แม้จะมาจากถิ่นฐานอันแตกต่างกัน มีภาษาผิดแผกกัน มีสีผิวไม่เหมือนกัน มีฐานะต่างกัน มีตำแหน่งทางสังคมไม่เท่ากัน แต่เมื่อทุกคนเดินทางมาสู่ศาสนกิจข้อนี้ สิ่งเหล่านั้นถูกลดทิ้งไปโดยสิ้นเชิง ทุกคนซึ่งมีจำนวนมหาศาล แต่ก็ร่วมกิจกรรมเดียวกันโดยไม่รังเกียจเด็ดฉันทันที ไม่มีความโกรธเกลียดซึ่งกันและกัน คนเป็นจำนวนล้านไปรวมกันอยู่ในสถานที่เดียวกัน แต่ไม่มีเรื่องขัดแย้งกัน ทุกคนมีใบหน้าอันยิ้มแย้ม ทักทายซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือกันอย่างไม้อ้อเขาถือเรา ผิดพลาดล่วงเกินกันบ้าง ก็พร้อมที่จะให้อภัยแก่กันและกัน

หลักศีลธรรม (เอียะห์ซาน)

หมายความว่า ความดีต่างๆ ที่ต้องประพฤติอยู่เสมอ อันได้แก่ หน้าที่และมารยาทที่ต้องแสดงออก และคุณสมบัติที่ดีทางจิตใจ เช่น

หน้าที่ของบุคคลต่อพระเจ้า ต้องระลึกอยู่เสมอว่าตัวเองอยู่ต่อหน้าพระผู้เป็นเจ้า พระองค์ทรงมองเห็นอยู่ตลอดเวลา จึงต้องทำแต่ความดี มีมารยาท และละเว้นการกระทำที่ผิดต่อบทบัญญัติของพระองค์

หน้าที่ของผู้รู้ ครูและผู้รู้โดยทั่วไปจะต้องสำนึกอยู่เสมอว่า ความรู้ที่ตนได้มานั้นเป็นไปโดยความเมตตาของพระผู้เป็นเจ้า พระองค์ทรงประทานให้ ดังนั้นจึงต้องเผยแพร่ต่อให้ผู้อื่นได้รับความรู้นั้นโดยไม่มุ่งหวัง อามิสสินจ้างใดๆ ทั้งสิ้น และแนะนำความรู้ไปสร้างสมอำนาจบารมี หรือนำความรู้ไปแข่งขันกับใคร หรือทับถมผู้อื่นๆ หรือหาประโยชน์อันมิชอบ

หน้าที่ของผู้ไม่รู้ ผู้ไม่รู้จะต้องศึกษาเพื่อจะได้มีความรู้ ความรู้มิได้จำกัดแต่เฉพาะความรู้ทางด้านสามัญหรือศาสนาใดด้านหนึ่ง มุสลิมจะต้องเรียนรู้ทั้งสองด้าน จนสามารถนำความรู้ ความสามารถ ไปประพุดติทางด้านศาสนาอย่างดี และนำความรู้สามัญหรือวิชาชีพไป ประกอบสัมมาอาชีพต่อไป และผู้เรียนรู้ทุกคนจะต้องให้ความเคารพต่อผู้สอน มีความนอบน้อมถ่อมตน พุดจาสุภาพ อ่อนโยน และคอยอุปถัมภ์ผู้สอน ของตนอยู่เสมอ

หน้าที่ของลูก ลูกทุกคนมีหน้าที่ต้องระลึกถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ ของพ่อแม่ ต้องมีความกตัญญูกตเวทิตคุณต่อท่านทั้งสอง ต้องคิดอุปการะ ท่านทั้งสอง ไม่ปล่อยให้ท่านทั้งสองต้องเดี๋ยวตาย อยู่กับความเหงา และ ต้องปรนนิบัติท่านทั้งสองเป็นอย่างดีที่สุด

หน้าที่ของพ่อแม่ เมื่อพ่อแม่มีลูกก็ต้องเลี้ยงดูลูกอย่างดี ให้การ ดูแล ให้ความสุข ให้การศึกษา คอยอบรมบ่มนิสัยให้เป็นคนดี มีมารยาท ไม่ปล่อยให้ปละละเลยต่อลูกจนขาดความอบอุ่นทางจิตใจ เติลิตออกไปหา ความสนุกสนานนอกครอบครัว พ่อแม่ต้องสร้างสถาบันครอบครัวให้เป็น ความหวังของลูก เป็นสวรรค์ของลูก อย่าทำให้เป็นนรกสำหรับลูก

หน้าที่ของเพื่อน คนทุกคนมีเพื่อน ไม่ว่าจะเพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมโรงเรียน เพื่อนร่วมหมู่บ้าน ตลอดจนเพื่อนร่วมโลก ทุกคนต้อง หวังดีต่อกัน มีความประพฤติที่ดีต่อกัน ไม่ดูถูก ไม่เกลียด ไม่อาฆาตแค้น ไม่ทับถมหรือทำลายใคร ต่างคิดที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

หน้าที่ของสามี ทั้งสามี-ภรรยา จะต้องมีหน้าที่พึงปฏิบัติต่อกัน กล่าวคือ สามีต้องรับผิดชอบในด้านการปกครองครอบครัวและการหารายได้เลี้ยงดูครอบครัว และสามีจะต้องเป็นที่พึ่งของครอบครัว มีความประพฤติที่ดีงามต่อคนในครอบครัว เป็นแบบอย่างที่ดีงามแก่คนในครอบครัวโดยสม่ำเสมอ ไม่ทิ้งครอบครัวออกไปหาความสุขนอกบ้าน และต้องรักเตือนและสอนภริยาและคนในครอบครัว

หน้าที่ของภริยา ภริยามีหน้าที่ช่วยเหลือสามีในด้านต่างๆ คอยสอดส่องดูแลเป็นกำลังใจให้สามี ให้ความสุขแก่สามี และต้องต้อนรับแขกของสามีด้วยมารยาท ด้วยอัชฌาสัยไมตรี ด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส และด้วยความจริงใจ ไม่นินทาสามีลับหลัง ไม่บ่นหรือก้าวร้าวสามี หากสามีทำผิดก็เตือนด้วยความหวังดีและครองสติไม่โมโห ให้เกียรติสามี และอยู่ในโอวาทของสามี

หน้าที่ของผู้นำ ผู้นำทางสังคมในตำแหน่งต่างๆ ที่ถูกแต่งตั้งหรือเลือกตั้งก็ตาม จะต้องปฏิบัติตนต่อผู้ตามด้วยความเมตตา และด้วยเมตตา นอบน้อม ไม่ถือตัว พุดจาสุภาพอ่อนโยน เมื่อจะใช้อำนาจก็ใช้ด้วยความยุติธรรม มีความกล้าหาญ และกล้าตัดสินใจ ไม่ลังเล ไม่อ่อนแอ ไม่ซลาดกลัว ต้องประพฤติดี พร้อมทั้งเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับประชาชน ต้องเสียสละทุกสิ่งเพื่อประชาชน

หน้าที่ของประชาชน ประชาชนในฐานะผู้ตามจะต้องเคารพผู้นำ กฎต่างๆ ที่ออกมาโดยชอบธรรม ประชาชนต้องปฏิบัติโดยเคร่งครัด ผู้ตามจะคิดกระด้างกระเดื่องไม่ได้ แต่ก็กล้าหาญที่จะเตือนผู้นำเมื่อผู้นำทำผิดหรือออกกฎหมายโดยไม่ชอบธรรม ให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่ดี รักษาและปกป้องเกียรติยศของผู้นำที่มีคุณธรรม ไม่ละเมิดต่อสิทธิของผู้นำและสิทธิของประชาชนด้วยกัน

คุณลักษณะที่ต้องละเว้น

มีคุณลักษณะที่มุสลิมต้องละเว้นอยู่มากมาย ล้วนเป็นข้อห้ามที่อิสลามได้บัญญัติไว้ พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

เกี่ยวกับคุณลักษณะด้านร้ายทางจิตใจ ซึ่งเมื่อใครมี หัวใจของเขาก็จะมีติดบอด เช่น ความโกรธ ความอิจฉาริษยา ความเกลียดชัง ความตระหนี่ ความหลง ความโลภ ความขโมย ความลำพอง ความโอ้อวด เป็นต้น

เกี่ยวกับความประพฤติโดยทั่วไป เช่น ความฟุ่มเฟือยในการบริโภค การดูถูกคนอื่น การรังแกผู้อื่น การฉ้อโกง การนินทา ใส่ร้าย ส่อเสียด การลักขโมย การปล้น การฉกชิงวิ่งราว การล่วงประเวณี การลักเพศ การเลียนแบบหญิงหรือชาย ซ่องเสพกับสัตว์ การพนัน การประกอบอาชีพทุจริต การดื่มสุราและของมีนเมา การกินดอกเบี้ย การบริโภคสุรุษ โลहितสัตว์ตายเอง สิ่งเช่นไหว้ สัตว์ที่มุสลิมมิได้เชือด

เกี่ยวกับคุณลักษณะและความประพฤติที่มีผลต่อการศรัทธา ซึ่งข้อห้ามเหล่านี้มีผลทำให้ผู้ประพฤติหรือมีอยู่ต้องสิ้นสภาพอิสลามทันที เช่น การนับถือสิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮ์เป็นพระเจ้า การกราบสิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮ์ กระทำการอันเป็นการเหยียดหยามต่อพระเจ้า ต่อมะลาอิกะฮ์ ต่อศาสนทูต ต่อคัมภีร์ ต่อบทบัญญัติทางศาสนา ประเวณีการเข้าอิสลามของผู้อื่น ใช้คำพูดกล่าวหามุสลิมว่ามีใช้มุสลิม การเชื่อถือโซค เครื่องราง ยันต์ ของขลัง เวทมนต์คาถา ปฏิบัติพิธีกรรมศาสนาอื่น ใช้คำพูดแสดงไม่เห็นความสำคัญในการปฏิบัติศาสนกิจ ใช้คำพูดหรือคิดเปลี่ยนแปลงบทบัญญัติของศาสนา ปฏิเสธอัลกุรอาน สงสัยหรือปฏิเสธหลักศรัทธา เป็นต้น

๔. ผู้สืบปทัศยศาสตร์

ศาสนาอิสลามไม่มีพระหรือนักบวชเพื่อทำหน้าที่ประกอบพิธีกรรม และเผยแผ่ศาสนาโดยเฉพาะ เช่น อิหม่ามก็เป็นเพียงผู้นำในการละหมาด เท่านั้น มีใช้พระที่ทำหน้าที่เป็นกลางระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์

ดังนั้น อิสลามิกชนทุกคนจึงมีหน้าที่สืบทอดศาสนาอิสลามด้วยการปฏิบัติตนตามหลักการศาสนา ศึกษาและเรียนรู้หลักคำสอนของศาสนา ให้รู้แจ้งเห็นจริง และทำหน้าที่เผยแผ่ตามกำลังความรู้ของตน ท่านศาสนาดามูฮัมมัด คืออัลลลอฮูอะลัยฮิอะซัลลาม ได้กล่าวว่า “ผู้รู้คือทายาทของศาสนาดามูฮัมมัด”

๕. ศาสนาอิสลามและศาสนาวิญญู

ในศาสนาอิสลาม สถาปนาศาสนาได้แก่ “มัสยิด” ซึ่งเป็นจุดศูนย์กลางสำหรับมุสลิมในท้องถิ่นต่างๆ ในสมัยนบีมุฮัมมัด คืออัลลลอฮูอะลัยฮิอะซัลลาม มัสยิดเป็นที่ปฏิบัติศาสนา การประชุม การศึกษา การบริหารประเทศ การแต่งงาน การตัดสินคดีความ ครบทุกด้าน สถาปนามัสยิด จึงเป็นสถาบันบริหารทั้งด้านอาณาจักรและศาสนจักรพร้อมกันไป

ในสมัยนบีมุฮัมมัด คืออัลลลอฮูอะลัยฮิอะซัลลามนั้น มัสยิดอยู่ติดกับบ้านพักของท่าน เพื่อความสะดวกในการมามัสยิดของท่าน

มุสลิมทุกคนจะต้องถือเป็นหน้าที่อย่างสำคัญในการทำนุบำรุงมัสยิด เพราะมัสยิดเป็นของอัลลอฮ์ ตะอาลา เป็นสมบัติส่วนรวม มิใช่ของผู้ใด บุคคลจึงไม่มีสิทธิที่จะปกครองถือสิทธิ์ และผูกขาดในปฏิบัติการต่างๆ เฉพาะตน หรือตระกูล และจะต้องไม่นำพิธีศาสนาอื่นมาปฏิบัติในมัสยิด หรือมีการกาวนาต่อสิ่งอื่นใดร่วมกับอัลลอฮ์ ตะอาลา

มัสยิดที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ท่านนบีมุฮัมมัด คืออลลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ได้ระบุไว้ ๓ มัสยิด ซึ่งท่านสั่งให้ทุกคนทำนุบำรุงรักษาไว้ กำชับให้ทุกคนพยายามเดินทางไปทำละหมาด ณ มัสยิดทั้ง ๓ นี้ให้ได้ พร้อมทั้งกล่าวไว้ด้วยว่า จะได้รับกุศลแตกต่างกันตามลำดับดังต่อไปนี้

๑. มัสยิดหะรออม ณ มักกะฮ์ ได้กุศล ๑๐๐,๐๐๐ เท่า

๒. มัสยิดนะบะวี ณ มะดีนะฮ์ ได้กุศล ๑,๐๐๐ เท่า

๓. มัสยิดอัลอักซอ ณ ฟิสิฏ์น ได้กุศล ๕๐๐ เท่า

วัตถุประสงค์ประกอบของมัสยิด

นอกจากอาคารมัสยิดแล้ว ภายในมัสยิดยังมีวัตถุประสงค์ประกอบอีก ๒ อย่าง คือ

มัสยิดวาดีลฮูเซ็น อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส

๑. มิมบรั ได้แก่ แท่นยกชั้นไม่น้อยกว่า ๓ ชั้น สำหรับยืนแสดงธรรมกถา

๒. มืห์รอบ ได้แก่ สถานที่ที่อิหม่ามยืนนำละหมาด มักจะสร้างเป็นส่วนเว้าลึกขนาดเล็กตรงด้านหน้าสุดของมัสยิด เมื่ออิหม่ามอ่านเสียงก็จะก้องสะท้อนไปจากส่วนเว้านี้ไต่ขึ้นไปทั่วมัสยิด

ภาพภายในมัสยิด

กะอ์บะฮ์

กะอ์บะฮ์ เป็นคำภาษาอาหรับ หมายถึง อาคารรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ตั้งอยู่ใจกลางมัสยิดหะรอมในนครมักกะฮ์ เป็นกิบลัต คือจุดหมายในการผินหน้าไปของมุสลิมขณะละหมาด และเป็นสถานที่ที่ญอวาฟ (เดินเวียนรอบ) ในการประกอบพิธีฮัจญ์และอุมเราะฮ์ และที่มุมหนึ่งของกะอ์บะฮ์มีหินดำที่ใช้เป็นจุดกำหนดเริ่มและสิ้นสุดการเดินญอวาฟ

๖. ศาสนพิธี

การแต่งงาน

การแต่งงานตามศาสนบัญญัติ ภาษาอาหรับเรียกว่า “นิกาส์” มิได้หมายถึงการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้หญิงกับผู้ชาย และได้เสียกันเท่านั้น แต่จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ ๕ ประการอย่างครบถ้วน จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งมิได้โดยเด็ดขาด คือ

๑. ผู้ปกครองของหญิงที่แต่งงาน

๒. พยานไม่น้อยกว่า ๒ คน

๓. ชายผู้จะเป็นสามี

๔. หญิงผู้จะเป็นภรรยา

๕. คำตกลงนิกาส์จากฝ่ายผู้ปกครองกับฝ่ายผู้จะเป็นสามี เช่น ผู้ปกครองกล่าวว่า “ฉันทำการนิกาส์ท่านแก่ น.ส.เรณูบุตรของฉันด้วยคำมะฮัร ทองหนัก ๑ บาท” ผู้จะเป็นสามีรับว่า “ฉันรับการนิกาส์ของ น.ส.เรณูด้วยคำมะฮัร ตามที่กล่าว”

“มะฮัร” หมายถึง ทรัพย์สินที่ตกลงกันว่าจะมอบแก่ผู้จะเป็นเจ้าสาว และทรัพย์สินนี้เป็นของเจ้าสาวโดยตรง มิใช่ของบิดามารดาแต่ประการใดๆ นอกจากจะยกให้ทีหลังตามความสมัครใจของเจ้าสาว

พิธีแต่งงาน

การจัดพิธีแต่งงาน เริ่มต้นด้วยการสู่ขอ แล้วกำหนดคำมะฮัร ตามแต่ความสมัครใจและพอใจของทั้งสองฝ่าย อิสลามไม่สนับสนุน การเรียกคำมะฮัรแพงเกินไป เพราะจะทำให้ไม่มีการแต่งงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผิด

ต่อบทบัญญัติของอิสลาม การไม่แต่งงานก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมทางเพศขึ้นได้ เช่น การข่มขืน การลักลอบประเวณี เป็นต้น

การเกิด

เมื่อมารดาเริ่มตั้งครรภ์ มารดาจะต้องดูแลตัวเองให้ดี ทั้งร่างกายและจิตใจ เพราะพฤติกรรมและอารมณ์ของมารดามีผลกระทบต่อทารกในครรภ์ มารดาจึงควรหมั่นประกอบศาสนกิจอ่านคัมภีร์อัลกุรอานเสมอๆ เพื่อให้จิตใจสะอาดบริสุทธิ์และสงบอย่างแท้จริง

เมื่อครบกำหนดคลอด ทันทีที่ทารกหลุดพ้นจากครรภ์ของมารดา ผู้อยู่ในเหตุการณ์ควรต้อนรับการออกมาสู่โลกของทารก ด้วยการกล่าวประโยคปฏิญาณ ต่อมาให้กล่าวอะซานใส่หูขวาและอิกอมะฮ์ใส่หูซ้าย และทำตะสุนีก์ให้ในวันที่ ๗ นับแต่วันคลอด และให้ผู้ปกครองปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. ตั้งชื่อที่ดี เช่น อับดุลเราะห์มาน มุฮัมมัด อะลี อีซา เป็นต้น

๒. ทำ “อะกิเกาะฮ์” คือ เชือดสัตว์พลีทาน นำมาทำอาหารบริจาคเป็นทองคำ หรือเทียบเท่า

การเลี้ยงดูลูก

อิสลามกำชับให้พ่อแม่ร่วมกันดูแลลูก และเลี้ยงลูกให้มีสุขภาพพลานามัย มีความสุข มีความอบอุ่น ฝึกฝนให้ปฏิบัติศาสนา อบรมให้มารยาท และให้ความรู้พร้อมกันไป ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูลูกเป็นของพ่อโดยตรง โดยแม่เป็นผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด

เมื่อเด็กอายุ ๗ ขวบ จะต้องฝึกให้ทำละหมาดเป็นเพื่อสร้างศาสนธรรมขึ้นในจิตใจของเด็ก เมื่ออายุ ๑๐ ขวบ อนุญาตให้หลงโทะได้บ้าง และจะต้องแยกที่นอนออกเป็นสัดส่วน ไม่ปะปนกัน

การตาย

เมื่อมีใครเจ็บป่วย ให้ไปเยี่ยมอาการ ขอพรให้ และให้กำลังใจ หากเป็นคนฐานะยากจน ก็ช่วยเหลือเขาตามความสามารถ เมื่อล้มตายลง ผู้มีชีวิตอยู่จะต้องปฏิบัติต่อผู้ตายดังต่อไปนี้

๑. อาบน้ำศพ ให้สะอาดทั้งร่างกายอย่างทั่วถึง
๒. ห่อศพด้วยผ้าสีขาวให้มิดชิด
๓. ละหมาดขอพรให้ศพ
๔. ผังศพในหลุมลึกพอมั่นใจว่า สัตว์ร้ายไม่สามารถคุ้ย และกลืน

ไม่สามารถส่งออกมาได้

การแต่งกาย

การแต่งกายของมุสลิมทั้งชายและหญิง อิสลามกำหนดหลักการ ไว้อย่างรัดกุม โดยมีเป้าหมายมิให้เปิดเผย ประเจิดประเจ้อ หรือเน้นสัดส่วน เพราะการแต่งกายอย่างเปิดเผย ประเจิดประเจ้อ เน้นสัดส่วน หรือโชว์ ร่างกายดังที่กล่าวมานี้ ย่อมเป็นสื่อนำอันตรายมาสู่ผู้กระทำเองหากเป็นหญิง หรือหากเป็นชายก็จะทำให้บุคลิกของตนเองเสียไป

อิสลามต้องการให้ผู้ชายแสดงความแข็งแรง เอาจริงเอาจัง กล้าหาญ บึกบึน และองอาจ

อิสลามห้ามผู้ชายแต่งตัวและทำตัวเป็นผู้หญิง และในทำนองเดียวกัน ห้ามผู้หญิงแต่งตัวและทำตัวเหมือนผู้ชาย

๗. วันสำคัญทางศาสนา

วันศุกร์

เป็นวันสำคัญในรอบสัปดาห์ที่มุสลิมจะต้องไปรวมตัวกันเพื่อฟังคำกล่าวสุนทรพจน์ (คุฏบะฮ์) และละหมาดวันศุกร์ ในการไปร่วมละหมาดวันศุกร์ มุสลิมต้องอาบน้ำและแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สะอาด ตั้งใจรับฟังคำสั่งสอนและนำมาปฏิบัติ

การอ่านคุฏบะฮ์วันศุกร์

วันอีดีลฟิฏริ

ตรงกับวันที่หนึ่ง เดือนเซาวาล เป็นวันเฉลิมฉลองหลังจากการถือศีลอดตลอดเดือนรอมฎอน ในวันดังกล่าวมีการละหมาด อีดีลฟิฏริ การบริจาคทาน การเลี้ยงอาหารและเยี่ยมเยียนกัน

วันอีดีลอัฏฐา

ตรงกับวันที่สิบ เดือนชูลฮิจเราะห์ เป็นวันเฉลิมฉลองที่เกี่ยวข้องกับพิธีฮัจญ์ ในวันดังกล่าวมีการละหมาดอีดีลอัฏฐาและการเชือดสัตว์พลีทาน

วันอะรอฟะฮ์

คือวันที่เก้า เดือนชูลฮิจเราะห์ เป็นวันร่วมชุมนุมใหญ่ของผู้ประกอบพิธีฮัจญ์ที่ทุ่งอะรอฟะฮ์ ผู้ใดไม่ได้ไปร่วมชุมนุมใหญ่ในเวลาที่กำหนดไว้ พิธีฮัจญ์ของเขาใช้ไม่ได้ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ไปประกอบพิธีฮัจญ์ ศาสนาเชญชวนให้เขาถือศีลอด

วันตัชริกทั้งสาม

คือวันที่สิบเอ็ด สิบสอง และสิบสาม เดือนชูลฮิจเราะห์ เป็นวันที่เกี่ยวข้องกับพิธีฮัจญ์ กล่าวคือ เป็นวันที่ผู้ประกอบพิธีฮัจญ์ ขว้างก้อนหินที่เสาหินทั้งสามต้น และเป็นวันของการเชือดสัตว์พลีทาน

วันอาซูรอฮ์

คือวันที่สิบ เดือนมูฮัรรอหม เป็นวันที่ศาสนาเชญชวนให้ถือศีลอดและได้กุศลอันยิ่งใหญ่

บทที่ ๓

ศาสนาคริสต์

ศาสนาคริสต์

ศาสนาเป็นเรื่องสำคัญของมนุษย์

สังคมยอมรับบุคคลที่มีศาสนา การศึกษาเกี่ยวกับศาสนาเป็นเรื่องที่สำคัญและใช้เวลานาน เพราะต้องศึกษาทั้งหลักการหรือความเชื่อและหลักปฏิบัติ ต่อไปนี้จะแบ่งปันความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนาคริสต์ในระดับพื้นฐานเท่านั้น ผู้ที่สนใจจะศึกษาอย่างละเอียดต่อไป ให้เข้าศึกษาในสถาบันที่สอนศาสนาคริสต์โดยตรง เช่นที่วิทยาลัยแสงธรรม สามพราน นครปฐม

ความสำคัญของศาสนา

ศาสนาทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เพราะทุกศาสนา ล้วนมุ่งหวังให้ศาสนิกชนของตนเป็นคนดี และเมื่อศาสนิกชนเป็นคนดีแล้ว สังคมก็ย่อมจะปราศจากความเดือดร้อน ศาสนาช่วยให้มนุษย์รู้ว่า...สิ่งใดชั่ว...ถูกผิด ในศาสนาคริสต์สอนว่าพระเจ้าทรงประทานศีลธรรมประจำใจมนุษย์ ให้มนุษย์รู้จักดีชั่ว มนุษย์จึงจำเป็นต้องมีศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อเลือกกระทำแต่สิ่งที่เป็นคุณงามความดี

ความหมายของศาสนา

คำว่า “ศาสนา” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษที่มาจากภาษาลาติน อีกทีหนึ่ง ซึ่งแปลว่า “ความสัมพันธ์” หรือ “ผูกพัน” หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า ตรงกับคำภาษาบาลี “สาสน” แปลว่าคำสั่งสอน “คำสั่ง” หมายถึง ข้อห้ามทำความชั่ว ที่เรียกว่าวินัย และเป็น “คำสั่งสอน” หมายถึง คำแนะนำให้ทำความดีที่เรียกธรรมะรวมเรียกว่า ศีลธรรม

๑. ประวัติศาสนาคริสต์

๑. มนุษย์ทุกคนต่างก็แสวงหาความสุข ในเวลาเดียวกันก็มีความกังวลใจเกี่ยวกับชะตากรรมชีวิตของตนเอง มนุษย์มักจะตั้งคำถามตนเองว่า เกิดมาทำไม ทำไมจึงต้องเกิดมาเป็นมนุษย์ มีชีวิตอยู่เพื่ออะไร ตายแล้วไปไหน ทำดีไปทำไม และพยายามหาคำตอบให้กับตนเองด้วยวิธีการต่างๆ

๒. การแสวงหาคำตอบในชีวิต ทำให้บางคนได้ค้นพบว่านอกจากเรามนุษย์ที่เห็นๆ กันอยู่นี้ โลกเรายังมีสิ่งที่เร้นลับ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เราเองไม่สามารถเข้าใจและเข้าถึงได้อีกมากมาย การแสวงหาสิ่งศักดิ์สิทธิ์สูงสุดในชีวิตและในโลกจักรวาลนี้ ทำให้ชนชาติหนึ่ง คือ ชาตอิสราเอลได้พบพระเจ้าสูงสุดได้เปิดเผยตัวตนของพระองค์เองกับบรรพบุรุษของพวกเขา ในหลายหลากวิธีด้วยกัน เช่นกับโมเสส ผู้นำชาวอิสราเอลให้รอดพ้นจากการเป็นทาสของชาวอียิปต์ พระเจ้าได้ทรงเปิดเผยพระองค์ในฐานะผู้ทรงชีวิต และทรงมีอำนาจเหนือทุกสิ่ง (อพย ๓ : ๒-๖; ๑๓-๑๔)

๓. ชาวอิสราเอลเชื่อว่าพระเจ้าทรงมีอยู่จริง เป็นพระเจ้าสูงสุดซึ่งมีแต่เพียงพระองค์เดียวเท่านั้น และพระองค์เป็นพระผู้สร้างสรรพสิ่งในโลกนี้ และจักรวาล เรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างพระเจ้าสูงสุดกับชาตอิสราเอลได้รับการบันทึกไว้ในพระคัมภีร์ไบเบิลภาคพันธสัญญาเดิม โดยเรียกพระเจ้าสูงสุด

ว่า “พระยาเวห์” ซึ่งหมายความว่า “พระเจ้าทรงเป็นอยู่” ความเชื่อเรื่องพระเจ้าจึงเป็นคำตอบชีวิตชาวอิสราเอลหรือชาวยิวตลอดมา และได้สั่งสอนลูกหลานให้มีความเชื่อศรัทธาต่อพระเจ้าสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน

๔. พระเจ้าได้ทรงเปิดเผยว่าพระองค์ทรงเปี่ยมด้วยความรักและความหวังดีต่อมนุษย์แต่ละคน ไม่ว่าจะมนุษย์จะเป็นใคร จะเชื่อหรือไม่เชื่อ จะรู้จักหรือไม่รู้จัก จะดีหรือจะเลวร้าย ทุกคนมีความหมายในสายพระเนตรของพระองค์ตามคำสอนที่เผยแสดงไว้ว่า “ผู้หญิงจะลืมนบุตรที่ยังกินนมของนาง และจะไม่เมตตาบุตรจากครรภ์ของนางได้หรือ แม้ว่าคนเหล่านั้นก็ยังลืมนได้ กระนั้นเราก็จะไม่ลืมนเจ้า” (อิสยาห์ ๔๙ : ๑๕)

๕. การเปิดเผยของพระเจ้าสมบูรณ์สุดยอดโดยการเกิดมาของพระเยซูเจ้า ความเชื่อว่าเป็นพระบุตรของพระเจ้า ที่ทรงเสด็จมาบังเกิดเป็นมนุษย์ เพื่ออยู่ท่ามกลางเรา เป็นคำสอนเฉพาะของคริสต์ศาสนา ตามที่นักบุญเปาโลได้สอนไว้ว่า “ในอดีตพระเจ้าตรัสกับบรรพบุรุษของเรา โดยทางประกาศหลายวาระและหลายวิธี ครั้นสมัยนี้เป็นวาระสุดท้าย พระองค์ตรัสกับเราโดยทางพระบุตร” (ฮีบรู ๑ : ๑-๒)

๖. พระเยซูเจ้าทรงสอนว่าพระเจ้าทรงเป็นบิดาหรือพ่อของเรา เพราะพระองค์ทรงสร้างเรามา ทรงอนุญาตให้เราเกิดมาเป็นมนุษย์ และทรงรักเราอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ทรงห่วงใยเราและปรารถนาให้เรามีความสุข

๗. พระเยซูเจ้าทรงมีชีวิตอยู่ในโลกนี้เพียง ๓๓ ปี โดยใช้เวลา ๓ ปี ในการเทศนาสั่งสอนเรื่องพระเจ้าพระบิดาและพระอาณาจักรของพระเจ้า ทรงสอนแนวทางในการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักใหญ่ ๒ ประการ คือ รักพระเจ้าสุดจิตใจ และรักผู้อื่นเหมือนรักตนเอง นอกจากการประทานคำสั่งสอนแล้ว พระองค์ยังได้ทรงกระทำสิ่งดีงามต่างๆ เพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ทุกคนเข้ามาหาพระองค์ เช่น การช่วยให้บุคคลต่างๆ หายจากโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ การทำให้คนตายฟื้นคืนชีพ

อีกท่านหนึ่ง คือ ลูกา ได้เล่าเรื่องราวการบังเกิดของพระเยซูโดยให้รายละเอียด ลักษณะ “สามัญชน” มากกว่า

เนื่องจากพระคัมภีร์ไม่ใช่หนังสือประวัติศาสตร์ แต่เป็นหนังสือที่บันทึกประสบการณ์ความเชื่อโดยเริ่มตั้งแต่การสร้างโลก การเลือกสรร อับราฮัมบิดาของชนชาติอิสราเอล โมเสส บุคคลสำคัญที่ช่วยชาวอิสราเอลให้รอดพ้นจากการเป็นทาสที่อียิปต์เป็นต้นมาจนถึงบรรดาสาวกของพระเยซู เรื่องราวต่างๆ ที่เล่าเกี่ยวกับการบังเกิดแก่นสารเพื่อต้องการบอกความจริงที่ว่า “พระเยซูทรงเป็นบุตรของพระเจ้า และเป็นพระผู้ช่วยให้รอดพ้นตามที่พระเจ้าทรงสัญญาแก่ชาวอิสราเอลตามที่บรรดาประกาศกได้ทำนายไว้” คริสตชนถือว่าเหตุการณ์นี้เป็นเหตุการณ์ที่สำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์แห่งความรอดพ้น และเหตุการณ์นี้ยังเป็นการที่ทำให้บรรดาอัครสาวกและผู้ติดตามพระเยซูมีความเชื่อที่มั่นคงด้วย

๒. ภารกิจของพระเยซู

เมื่อพระเยซูมีพระชนมายุได้ ๓๐ พรรษา พระองค์ทรงเริ่มเสด็จออกไปประกาศพระอาณาจักรของพระเจ้าและเรียกให้ผู้คนกลับใจ โดยเริ่มตั้งแต่การรับพิธีล้าง (Baptism) จากนักบุญยอห์น ผู้ทำพิธีล้างที่แม่น้ำจอร์แดน หลังจากนั้นพระองค์ทรงเรียกบรรดาศิษย์ให้ติดตามพระองค์มากมาย หลังจากได้ทรงเลือกอัครสาวก ๑๒ คน

พระองค์ทรงส่งพวกเขาให้กระทำเช่นเดียวกับพระองค์ คือ การประกาศพระอาณาจักรของพระเจ้าซึ่งเป็นอาณาจักรทางจิตใจ นั่นหมายถึง การเปิดใจ

ให้พระเจ้าเป็นเจ้าของชีวิตโดยมีความเชื่อ ไว้วางใจและรักในพระองค์ เหตุการณ์ส่วนใหญ่ในพระคัมภีร์จะบันทึกเกี่ยวกับภารกิจของพระเยซู ซึ่งได้แก่ การประกาศพระอาณาจักรของพระเจ้าทั้งด้วยคำพูดและด้วยกิจการ โดยเฉพาะการกระทำอัศจรรย์ ซึ่งได้แก่ การรักษาคนเจ็บป่วยด้วยโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ตลอดจนการปลุกคนตายให้ฟื้นคืนชีพ

พระเยซูเจ้ามิได้สนพระทัยเพียงด้านร่างกายเท่านั้น เมื่อพระองค์ทรงกระทำอัศจรรย์ พระองค์มักสั่งสอนและอภัยบาปเสมอ นี่เป็นเครื่องหมายว่าพระเจ้าทรงมีอำนาจเอาชนะบาปได้ พระองค์ทรงสนพระทัยชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ โดยเฉพาะคนยากคนจน คนเจ็บป่วย คนที่สังคมรังเกียจ และคนบาป นอกจากนั้นพระองค์ยังได้ชำระความคิดจากประเพณีที่ยังไม่สมบูรณ์ให้ถูกต้องสมบูรณ์มากขึ้นด้วย เช่น เรื่องบาปที่ชาวียวมักมองว่าเป็นเรื่องภายนอก แต่พระองค์ตรัสว่าสิ่งที่ทำให้มนุษย์มีมลทินล้วนมาจากภายใน คือ จิตใจ เป็นต้น

ส่วนการเทศนาของพระองค์ เนื้อหาส่วนใหญ่ได้แก่ การประกาศถึงพระอาณาจักรของพระเจ้า การสอนว่าพระเจ้าทรงเป็นบิดา ซึ่งขัดกับความคิดของชาวียวมามากๆ แต่พระเยซูทรงเผยถึงความสัมพันธ์ใหม่

ที่พระเจ้ามีต่อมนุษย์ผ่านทางคำอุปมาต่างๆ มากมายด้วย บัญญัติที่สำคัญที่สุด คือ “ความรัก” โดยทรงตรัสว่า “ท่านจะต้องรักองค์พระผู้เป็นเจ้า พระเจ้าของท่านด้วยสิ้นสุดจิตใจ สุตวิญญาณ สุตกำลังและสุดสติปัญญา และท่านจะต้องรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง” (ลก ๑๐ : ๒๕-๒๗)

หลังจากที่พระเยซูทรงรับทรมานและสิ้นพระชนม์แล้ว พระองค์ได้ทรงกลับคืนพระชนม์ชีพ นับว่าเป็นเหตุการณ์อัศจรรย์มากที่สุดเท่าที่มีกำเนิดโลกใบนี้มา พระองค์ทรงเป็นผลแรกของบรรดาผู้ตายที่กลับคืนพระชนม์ชีพ ทั้งนี้เพราะความนอบน้อมต่อพระบิดาผู้ทรงรักโลกมาก จึงได้ประทานพระบุตรต่อองค์เดียวของพระองค์เพื่อผู้ที่เชื่อในพระบุตรจะไม่พินาศ แต่จะมีชีวิตนิรันดร

เมื่อพระเยซูคริสต์เจ้าทรงกลับคืนพระชนม์ (ในวันปัสกา) แล้ว พระองค์มิได้ทรงละทิ้ง อัครสาวกและบรรดาศิษย์ผู้ติดตามพระองค์ไปทันที พระองค์ยังทรงอยู่เป็นกำลังใจและเพื่อเป็นพยานยืนยันแก่พวกเขาว่า พระองค์ทรงเป็นบุตรของพระเจ้าผู้มีอภินิหารเหนือชีวิตและทุกสรรพสิ่งทั้งหลาย พระองค์ทรงปรากฏองค์แก่พวกเขาในที่ต่างๆ หลายครั้ง และหลายๆ กลุ่ม ทรงอยู่พูดคุยสนทนาและรับประทานอาหารร่วมกับพวกเขา พร้อมแสดงให้เห็นที่สงสัยว่าใช่พระองค์จริงหรือไม่ ให้หายสงสัยโดยการบอกให้เขาเอานิ้วแยงเข้าไปที่รอยตะปูที่พระหัตถ์และพระบาทของพระองค์ ฯลฯ พระองค์ทรงอยู่กับพวกเขา (หลังจากทรงกลับคืนพระชนม์ชีพ) เป็นเวลา ๔๐ วัน

๓. ทำไมพระเยซูจึงบังเกิดมาและสิ้นพระชนม์เพื่อมนุษยชาติ?

เพราะพระเจ้าทรงรักโลกมากจนได้ประทานพระบุตรแต่องค์เดียวของพระองค์เพื่อทุกคนที่เชื่อในพระบุตรจะไม่พินาศ แต่จะมีชีวิตนิรันดร ดังนั้น “ความรัก” ที่พระเจ้ามีต่อมนุษย์และปรารถนาให้มนุษย์มีความสัมพันธ์กับพระองค์เพื่อจะได้มีชีวิตที่ดีขึ้น และดีมากที่สุด คือ ได้รับชีวิตนิรันดร ซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนปรารถนา ดังนั้นผู้ที่ปฏิบัติตามสิ่งที่พระองค์ตรัสก็เท่ากับว่าได้กลับกลายเป็นบุตรของพระเจ้าอีกครั้ง เนื่องจากพระเจ้าเป็นความรัก ผู้ใดที่รักก็มาจากพระเจ้า นี่คือเหตุผลว่าทำไมพระเยซูจึงต้องบังเกิดมา และสิ้นพระชนม์เพื่อเรา คำตอบก็คือ เพราะความรักที่มีต่อมนุษย์

๓. คัมภีร์ ทศกัศรวมเชื่อ ทศกัศรรวมคำสอน และทศกัปฏิบัติของศิวินา

๑. หลักธรรมคำสอน คำสอนของพระเยซูเจ้าจากอุปมา หรือ การเล่านิทานเปรียบเทียบ...ในพระคัมภีร์...ภาคพระธรรมใหม่ โดยเฉพาะในพระวรสาร เราจะพบว่า พระเยซูเจ้าทรงสอนพระธรรมคำสอนของพระองค์ด้วยคำอุปมาอยู่บ่อยๆ นี่เป็นคุณสมบัติพิเศษเฉพาะของพระเยซูเจ้า ที่ทรงแปลงเรื่องยากๆ ในพระธรรมคำสอนที่เป็นนามธรรมให้กลายเป็นเรื่องที่ฟังได้แบบสบายๆ เป็นรูปธรรมด้วยการผูกเรื่องขึ้นเป็นคำอุปมาเปรียบเทียบ สำหรับคนที่ฟังคำอุปมาของพระเยซูเจ้าแบบ “ฟังเพลินๆ” “สนุกๆ” เท่านั้น ผลประโยชน์และคุณค่าที่ได้กับชีวิตของเขาผู้นั้นคงมีแต่เพียงเล็กน้อยแบบผิวเผินเท่านั้น แต่ถ้าหากต้องการให้คำอุปมาของพระองค์เกิดประโยชน์ และมีคุณค่ากับชีวิตอย่างเต็มเปี่ยมจริงๆ ตามที่พระเยซูเจ้าทรงประสงค์ เราจำเป็นต้องหมั่นนำคำอุปมาของพระองค์มาคิดทบทวนรำพึงไตร่ตรองอยู่เสมอๆ และนำไปปฏิบัติในชีวิตจริง

คำเทศน์สอนของพระเยซูเจ้า เรื่อง ความสุขแท้จริง หรือบุญลาภ

๘ ประการ

นักบุญมัทธิวผู้เป็นหนึ่งในอัครสาวก ๑๒ องค์ ผู้ติดตามพระเยซูเจ้าไปในทุกหนแห่งที่พระเยซูเจ้าทรงเทศนาสั่งสอนประชาชนชาวอิสราเอล และเชื้อชาติอื่นๆ ทั้งแคว้นยูเดีย แคว้นซีเรีย แคว้นกาลิลี และแคว้นอื่นๆ ตลอดสองฝั่งปากแม่น้ำจอร์แดน ตลอดระยะเวลา ๓ ปีที่พระองค์ทรงเทศนาสั่งสอน ทรงรับมหาทานและสิ้นพระชนม์บนไม้กางเขน ท่านนักบุญได้บันทึกถ้อยคำหรือบทเทศน์สอนที่สำคัญและที่ประทับใจไว้ทุกครั้ง นอกจากท่านนักบุญมัทธิวแล้ว ยังมีท่านนักบุญยอห์น ท่านนักบุญลูกา และท่านนักบุญมาระโก ก็ได้บันทึกไว้ด้วยเช่นเดียวกันเป็นการยืนยันความถูกต้องในถ้อยคำหรือเนื้อหาสาระที่พระองค์ทรงเทศน์สอนเพื่อเป็นการสอนแก่เรามนุษย์โดยเฉพาะผู้ที่มีความเชื่อ ความรัก และความศรัทธาในพระวาจาของพระองค์ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมาและตลอดไปจนสิ้นโลกพิภพ เรื่อง “ความสุขแท้จริง” หรือเรื่อง “บุญลาภ ๘ ประการ” ต่อไปนี้ คือ คำเทศน์สอนเรื่องแรก หรือปฐมเทศนาของพระเยซูเจ้า

คำเทศน์สอนของพระเยซูเจ้า เรื่อง ความสุขแท้จริง

จากพระวรสารโดยนักบุญมัทธิวบทที่ ๕ ข้อที่ ๑-๑๒ (มธ ๕ : ๑-๑๒) พระเยซูเจ้าทอดพระเนตรเห็นประชาชนมากมาย จึงเสด็จขึ้นบนภูเขาเมื่อประทับแล้วบรรดาศิษย์เข้ามาห้อมล้อมพระองค์ พระองค์ทรงเริ่มตรัสสอนว่า ผู้มีใจยากจนย่อมเป็นสุขเพราะอาณาจักรสวรรค์เป็นของเขา ผู้เป็นทุกข์โศกเศร้าย่อมเป็นสุขเพราะเขาจะได้รับการปลอบโยน ผู้มีใจอ่อนโยนย่อมเป็นสุขเพราะเขาจะได้รับแผ่นดินเป็นมรดก ผู้หิวกระหายความชอบธรรมย่อมเป็นสุขเพราะเขาจะอิ่ม ผู้มีใจเมตตาต่อผู้อื่นย่อมเป็นสุขเพราะเขาจะได้รับพระเมตตา ผู้มีใจบริสุทธิ์ย่อมเป็นสุขเพราะเขาจะได้เห็นพระเจ้า ผู้สร้างสันติ

ยอมเป็นสุขเพราะเขาจะได้ชื่อว่าเป็นบุตรของพระเจ้า ผู้ถูกเบียดเบียนข่มเหง เพราะความชอบธรรมยอมเป็นสุขเพราะอาณาจักรสวรรค์เป็นของเขา ท่านทั้งหลายยอมเป็นสุขเมื่อถูกดูหมิ่นข่มเหงและใส่ร้ายต่างๆ นานาเพราะเราจงชื่นชมยินดีเถิดเพราะบำเหน็จรางวัลของท่านในสวรรค์นั้นยิ่งใหญ่หนัก เขาได้เบียดเบียนบรรดาประกาศกที่อยู่ก่อนท่านดังนี้ด้วยเช่นเดียวกัน

บทอธิบายขยายความหมายของความสุขแท้จริงหรือบุญลาภ

๘ ประการ

๑. ความสุขแก่...ผู้มีใจยากจน

คือ ผู้ที่มีใจสุภาพต่อมตน มีความเป็นเด็กทางจิตใจ เป็นจิตใจที่พึ่งพาพระเจ้าเสมอ

ตรงข้ามกับ ผู้มีใจหยิ่งผยอง พึ่งพาอาศัยความร่ำรวย แสวงหาอำนาจ ไม่ต้องการพึ่งพระพร/พระหรรษทานของพระ

รางวัล คือ ได้แผ่นดินสวรรค์ (ใจที่มีพระเจ้าครอบครอง ใจที่มีความสุข สันติ และชื่นชมยินดี)

๒. ความสุขแก่...ผู้เป็นทุกข์โศกเศร้า

คือ ผู้ที่เป็นทุกข์เศร้าโศก เพราะความบาป การถูกกตชื่จากกฎของศาสนา สังคม และการเมือง

ตรงข้ามกับ ผู้ที่ทำอะไรตามใจตัวเอง ไหลไปตามกระแสของโลก จึงไม่รู้สึกรู้ว่าถูกกตชื่

รางวัล คือ ได้รับการบรรเทาใจจากพระเจ้า (ใจที่เป็นอิสระจากสภาพบาป ไม่ยึดติดกับสิ่งของของโลก)

๓. ความสุขแก่...ผู้มีใจอ่อนโยน

คือ ผู้ที่มีใจสุภาพอ่อนโยน ไม่ใช้ความรุนแรงปฏิบัติ
ความไม่ถูกต้องของสังคม แต่อุทิศตนเพื่องาน
ของพระเจ้า

ตรงข้ามกับ ผู้ที่ชอบใช้ความรุนแรง และการบีบบังคับในการ
ดำเนินชีวิต และปฏิบัติสังคม

รางวัล คือ ได้แผ่นดินโลกเป็นมรดก (การเป็นที่รักใคร่
ของผู้อื่น ใครๆ ก็อยากมาพึ่งพิง)

๔. ความสุขแก่...ผู้มีใจระหายนความชอบธรรม

คือ เปรียบเหมือนคนจนที่ปรารถนาจะเห็นความ
ยุติธรรมในสังคม ต้องการให้เกิดความดี
ในสังคม

ตรงข้ามกับ ผู้ที่อยากมี อยากได้ อยากครอบครองสิ่งต่าง ๆ
มากมาย โดยเบียดเบียนผู้อื่น ไม่คิดถึงความรู้สึก
ของคนอื่น คิดถึงแต่ความสุขของตนเอง มีจิตใจ
ที่เห็นแก่ตัว

รางวัล คือ ความอึดอึ้งใจที่แท้จริง (โลกนี้ไม่อาจให้
ความอึดอึ้งใจที่แท้จริง แต่ความอึดอึ้งใจที่แท้จริง
เกิดจากพระเจ้าเท่านั้น)

๕. ความสุขแก่...ผู้มีใจเมตตากรุณา

คือ ผู้ที่ปรารถนาดีต่อผู้อื่น รู้จักให้อภัย อยากให้ผู้อื่น
ได้ดี มีความสุข เช่น คิดหาทางช่วย/อยากให้
คนจน คนเจ็บป่วย คนชรา คนพิการ มีความสุข/
พ้นทุกข์

ตรงข้ามกับ ผู้มีใจอิจฉาริษยา ใจที่โกรธเกลียดแค้นเคือง
เจตนาร้าย ใจที่ไร้ความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น
รางวัล คือ พระกรุณาของพระเจ้าตอบแทน (อยากให้
พระเจ้าเมตตา ต้องรู้จักเมตตาต่อผู้อื่น)

๖. ความสุขแก่...ผู้มีใจบริสุทธิ์

คือ ผู้ที่มีใจสะอาด บริสุทธิ์ ปราศจากสิ่งไม่ดีทั้งทาง
กาย วาจา ใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้สึกรู้สึกนึกคิด
และจิตใจ

ตรงข้ามกับ ผู้ที่มีความคิดลามาก มีความคิดไม่ดีในจิตใจ ใจที่
มักตัดสิน คิดร้าย เจตนาร้ายต่อผู้อื่นเสมอ

รางวัล คือ พบพระเจ้า (ความสุขจากการประทับอยู่ของ
พระเจ้าในใจ เพราะพระเจ้าอยู่ในใจที่บริสุทธิ์)

๗. ความสุขแก่...ผู้สร้างสันติ

คือ ผู้ที่สร้างสันติ ความปรองดอง ผู้นำการประสาน
กลมกลืน การคืนดี และการให้อภัย

ตรงข้ามกับ ผู้ที่มีใจพยาบาท ไม่ให้อภัย ผู้ที่สร้างความแตกแยก
ขัดแย้ง สร้างสงครามแก่สังคม

รางวัล คือ การเป็นบุตรของพระเจ้า (พระเจ้าเรียกเรา
เป็นบุตร เพราะพระเจ้าเป็นความรักและสันติ)

๘. ความสุขแก่...ผู้ที่ถูกข่มเหงเพราะความชอบธรรม

คือ ผู้ที่มีใจยึดมั่นในความดี เห็นคุณค่าแห่งความดี
ยึดมั่นในจิตตารมณ์แห่งความรัก ตามแบบ
พระวรสาร ให้อภัยแก่ผู้เบียดเบียนข่มเหง

ตรงข้ามกับ ผู้ที่มีใจอยุติธรรม ผู้ที่ขอบกดขี่ข่มเหงผู้อื่น
โดยเฉพาะแก่ผู้ที่ยากจน ผู้ด้อยโอกาส ในสังคม
รางวัล คือ แผ่นดินสวรรค์ (พระเจ้าจะประทานความ
ยุติธรรมที่สมบูรณ์ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า)

๒. หลักปฏิบัติของคริสต์ศาสนาที่สำคัญ

๒.๑ บัญญัติรัก

ในพระวรสารมาระโกบทที่ ๑๒ ข้อ ๒๘-๓๑ กล่าวถึง
ธรรมาจารย์คนหนึ่งเข้ามาเฝ้าพระเยซูเจ้า ได้ฟังการโต้เถียงเรื่องนี้ และเห็นว่า
พระองค์ทรงตอบได้ดี จึงทูลถามพระองค์ว่า “บทบัญญัติข้อใดเป็นเอกกว่า
บทบัญญัติข้ออื่นๆ” พระเยซูเจ้าตรัสตอบว่า “บทบัญญัติเอกก็คือ อิสราเอล
เอ๋ย จงฟังเถิด องค์พระผู้เป็นเจ้า พระเจ้าของเรา ทรงเป็นองค์พระผู้เป็นเจ้า
แต่เพียงพระองค์เดียว ท่านจะต้องรักองค์พระผู้เป็นเจ้า พระเจ้าของท่าน
สุดจิตใจ สุดวิญญาณ สุดสติปัญญา และสุดกำลังของท่าน บทบัญญัติประการ
ที่สองก็คือ ท่านจะต้องรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง ไม่มีบทบัญญัติข้อใด
ยิ่งใหญ่กว่าบทบัญญัติสองประการนี้” ทรงสรุปเหลือเพียงสองข้อเท่านั้น

พระบัญญัติทั้ง ๑๐ ประการ แบ่งออกเป็น ๒ ข้อด้วยกัน

คือ ข้อที่ ๑ “ท่านจะต้องรักองค์พระผู้เป็นเจ้า พระเจ้า
ของท่านสุดจิตใจ สุดวิญญาณ สุดสติปัญญา
และสุดกำลังของท่าน “ซึ่งถือว่าเป็นข้อสำคัญ
ที่สุด คือ ความหมายของคำว่า “รักพระเจ้า”
ในที่นี้หมายถึง จงเชื่อฟังพระเจ้าด้วย
ความเคารพ นบนอบต่อพระองค์ คือ
ถ้าเราทำตามคำสอนของพระเจ้าในพระคัมภีร์

ด้วยสุดจิตสุดใจ สุดความคิด คือได้ผ่านกระบวนการศึกษามาอย่างถ่องแท้ แล้วนำมาปฏิบัติอย่างสุดกำลังไม่ทอดย ผลลัพธ์ก็คือ เราจะมีทัศนคติที่ดี ท่าทีที่ดีต่อผู้อื่น เราจะอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความเข้าใจ จึงนำมาสู่บัญญัติ ข้อที่ ๒ คือ “ท่านจะต้องรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง”

การรักเพื่อนบ้านเหมือนรักตนเองนั้น คงยึดหลัก

๒ ประการ

ประการแรก คือ ต้องนำสุภาษิตของไทยมาใช้ คือ “จงเอาใจเขามาใส่ใจเรา” คือจะทำอะไรก็ตามต้องนึกถึงคนอื่นด้วย ไม่ใช่เอาตัวเองเป็นจุดศูนย์กลาง โดยคิดเสมอว่าการที่เราจะทำอะไร จะละเมิดสิทธิของคนอื่นหรือไม่ หรือไปรบกวนคนอื่นหรือเปล่า เช่น เราทิ้งขยะในบ้านของเรา แต่ปล่อยให้เน่าเหม็นจนส่งกลิ่นไปรบกวนผู้อื่น นี่ถือว่าละเมิดสิทธิผู้อื่น

ประการที่สอง คือ ต้องนำคำสอนในพระคัมภีร์มาใช้ ในชีวิตประจำวันกับผู้อื่น เช่น พระคัมภีร์สอนให้เราอภัยกันและกัน หรือช่วยเหลือกันและกัน หรือเห็นอกเห็นใจกัน หรือจงยอมฟังกันและกัน เป็นต้น ถ้าเรานำเอามาปฏิบัติอย่างจริงจัง จะเป็นการแสดงให้เห็นว่าเรารักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตัวเอง อย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า “บัญญัติรัก” นี้ เป็นคุณธรรมค้ำจุนโลก เฉากเช่นธรรมบัญญัติของทุกศาสนา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า บัญญัติรักนี้มีอยู่ในทุกศาสนา ถ้าเรารักที่จะศึกษาและทำความเข้าใจในธรรมบัญญัติ หรือคำสอนในศาสนานั้นๆ และนำเอามาใช้้อย่างจริงจัง แต่ที่สำคัญ คือ ต้องมีความรักเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติ เพราะว่าถ้าปราศจากความรักแล้ว ทุกสิ่งที่ทำก็ไร้คุณค่า หรือไม่บังเกิดผลดี เหตุนี้องค์พระเยซูคริสตเจ้า จึงใช้คำว่า “รัก” เป็นคำหลักของบัญญัติทั้งสองข้อ ถ้าเราอยากเห็น

เสรีภาพและสันติภาพเกิดขึ้นในโลกนี้อย่างแท้จริง จงยึด “บัญญัติรัก” ขององค์พระเยซูคริสต์เจ้าตามที่กล่าวมาแล้ว คือ “จงรักองค์พระผู้เป็นเจ้า พระเจ้าของท่านสุดจิตใจ สุดวิญญาณ สุดสติปัญญา และสุดกำลังของท่าน” และ “จงรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตัวเอง”

๒.๒ คุณธรรมพื้นฐานหลัก ๔ ประการ

คุณธรรม คือ สภาพคุณงามความดี ดังนั้นผู้มีความดี ก็คือ ผู้ที่ดำรงตนหรือประพฤติปฏิบัติตนตั้งมั่นอยู่ในคุณงามความดี จนกลายเป็นนิสัยประจำตัว หรือเป็นผู้มีความโน้มเอียงในการทำคุณงามความดี คุณธรรมจึงเป็นการเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้ประพฤติปฏิบัติเป็นคนที่สมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และน้ำใจอิสระ รู้จักกาลเทศะ รู้จักเลือกทำแต่สิ่งที่ดี ที่ถูกต้องเหมาะสมเสมอในทุกสถานการณ์และทุกช่วงเวลาของชีวิต

ข้อคำถามในการวิเคราะห์คุณค่าของคุณธรรม

๑. ถ้าสังคมเรามีคนที่ไม่มีความดีสังคมเราจะเป็นอย่างไร
๒. การจะเป็นคนดีได้ จะต้องทำอย่างไร
๓. คนดีตามความคิดเห็นหรือความเข้าใจของนักเรียน คือคนที่มีคุณลักษณะอย่างไร
๔. เพราะเหตุใดผู้ที่มีการศึกษาสูงจึงยังไม่เรียกว่าเป็นคนดี

คุณธรรมพื้นฐานหลัก ๔ ประการ

คุณธรรมสำคัญที่เป็นพื้นฐานของคุณธรรมทั้งหลาย มี ๔ ประการ คือ

๑. ความรอบคอบ
๒. ความยุติธรรม
๓. ความกล้าหาญ
๔. ความมัธยัสถ์หรือความพอเพียง

๑. ความรอบคอบ เป็นคุณธรรมซึ่งแสดงเหตุผลทางปฏิบัติ เพื่อแยกแยะสิ่งดีงามแท้จริงของชีวิตในทุกสถานการณ์ และเลือกวิธีที่เหมาะสมเพื่อลงมือปฏิบัติ ความรอบคอบนั้นเป็นกฎเกณฑ์แห่งการกระทำ เป็นตัวควบคุมคุณธรรมอื่นๆ โดยชี้ถึงกฎเกณฑ์และมาตรฐานดี เป็นความรอบคอบซึ่งชี้้นำการตัดสินใจของมโนธรรม

๒. ความยุติธรรม เป็นคุณธรรมทางศีลธรรมซึ่งประกอบด้วยน้ำใจมั่นคงและคงที่ในการที่จะให้สิ่งที่ต้องให้แก่พระเจ้าและเพื่อนมนุษย์ ความยุติธรรมต่อพระเจ้านั้นเรียกว่า คุณธรรมทางเทววิทยา หรือคุณธรรมทางศาสนา ส่วนความยุติธรรมต่อเพื่อนมนุษย์นั้นคือ ความพร้อมที่จะให้ความเคารพนับถือสิทธิของแต่ละบุคคล และพร้อมที่จะสร้างความกลมกลืนในมนุษย์สัมพันธ์ ซึ่งช่วยสนับสนุนความเท่าเทียมกันในบุคคลต่างๆ และเพื่อความดีงามของส่วนรวม

๓. ความกล้าหาญ เป็นคุณธรรมทางศีลธรรมซึ่งรับประกันความมั่นคงและความคงที่สม่ำเสมอในการแสวงหาสิ่งดีงามในปัญหาอุปสรรคต่างๆ ความกล้าหาญนั้นเพิ่มความเข้มแข็งให้การตัดสินใจที่จะต่อต้านการทดลองใจและเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ในชีวิตทางศีลธรรม คุณธรรมความกล้าหาญทำให้สามารถมีชัยต่อความกลัว แม้การกลัวความตาย และพร้อมที่จะเผชิญการทดลองและการเบียดเบียนต่างๆ ความกล้าหาญช่วยให้เราเต็มใจแม้กระทั่งยอมปฏิเสธ และยอมเสียสละชีวิตตนเอง เพื่อปกป้องสิ่งที่ชอบธรรม

๔. ความมั่งคั่งหรือความพอเพียง เป็นคุณธรรมทางศีลธรรมซึ่งทำให้รู้จักยับยั้งความยั่วยวนของความสุข และความอยากได้ใคร่ดี หรือความโลภด้านต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอประมาณ ไม่มากไม่น้อยเกินไป นอกจากนี้ยังทำให้มีความสมดุลในการใช้สิ่งดีงาม หรือทรัพยากรธรรมชาติที่พระเจ้าทรงสร้างขึ้นมา ความพอเพียงนั้น ช่วยเราควบคุมหัวใจให้อยู่เหนือลัทธิชาตญาณ และคงรักษาความต้องการไว้ภายในขอบเขตที่เหมาะสม คนที่พอเพียงมุ่งปรับเปลี่ยนความกระหายทางประสาทสัมผัสของตนสู่สิ่งที่บริสุทธิ์ดีงาม และคงไว้ซึ่งความสุขรอบคอบ

คุณธรรมพื้นฐานสำคัญทั้ง ๔ ประการนี้ เป็นคุณธรรมหลักที่เราทุกคนควรตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญ และนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันเสมอ คุณธรรมไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเอง หรือมีมาแต่กำเนิด แต่เกิดจากการฝึกฝน หรือการปฏิบัติอยู่เสมอเป็นนิสัย จนกลายเป็นลักษณะประจำตัว หรือเป็นธรรมชาติของนิสัย เป็นแรงผลักดันให้เราทำดีอยู่เสมอ และเมื่อเราทำแต่สิ่งที่ดีๆ โดยใช้คุณธรรมพื้นฐานเป็นหลัก สิ่งดีๆ ก็จะเกิดขึ้นในชีวิตเราเสมอ

๒.๓ หลักปฏิบัติที่คริสต์ศาสนากำหนด พระศาสนจักรคาทอลิกกำหนดบทบัญญัติไว้เป็นหลักปฏิบัติสำหรับคริสตชนทั่วไปไว้ ๔ ประการรวมเรียกว่า “พระบัญญัติของพระศาสนจักร” พระบัญญัติของพระศาสนจักรคือ แนวทางปฏิบัติศาสนกิจขั้นพื้นฐานของคริสตชน โดยมีลักษณะเป็นข้อกำหนดทางด้านบวก เพื่อช่วยให้คริสตชนเติบโต และมั่นคงอยู่ในหลักคุณธรรม ความเชื่อ ความหวัง ความไว้วางใจ และความรักต่อพระเจ้า

พระบัญญัติของพระศาสนจักรมี ๔ ประการ ได้แก่

๑. จงร่วมมิสซาในวันอาทิตย์และวันฉลองบังคับ

พระบัญญัติข้อนี้เรียกร้องให้คริสตชนถือวันอาทิตย์ และวันฉลองต่างๆ ตามที่พระศาสนจักรกำหนดเป็นวันศักดิ์สิทธิ์ เพื่อถวายเกียรติแด่พระเจ้า พระเยซูเจ้า พระแม่มารี ฯลฯ ด้วยการไปร่วมพิธีมิสซาบูชาขอบพระคุณ และละเว้นจากการทำงานหรือสิ่งใดก็ตาม ที่ขัดขวางไม่ให้ปฏิบัติกิจกรรมหรือเข้าร่วมพิธีกรรมดังกล่าว

๒. จงอดอาหารและอดเนื้อในวันบังคับ

พระบัญญัติข้อนี้เรียกร้องให้คริสตชนได้ทำการบำเพ็ญพรตหรือมัทธยัสถ์ รู้จักอดทน และอดกลั้นความต้องการของตน เพื่อสร้างบุญ สร้างกุศลและใช้โทษบาปแห่งตน เป็นการเตรียมความพร้อมของคริสตชน เพื่อเข้าสู่วันฉลองหรือเทศกาลสำคัญ (วันศักดิ์สิทธิ์) ที่พระศาสนากำหนด

๓. จงไปสารภาพบาปหรือจงรับศีลอภัยบาปอย่างน้อยปีละครั้ง และจงรับศีลมหาสนิทอย่างน้อยปีละครั้งในกำหนดปีสภา

พระบัญญัติข้อนี้เรียกร้องให้คริสตชนได้ชำระจิตใจของตนเอง ด้วยการรับศีลอภัยบาปซึ่งเป็นการต่อเนื่องงานการกลับใจ และการให้อภัยบาปของศีลล้างบาป และให้รับศีลมหาสนิทซึ่งเป็นต้นกำเนิดและศูนย์กลางของพิธีกรรมอย่างสม่ำเสมอ

๔. จงบำรุงพระศาสนาตามความสามารถ

พระบัญญัติข้อนี้เรียกร้องให้คริสตชนช่วยเหลือพระศาสนจักรในด้านต่างๆ ตามที่คริสตชนแต่ละคนจะสามารถให้ความช่วยเหลือได้

พระศาสนจักรกำหนดข้อปฏิบัติเหล่านี้ เพื่อความดีของคริสตชน เพื่อให้มีชีวิตที่เข้มแข็งในความเชื่อในศาสนา การอดอาหารก็ช่วยให้คริสตชนรู้จักอดทนต่อความยากลำบาก และสอนให้คริสตชนรู้จักการช่วยกันดูแลพระศาสนา

๔. ศาสนาสถาบันและศาสนวัตถุ

ศาสนสถานและศาสนวัตถุ หมายถึง สถานที่เกิดขึ้นของศาสนา และสถานที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของศาสนิกชน เช่น สถานที่ประสูติ สถานที่ทรงแสดงพระธรรม สถานที่สิ้นพระชนม์ และสถานที่ที่บรรดาสาวกได้ออกเผยแผ่พระศาสนาที่มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์รับรอง เป็นปูชนียสถาน เนื่องจากเป็นสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับพระศาสดาและการเกิดขึ้นของศาสนา

ในคริสต์ศาสนามีสถานที่ที่ถือว่าเป็นศาสนสถานอันศักดิ์สิทธิ์ ได้แก่ ภูเขาซีนายเป็นสถานที่ที่พระเจ้าประทานพระบัญญัติ ๑๐ ประการ แก่โมเสส กรุงเยรูซาเล็มเป็นสถานที่ตั้งพระวิหารศักดิ์สิทธิ์ของชาวอิสราเอล เมืองเบธเลเฮ็มสถานที่พระเยซูประสูติ เนินเขากัลวารีโอสถานที่พระเยซูเจ้าถูกตรึงกางเขน กรุงโรม ประเทศอิตาลีเป็นสถานที่สาวกของพระเยซูเดินทางมาเทศนา และที่ฝังศพของสาวกคนสำคัญ อย่างนี้เป็นต้น

สัญลักษณ์ศาสนา

ในศาสนาแต่ละศาสนาย่อมมีเครื่องหมายแตกต่างกันไป โดยใช้สิ่งที่เป็นรูปธรรมแทนสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น เมื่อเห็นไม้กางเขนก็เข้าใจทันทีว่านี่คือเครื่องหมายในศาสนาคริสต์ หรือความหมายอันละเอียดลึกซึ้งโดยผ่านทางพิธีกรรมบ้าง ศิลปกรรมที่แสดงเป็นปฏิมากรรมบ้าง สลักฝาผนังบ้าง เมื่อพบสัญลักษณ์เหล่านี้ทำให้เข้าใจทันทีว่านั่นเป็นเรื่องของศาสนาไหนๆ

๕. ศาสนพิธี

ศาสนพิธีเบื้องต้น พิธีกรรมเป็นการกระทำที่แสดงออกภายนอก โดยอาศัยเครื่องหมายและสัญลักษณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาษา ท่าทาง สิ่งของที่ประดิษฐ์ขึ้นหรือที่มีอยู่ในธรรมชาติ เพื่อแสดงออกถึงความเชื่อที่มีอยู่ภายใน และในเวลาเดียวกันก็ทำให้ความเชื่อนั้นเพิ่มพูน เข้มแข็ง และเป็นชีวิตยิ่งขึ้นด้วย

ความสำคัญของคริสต์ศาสนพิธีกรรม

คริสต์ศาสนพิธีกรรมมีศูนย์กลางอยู่ที่องค์พระคริสตเจ้า คริสตชนร่วมเป็นหนึ่งเดียวกันในพิธีกรรม โดยมีพระเยซูเจ้าเป็นศูนย์กลาง เพื่อคริสตชนได้แสดงออกถึงความเชื่อ ความศรัทธาที่มีอยู่ภายในโดยอาศัยสัญลักษณ์ภายนอก คริสตชนจึงต้องมีความเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ภายนอกเหล่านี้ เพื่อมิให้พิธีกรรมเป็นเพียงกิจกรรมภายนอกเท่านั้น แต่ต้องเกิดผลต่อชีวิตคริสตชนให้มากที่สุดด้วย

พิธีกรรมจึงมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับชีวิตคริสตชน เพราะเป็นการสร้างสัมพันธ์กับพระเจ้าและแสดงออกถึงความเชื่อ ความศรัทธาภักดี ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของคนที่มิต่อพระเจ้า และการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนพี่น้อง/มนุษย์ด้วยกัน

ลักษณะสำคัญของคริสตศาสนพิธีกรรม คือ...

๑. เป็นการกระทำให้มนุษย์อยู่ใกล้ชิดพระเจ้า
๒. เป็นเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่ก่อให้เกิดผลตรงตาม
๓. เครื่องหมายที่แสดงออก
๔. เป็นการประกอบภารกิจชุมชน
๕. เป็นงานเลี้ยงที่ประชากรของพระเจ้ามารับอาหารฝ่ายจิต
๖. เป็นภาพจำลองถึงการมีชีวิตเฉพาะพระพักตร์พระเจ้าในสวรรค์

๑. พิธีบูชาขอบพระคุณ (Holy Mass) และพิธีนมัสการพระเจ้า

สำหรับคริสตชนิกายโรมันคาทอลิก เรียกศาสนพิธีว่า “พิธีบูชาขอบพระคุณ” (Holy Mass) และคริสตชนิกายโปรเตสแตนต์ เรียกศาสนพิธีว่า “พิธีนมัสการพระเจ้า” ซึ่งมีประวัติความเป็นมาคล้ายคลึงกันดังนี้

พระเยซูเจ้าทรงยึดเอาแนวทางธรรมประเพณีของชาวยิวที่จัดทำพิธีบูชาเพื่อขอบพระคุณพระยาเวห์ และทรงปรับประยุกต์ให้ตรงกับพระประสงค์ของพระองค์ในการมอบพระองค์เองให้เป็นอาหารเลี้ยงวิญญาณของมนุษย์ ในแนวทางของพระองค์เอง โดยพระเยซูคริสตเจ้าทรงตั้งศีลมหาสนิท ในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่ ได้เล่าถึงการกระทำของพระเยซูคริสตเจ้าขณะรับประทานอาหารค่ำครั้งสุดท้ายของพระองค์ จากจดหมายของนักบุญเปาโลถึงชาวโครินธ์ เล่าว่า “เหตุว่าเรื่องที่ข้าพเจ้าเล่าให้ท่านทราบนั้น ข้าพเจ้าได้รับจากพระเจ้า คือ ในคืนที่พระคริสตเจ้า

ถูกทรยศ พระองค์ทรงหิบบชนมบัง (ภาวนา) ขอบพระคุณแล้ว ทรงบิออก
ตรัสว่า “นี่คือกายของเรา ที่จะมอบเพื่อท่าน จงทำดังนี้ เพื่อระลึกถึงเราเถิด”
ทำนองเดียวกัน เมื่อเลี้ยงอาหารค่ำเสร็จแล้ว พระองค์ทรงหิบบด้วยเหล้าองุ่น
ตรัสว่า “นี่คือ ถ้วยโลหิตของเรา โลหิตแห่งพันธสัญญาใหม่อันยืนยง ทุกครั้ง
ที่ท่านดื่มด้วยเหล้าองุ่นนี้ จงทำเพื่อระลึกถึงเราเถิด” (คร. ๑๑ : ๒๓-๒๕)

บรรดาสาวกของพระองค์ได้ยึดแนวทางที่พระองค์ทรงสอน
พวกเขา นำไปปฏิบัติยังดินแดนต่างๆ ที่แตกต่างกันทั้งธรรมเนียมประเพณี
วัฒนธรรม ภาษา ฯลฯ โดยสาระสำคัญได้ถูกถ่ายทอดมาหับพันๆ ปี
จนเป็นโครงสร้างให้เราได้เห็นดังต่อไปนี้

๒. วันฉลองแม่พระและนักบุญต่างๆ (คริสตนิกายโรมันคาทอลิก)

คริสตนิกายโรมันคาทอลิก ศรัทธาต่อพระแม่มาเรียและ
บรรดานักบุญ เชื่อว่าเป็นผู้ที่เป็นที่โปรดปรานของพระเจ้าและได้รับยกย่อง
สรรเสริญจากมนุษย์ พระศาสนจักรโรมันคาทอลิกจึงจัดให้มีการฉลองระลึกถึง
คุณงามความดี และเป็นกำลังใจที่ดีแก่คริสตชน ให้มั่นคงอยู่ในความรักต่อ
พระเจ้าและการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องเสมอ

แม่พระ คือ มารดาของพระเยซูเจ้า ผู้เป็นแบบอย่างแห่ง
ความเชื่อ ไว้วางใจในพระเจ้า และผู้เสนอวิงวอนพระเจ้าเพื่อเรามนุษย์ทุกคน
คริสตชนให้ความศรัทธาและฉลองแม่พระในพิธีกรรมซึ่งถือว่าอยู่ใน
อันดับแรกของการฉลองบรรดานักบุญอื่นๆ ทั้งหลาย อย่างไรก็ตาม
การฉลองแม่พระและนักบุญประจำวันนั้น จะต้องเป็นการฉลองรองจาก
การฉลองพระคริสตเจ้าเสมอ

นักบุญ คือ ผู้ดำเนินชีวิตเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตาม
พระวาจาของพระเจ้า คริสตชนนักบุญต่างๆ ประจำวันในขณะร่วมพิธี
มิสซาบูชาขอบพระคุณ เพื่อเป็นการสรรเสริญพระเกียรติแต่พระเจ้า

ที่ประทานชัยชนะแก่บรรดานักบุญและถือโอกาสวอนขอให้นักบุญช่วยเสนาอ
วิงวอนพระเจ้าเพื่อพวกเราทุกคน

๓. การเสกหรือการอวยพร (Blessings)

ความหมายของการเสกหรือการอวยพร (คริสต์นิกาย โรมันคาทอลิก)

การเสกหรือการอวยพร หมายถึง การสรรเสริญพระเจ้า
เพราะผลงานของพระองค์และพระพรของพระองค์ การเสกนั้นมีผลในการ
ถวายบุคคลแต่พระเจ้า และสงวนรักษาวัตถุสิ่งของและสถานที่ไว้ใช้ในทาง
พิธีกรรม การเสกเป็นการวอนขอพระเจ้า เพื่อให้บุคคลหรือวัตถุสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
ได้รับความปลอดภัยจากอิทธิพลของความชั่วร้าย

๖. วันสำคัญทางศาสนา

เทศกาลคริสต์มาส

ในสมัยโบราณชาวโรมันมีการเฉลิมฉลองเพื่อระลึกถึงการสมภพ
ของพระจักรพรรดิของตนด้วยความยินดี ชาวกรีกในสมัยพระเยซูเอง ก็ถือ
ปฏิบัติเช่นกัน เพราะฉะนั้น ชาวคริสต์ในสมัยโบราณจึงถือเอาประเพณีของ
ชนในท้องถิ่นนั้นมาประยุกต์เข้ากับศาสนา โดยให้มีการจัดฉลองเพื่อระลึกถึง
การบังเกิดมาของพระเยซูคริสต์ผู้ยิ่งใหญ่ ประเพณีนี้ได้เริ่มมาจากกรุงโรม
ในศตวรรษที่ ๔ และค่อยๆ เผยแพร่ไปทุกทวีปทั่วโลก

ความหมายของคริสต์มาส

คือการเฉลิมฉลองการบังเกิดของพระเยซูคริสต์เจ้า ที่ทรงบังเกิดมาในวันที่ ๒๕ ธันวาคม คำว่า คริสต์มาส เป็นคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ Christmas ซึ่งมาจากคำภาษากรีกโบราณว่า Christs Maesse ที่แปลว่า พิธีบูชาขอบพระคุณของพระคริสต์เจ้า ในภาษาไทย คำว่า มาส แปลว่า เดือน เทศกาลคริสต์มาส

จึงเป็นเดือนที่เราระลึกถึงการบังเกิดมาของพระเยซูคริสต์เจ้าเป็นพิเศษ อีกความหมายหนึ่งของคำว่า มาส คือ ดวงจันทร์ ฉะนั้น จึงตีความหมายเป็นภาษาไทยได้อีกอย่างหนึ่ง คือ พระเยซูเจ้าทรงเป็นแสงสว่างส่องโลก เหมือนดวงจันทร์ที่เป็นความสว่างในตอนกลางคืน

เทศกาลปัสกา

ในยุคก่อนเทศกาลปัสกาถือเป็นเทศกาลประจำปีที่จัดขึ้น ในวันที่ ๑๔ ของเดือนที่หนึ่งตามปฏิทินของชาวยิว เพื่อระลึกถึงวันที่พระเจ้าทรงช่วยปลดปล่อยชาวอิสราเอลให้พ้นจากการเป็นทาสของชาวอียิปต์ ในวันนั้น พระเจ้าทรงบัญชา/สั่งให้ชาวอิสราเอลฆ่าลูกแกะ และนำเลือดลูกแกะไปทาที่วงกบประตู ส่วนเนื้อลูกแกะนั้น พวกเขาจะนำมาย่างกินกับผักสดและขนมปังไร้เชื้อ เมื่อพระเจ้าทรงส่งทูตสวรรค์ของพระองค์ลงมาประหารบุตรคนแรกของชาวอียิปต์ เพื่อสั่งสอนและแสดงพระฤทธิญาณภาพของพระองค์ ให้ปรากฏแก่กษัตริย์ฟาโรห์และชาวอียิปต์ที่ขัดขวางไม่ยอมปล่อยชาวอิสราเอล

ให้เป็นอิสระตามพระบัญชาของพระเจ้า โดยให้เป็นสัญลักษณ์แจ้งให้ทูตสวรรค์ทราบที่บ้านที่มีเลือดลูกแกะนั้นให้ท่านไปโดยไม่ทำอันตรายใดๆ

ในยุคปัจจุบัน เทศกาลปัสกาเป็นการเฉลิมฉลองที่ยิ่งใหญ่ที่สุดเทศกาลหนึ่งในพระศาสนจักร เป็นการระลึกถึงความมีชัยชนะเหนือบาปและความตาย โดยการกลับคืนชีพขององค์พระเยซูคริสต์เจ้า พระผู้ไถ่โทษบาปแทนมนุษย์ เป็นการนำความหวังและชีวิตใหม่ให้แก่มนุษย์ทั้งปวงที่เรียนรู้และกลับตัวกลับใจทำตามแบบอย่างพระเยซูเจ้า และปฏิบัติตามพระบัญญัติของพระเจ้าด้วยความรัก ความหวัง และความเชื่อ

พิธีกรรมวันปัสกา

คืนศักดิ์สิทธิ์ คืนวันปัสกาตามธรรมเนียมแต่โบราณ คืนนี้เป็นคืนพิเศษ ถวายเป็นเกียรติแด่พระเจ้า เป็นคืนที่บรรดาคริสตชนปฏิบัติตามคำตักเตือนของพระวรสาร ถือเทียนจุดอยู่ในมือเหมือนคนใช้ที่คอยนายกลับมา เมื่อนายกลับมา จะได้พบเขาตื่นคอยอยู่ แล้วจะจัดให้นั่งกินเลี้ยงที่โต๊ะของนาย

พิธีต้นเฝ้าในคืนอีสกานี้ประกอบด้วย

- พิธีแสงสว่าง เสกไฟ และเทียนอีสกา
- พิธีกรรมแห่งศีลล้างบาป เสกน้ำ

ไขอีสกา

ชาวอียิปต์เชื่อว่าไขอีสกานำเนิดของทุกสรรพสิ่งที่มีชีวิต และเป็นส่วนสำคัญของสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย ไขอีสกาคือความหวังของการมีชีวิตใหม่ที่สดใส จึงมีการเปรียบเทียบกับไขกับคูลาฝั่งศพ และการระลึกถึงการเสด็จกลับคืนพระชนม์ชีพของพระเยซูคริสตเจ้า

บทที่ ๔

ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

ศาสนาฮินดูเป็นศาสนาที่ประชาชนส่วนใหญ่ของอินเดียนับถือในประเทศไทยคนรู้จักศาสนาฮินดูในชื่อว่า ศาสนาพราหมณ์ ดังนั้นชื่อทางราชการของศาสนาฮินดูในประเทศไทย คือ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู แต่ในบทความนี้ขอใช้ชื่อว่าศาสนาฮินดูแทน เพื่อให้ตรงกับความเป็นจริงที่ใช้กันในวงวิชาการทั่วไป ความจริงนักวิชาการหลายคนเรียกศาสนายุคที่ยึดถือคัมภีร์ฤคเวท สามเวท ยชุรเวท อถรรพเวท พราหมณะ อาร์ณยกะ และอุปนิษัท ว่าศาสนาพระเวท (Vedic Religion) หรือศาสนาพราหมณ์ (Brahmanism) เพื่อแยกให้เห็นความแตกต่างกับศาสนาฮินดู (Hinduism) ซึ่งพัฒนามาจากศาสนาพระเวทหรือศาสนาพราหมณ์นั่นเอง

สัญลักษณ์ ॐ AUM โอม สัญลักษณ์ประจำศาสนาพราหมณ์-ฮินดู คือ ॐ AUM โอม ประกอบขึ้นจากอักษร ๓ ตัว คือ A อ แทนพระวิษณุ U อุ แทนพระศิวะ และ M ม แทนพระพรหมา เป็นสัญลักษณ์แทนเทพทั้งสามเมื่อรวมเป็นรูปเดียวซึ่งเรียกว่า ตริมูรติ

มนตร์คายตรี

มนตร์คายตรี เป็นมนตร์บูชาพระอาทิตย์ เพื่อกระตุ้นสติปัญญาของผู้บูชา อยู่ในฤคเวท มังถละที่ ๓ ศกตะที่ ๖๒ ฤจที่ ๑๐ เป็นมนตร์ที่ชาวฮินดูถือว่าศักดิ์สิทธิ์ที่สุด และจะสวดบูชาพระอาทิตย์ทุกเช้า

โอม ภูรุ ภูวะ สุวะ (โอม บุร บุ วัส สุวะ หะ)

ตตุ สุวิตูรุ วเรณย์ (ตัต สุวี ตูรุ วะ เรน ยัม)

ภรุโค เทวสุย อิมหี (บะ รุโก เต วัส ยะ ตี มะ หี)

ธियो โย นะ ปรโจิตยาด || (ติ โย โย นะ หะ ประ โจ ตะ ยาด)

“โอม แผ่นดิน ชั้นบรรยากาศ สวรรค์ ขอพวกเราจงนึกถึงแสงสว่างที่งดงามยิ่งของเทพสวิตฤ อันนั้น เพื่อว่าพระองค์จะได้กระตุ้นสติปัญญาของพวกเรา”

๑. ประวัติศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

ศาสนาฮินดูมีจุดเริ่มต้นเมื่อชาวอารยะอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในอินเดียที่บริเวณลุ่มแม่น้ำสินธุ ซึ่งเป็นที่มาของคำว่า ฮินดู เมื่อราว ๓,๕๐๐ กว่าปีมาแล้ว แม่น้ำสินธุปัจจุบันมีต้นน้ำเกิดจากภูเขาคิมาลัย ในเขตประเทศอินเดีย ไหลผ่านประเทศปากีสถาน ไปลงทะเลอาหรับ ชาวอารยะมีคัมภีร์ทางศาสนาที่เก่าแก่ที่สุดในโลกเรียกว่า เวทะ หรือพระเวท แรกทีเดียวมีเพียง ๓ คัมภีร์ คือ ฤคเวท สามเวท และยชุรเวท ต่อมาคัมภีร์อถรรพเวท เพิ่มเข้ามาอีกหนึ่งคัมภีร์ เชื่อกันว่า คัมภีร์พระเวทไม่ใช่คัมภีร์ที่มนุษย์แต่งขึ้น แต่เป็นคัมภีร์ที่พวกฤาษีได้ยืมมาโดยตรงจากพระเป็นเจ้า คัมภีร์นี้จึงมีชื่อเรียกรวมๆ ว่า ศรุติ “การได้ยิน” ผู้ที่ได้ยินคือฤาษีผู้มีญาณพิเศษเหนือมนุษย์ธรรมดา ศาสนาฮินดูเป็นศาสนาที่สืบทอดมาจากศาสนาที่นับถือคัมภีร์พระเวทเป็นคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา จึงเป็นศาสนาที่ไม่มีศาสดา เป็นผู้ก่อตั้งศาสนาเหมือนศาสนาอื่นๆ ทั่วไป บางครั้งชาวฮินดูจะเรียกศาสนาของตนว่า สนาตนธรรม แปลว่า ศาสนาที่มีมาแต่โบราณกาล คือ มีมาตั้งแต่ดั้งเดิมไม่มีใครรู้ว่าเริ่มต้นเมื่อไร

๒. คัมภีร์ หลักความเชื่อ หลักธรรมคำสอน และหลักปฏิบัติของศาสนา

คัมภีร์ที่ผู้นับถือศาสนาฮินดูนับถือนั้นมีจำนวนมากมายไม่สามารถจะกล่าวได้ทั้งหมด ในบทความที่ต้องการเพียงเพื่อให้เยาวชนรู้อย่างกว้างๆ จึงขอล่าเฉพาะคัมภีร์ที่สำคัญใน ๓ สมัยเท่านั้น คือ สมัยพระเวท คัมภีร์ที่สำคัญ คือ ฤคเวท สามเวท ยชุรเวท อถรรพเวท พราหมณะ อารัณยกะ และอุปนิษัท

สมัยยติหาสะ มีคัมภีร์ ๒ คัมภีร์ คือ รามายณะและมหาภารตะ แต่ในคัมภีร์มหาภารตะนั้น มีคำสอนของพระกฤษณะแทรกอยู่ คำสอนดังกล่าวมีชื่อว่า ภควทคีตา เป็นคำสอนที่ชาวฮินดูทั่วไปไม่ว่าจะอยู่ในนิกายใดให้ความนับถืออย่างสูง

สมัยปุราณะ คือ คัมภีร์ปุราณะ ซึ่งแบ่งเป็นมหาปุราณะ มีทั้งหมด ๑๘ คัมภีร์ คือ วิษณุปุราณ ศิวปุราณ มัตสยปุราณ ภาควตปุราณ ครุทปุราณ สกัณฑปุราณ พรหมานทปุราณ พรหมไวยวตปุราณ ภาวิษยปุราณ มาร์กัณฑะยปุราณ อัคนิปุราณ วายุปุราณ ปัทมปุราณ กูรมปุราณ พรหมปุราณ ลิงคปุราณ วราหปุราณ และวามนปุราณ และคัมภีร์อุปุราณะ ซึ่งมีเป็นจำนวนนับร้อย

คัมภีร์ใน ๓ สมัยนี้เป็นคัมภีร์ที่ใช้ภาษาสันสกฤตทั้งสิ้น ผู้ที่รู้ภาษาสันสกฤตและสามารถประกอบพิธีทางศาสนาฮินดูคือพราหมณ์เท่านั้น ต่อมา มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในศาสนาฮินดู ได้มีการแต่งคัมภีร์และบทสวดบูชาพระเป็นเจ้าและเทพเจ้าด้วยภาษาท้องถิ่นเพื่อให้คนในท้องถิ่นนั้นๆ มีความเข้าใจศาสนาฮินดูที่ตนนับถือได้ง่ายขึ้น คัมภีร์ที่สำคัญหลังยุคปุราณะ คือ คัมภีร์รามจริตมานัส ซึ่งเป็นเรื่องรามเกียรติ์ที่แต่งด้วยภาษาอวธี ผู้ที่นับถือศาสนาฮินดูนิกายไวษณะจะให้ความเคารพนับถือคัมภีร์นี้มาก

อินเดียภาคใต้มีผู้เผยแพร่ศาสนาฮินดูยุคหลังปุราณะสองพวก คือ อาฬวาร์ นับถือพระวิษณุเป็นพระเป็นเจ้าสูงสุด คัมภีร์ที่สำคัญของกลุ่มนี้ คือ นาลายิรัม และพวกนายณาร์นับถือพระศิวะว่าเป็นพระเป็นเจ้าสูงสุด คัมภีร์ที่สำคัญของกลุ่มนี้ คือ เตวารัม คนสองกลุ่มนี้แต่งกวีสวดสรรเสริญพระเป็นเจ้าด้วยภาษาทมิฬ

ยุคปุราณะ

ยุคนี้มีความสำคัญที่สุดสำหรับศาสนาฮินดู ในยุคนี้ยึดคัมภีร์ปุราณะ ซึ่งแบ่งเป็นมหาปุราณะและอุปัราณะ มหาปุราณะมีทั้งหมด ๑๘ คัมภีร์ (ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น) คัมภีร์นี้ตามรูปที่เห็นอยู่ในปัจจุบันคงไม่เก่าไปกว่าสมัยราชวงศ์คุปตะ (พุทธศตวรรษที่ ๙-๑๑) แต่เรื่องราวที่รวบรวมไว้ที่เป็นนิทานปรัมปรานั้นเก่าแก่มาก ในยุคนี้ศาสนาฮินดูแบ่งเป็นสองนิกายอย่างชัดเจน คือ นิกายที่นับถือพระศิวะว่าเป็นพระเป็นเจ้าสูงสุด เรียกว่า ไศวะ และนิกายที่นับถือว่าพระวิษณุว่าเป็นพระเป็นเจ้าสูงสุด เรียกว่า ไชษณะวณะ ข้อแตกต่างระหว่างสองนิกายนี้ก็คือ ฝ่ายไศวะบูชาคิวลึงค์ ส่วนฝ่ายไชษณะวณะ บูชาอวตารปางต่างๆ ของพระวิษณุ ปางที่ได้รับการเคารพนับถือมากที่สุด คือ พระรามและพระกฤษณะ

ชาวไทยส่วนใหญ่รู้จักพระองค์ในนามว่า พระนารายณ์ ผู้นับถือศาสนาฮินดูไชษณะวณิกาย ถือว่าพระองค์เป็นพระเจ้าสูงสุด แต่พระวิษณุในรูปที่ต้องเกี่ยวข้องกับโลกเป็นหนึ่งในตรีมูรติ (วิษณุ ศิวะ พรหมมา) มีหน้าที่รักษาจักรวาลที่พระพรหมมาได้สร้างขึ้นก่อนที่จะถูกพระศิวะทำลายในที่สุด พาหนะของพระองค์ คือ ครุฑ ในฤคเวทวิษณุ เป็นรูปหนึ่งของพระอาทิตย์ เป็นเทพที่ไม่มีบทบาทสำคัญมากนัก เพียงแต่คอยช่วยพระอินทร์ในการต่อสู้กับศัตรูชั่วร้ายที่ทรงอำนาจ พระวิษณุเมื่อแสดงเป็นรูปบุคคล มีพระวรกายสีน้ำเงินเข้ม มี ๔ กร ถือ ดอกบัว คทา (กระบอง) จักร และสังข์ อาวุธ

อย่างอื่น มีธนูศารุงค (sāringa) สังข์ชื่อ ปัญจชันยะ และมีพระขรรค์ชื่อนันทกะ ทรงสวมแก้วเกาสตุภะไว้รอบพระศอก ที่พระอุระมีเครื่องหมาย ศรีวัตสะ รูปดาว และมีพระโลมาเวียนขวาขึ้นบริเวณนั้น สวรรค์ที่พระวิษณุปกครองอยู่กับพระลักษมีมีชื่อว่า ไวกุณฐะ

อวตารของพระวิษณุ

เมื่อธรรมในโลกมนุษย์เสื่อมลงอย่างมากเนื่องจากการกระทำของคนชั่ว พระวิษณุจะอวตารมาจากสวรรค์ไวกุณฐะ คือลงมาเกิดบนโลกมนุษย์ในรูปร่างต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองคนดีและปราบคนชั่ว อวตารที่สำคัญมี ๑๐ ปาง คือ

- ๑) มัตสยะ เป็นปลา
- ๒) กูรมะ เป็นเต่า
- ๓) วราหะ เป็นหมูป่า
- ๔) นรสิงหะ เป็นครึ่งคนครึ่งสิงห์
- ๕) วามนะ เป็นพราหมณ์ร่างเล็ก
- ๖) ปรศุราม เป็นพราหมณ์มีขวานเป็นอาวุธ
- ๗) พระราม
- ๘) พระกฤษณะ
- ๙) พระพุทธเจ้า และ
- ๑๐) กัลปึกิ

พระศิวะ

เป็นพระเจ้าสูงสุดของผู้นับถือศาสนาฮินดูไศวนิกาย ชาวไทยส่วนใหญ่เรียกว่า พระอิศวร ที่ประทับคือเขาไกลาสซึ่งเป็นยอดหนึ่งในเทือกเขาหิมาลัย มีโคหนันทีเป็นพาหนะ อาวุธ คือ ตริศูล (triśūla) และธนูปิงากะ สร้อยพระศอก คือ นาคवासูกิ เมื่ออยู่ในรูปที่เกี่ยวข้องกับโลกพระองค์เป็นหนึ่ง

ในตรีมูรติ (trimūrti) คือ พุรหุมา วิษณุ และคิวะ มีหน้าที่ทำลายโลก ในยุคประลัย

ผู้นับถือศาสนาฮินดูไศวนิกาย จะบูชาคิวลิงค์ (คิวลิงค) ซึ่งโดยปกติจะประดิษฐานอยู่ที่ครรรคฤหะของเทวาลัย คิวลิงค์จะตั้งอยู่บนฐาน ซึ่งเรียกว่า โยนิ

พระคิวะปรากฏให้เราเห็นด้วยรูป ๘ รูป มีชื่อเรียกว่า อัษฏามูรติ คือ

- ๑) สิ่งที่พระพรหมาสร้างสิ่งแรก คือ น้ำ
- ๒) สิ่งที่น่าเครื่องสังเวยไปให้เทพต่างๆ คือ ไฟ
- ๓) ผู้เป็นเจ้าของภาพในการประกอบยัชชณะ (พิธีบูชาเทพด้วยเครื่องสังเวย)
- ๔)-๕) ผู้กำหนดกลางวันและกลางคืน ได้แก่ พระจันทร์และพระอาทิตย์
- ๖) วิชาสำหรับการไต่ยิน ได้แก่ อากาศ (Space)
- ๗) ตัวเชื่อมสำหรับทุกสิ่ง ได้แก่ ดิน
- ๘) ลม

ความเชื่อ

เมื่อมองให้ลึกในระดับปรัชญา ศาสนาฮินดูเป็นศาสนาที่เชื่อในพระเจ้า พระเจ้ามีชื่อเป็นภาษาสันสกฤตว่า พุรหม (อ่านว่า บุร่า-หฺมะ) เมื่อพูดอย่างกว้างๆ พุรหมมี ๒ ลักษณะ คือ นีรุคณพุรหม คือ พุรหมที่ไม่อาจจะใช้คำพูดอธิบายได้ และสคฺณพุรหม คือ พุรหมที่สามารถใช้คำพูดอธิบายได้

ความคิดเรื่องพุรหมที่เป็นพระเจ้าสูงสุดมีมาแล้วตั้งแต่ยุคพระเวทที่ยึดถือคัมภีร์อุปนิษัท ความรู้ที่สำคัญยิ่งที่คัมภีร์อุปนิษัทสอนไว้อยู่ตรงที่

เราไม่เพียงจะต้องรู้ว่ามีการพรหมเท่านั้น เราจะต้องคิดอย่างมีสติที่ไม่ขาดสายถึงพรหมนั้น เพราะว่าพรหมอยู่ในจิตวิญญาณอมตะของมนุษย์ แท้จริงแล้วพรหมก็คือตัวจิตวิญญาณอมตะของมนุษย์ ที่เรียกว่า อาตมัน (อัตตาในภาษาบาลี) คือ ตนอมตะ (Self) เมื่อเรารู้ความจริงข้อนี้อย่างแท้จริง การตายการเกิดก็ไม่มี จิตวิญญาณอมตะของเราก็จะเป็นหนึ่งเดียวกับพรหมเราก็อยู่เหนือความสุข ความทุกข์เหนือการเกิดการตาย เมื่อเรานอนหลับจิตวิญญาณอมตะของเราเป็นอิสระ มันจะท่องเที่ยวไปทั่วจักรวาลเหมือนนกหรือเหมือนเทพ เหมือนราชาหรือเหมือนพราหมณ์ เลยกความฝันก็คือการหลับสนิท ซึ่งในตอนหลับสนิทจิตวิญญาณอมตะจะรู้สิ่งซึ่งไม่อาจจะใช้คำพูดใดๆ อธิบายได้ และเลยการหลับสนิทไปอีก คือ พรหม เมื่อเราไปถึงจุดที่เป็นพรหมเราก็เป็นอิสระ เนื่องจากพรหมเป็นสิ่งที่ใช้คำพูดอธิบายไม่ได้บรมครูในอุปัชฌ์จึงใช้จินตนาการแบบต่างๆ อธิบาย เช่นอธิบายว่าจิตวิญญาณอมตะ คือ มนุษย์ขนาดจิ๋วในหัวใจก็ว่า คือ ลมหายใจก็ว่า หรือของเหลวชนิดหนึ่งที่นำอัสจรรยในเส้นเลือด แต่บางครั้งตัวจิตวิญญาณอมตะนั้นก็ถูกนึกถึงแบบไม่มีตัวตน แบบวัดไม่ได้ ดังข้อความในฉานโทคยะอุปัชฌ์ต่อไปนี้

“ไปเก็บเอาผลไม้ของตนไทรมาลี”

“นี่ครับ พ่อ”

“บิหม์นอกลิ”

“ผมบิหม์นอกแล้วครับพ่อ”

“เจ้าเห็นอะไร”

“เห็นเมล็ดเล็กๆ ครับพ่อ”

“บิเมล็ดเล็กๆ นั้น เมล็ดหนึ่งลิ”

“ผมบิเมล็ดหนึ่งแล้วครับพ่อ”

“ที่นี่เจ้าเห็นอะไร”

“ไม่มีอะไรเลย ครับพ่อ”

พ่อจึงพูดว่า “สิ่งที่เจ้าเห็นว่าไม่มีอะไร นั่นแหละคือแก่นแท้ของเมล็ดนั้น และในแก่นแท้นั้นแหละมีต้นไทรใหญ่ จงเชื่อพ่อเถอะลูก ในแก่นแท้นั้นคืออาตมัยของทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ นั่นคือสิ่งที่จริงแท้ นั่นคืออาตมัย และเจ้าเองก็คืออาตมัยนั้นแหละเศวตเกตุ”

หลักธรรมคำสอน หลักปฏิบัติพื้นฐาน จุดมุ่งหมายของชีวิตตามแนวทางของศาสนาฮินดู มี ๔ ประการ คือ

๑. อรณะ หรืออรณะ การแสวงหาทรัพย์เพื่อการดำรงชีวิตภายใต้กรอบคำสอนทางศาสนา

๒. ธรรมะ หรือธรรมะ การดำรงชีวิตภายใต้กรอบคำสอนทางศาสนา

๓. กามะ การแสวงหาความสุขทางโลก ภายใต้กรอบคำสอนทางศาสนา

๔. โมกษะ ในที่สุดต้องแสวงหาความหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด

จะเห็นว่าจุดมุ่งหมาย ๓ ข้อแรกต้องการให้ศาสนิกดำรงชีวิตทางโลกเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล แต่ต้องอยู่ภายใต้กรอบคำสอนทางศาสนาของตน แต่เมื่อมีความสุขอย่างมีศีลธรรมในระดับโลกแล้ว ศาสนิกจะต้องแสวงหาเป้าหมายอันสูงสุดของชีวิต คือ โมกษะ คือ ความพ้นไปจากการตายแล้วเกิด ๆ ซึ่งเป็นผลของกรรมหรือการกระทำทุกอย่างในโลก ต้องคำนึงอยู่เสมอว่าทุกอย่างในโลกเป็นสิ่งที่ไม่คงอยู่ชั่ววันรันดร์ อยู่ภายใต้กฎธรรมชาติที่ว่า เกิดขึ้นคงอยู่ชั่วระยะหนึ่ง ในที่สุดก็สูญสลายไป สิ่งที่เป็นวันรันดร์ คือ ความจริงสูงสุด หรือพระเป็นเจ้า ซึ่งเราจะรู้ได้เมื่อเข้าถึงโมกษะ

ข้อควรปฏิบัติของศาสนิกชน

ข้อควรปฏิบัติของศาสนิกชนอื่นดูเรียกรวมๆ ว่า นียมะ มี ๑๐ ประการ คือ

๑. หรี ความละเอียดต่อการทำความชั่ว จำไว้เสมอว่าเคยทำผิดอะไรไว้ ยอมรับว่าสิ่งที่ทำนั้นผิดและพยายามแก้ไขสิ่งที่ทำผิดนั้น กล่าวขอโทษจากใจจริงต่อคนที่ตนทำผิดทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจไว้ ก่อนนอนจะต้องลืมนความรู้สึกรัดแค้น ความรู้สึกโกรธเคืองทุกประการ พยายามหาทางแก้ไขสิ่งที่เคยทำผิด และเลิกนิสัยที่ไม่ดีที่ทำอยู่เป็นประจำ ทำตัวให้ดีขึ้นด้วยการแก้ไขสิ่งที่เคยทำไม่ถูกต้อง อย่าคุยว่าตัวเองเก่ง หลีกเลี่ยงความหยิ่งและการเสแสร้ง

๒. สันโดษะ ความสันโดษ ดำเนินชีวิตด้วยความพึงพอใจ ดำรงชีวิตที่ราบเรียบ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ยิ้มเสมอ ช่วยเหลือผู้อื่น ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณ ที่ตนมีสุขภาพดี รู้สึกเป็นหนี้บุญคุณเพื่อน รู้สึกเป็นหนี้บุญคุณทรัพย์สินสมบัติ ไม่รู้สึกขัดข้องใจ ในสิ่งที่ตนไม่มี คิดว่าตัวเองที่แท้คือ สิ่งเป็นนิรันดร ที่อยู่ภายใน ไม่ใช่ใจ ไม่ใช่ร่างกาย ไม่ใช่ความรู้สึกรู้สึกที่ขึ้นๆ ลงๆ เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

๓. ทาน การให้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ถือว่าเงิน ๑ ใน ๑๐ ส่วน ของเงินได้ทั้งหมดเป็นเงินของพระเป็นเจ้า จงบริจาคเงินส่วนนี้ให้แก่วัด อาราม และองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อจุดประสงค์ในการพัฒนาจิตใจ มีคติประจำใจว่า ไปวัดพร้อมด้วยของถวายสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ไปพบอาจารย์ (ทางศาสนา) ด้วยของบูชาคุณครูอาจารย์ บริจาคคัมภีร์ทางศาสนา ให้อาหารและให้สิ่งของ แก่คนยากไร้ ให้เวลาและความรู้ของตนโดยไม่หวังคำสรรเสริญเยินยอ ถือว่า แยกผู้มาเยือนเหมือนดังเทพ

๔. อัสติกยะ มีศรัทธาแนบแน่น เชื่อในพระเป็นเจ้าอย่างไม่มี ความเคลือบแคลงสงสัย เชื่อมั่นในอาจารย์ (ทางศาสนา) เชื่อในเส้นทาง ที่จะดำเนินไปสู่โมกษะหรือความพ้นไปจากการเวียนว่ายตายเกิด เชื่อใน คำสอนของอาจารย์ (ทางศาสนา) เชื่อในคัมภีร์ทางศาสนา เชื่อในประเพณี ทางศาสนาที่สืบทอดกันต่อๆ มา ปฏิบัติตามวิถีทางแห่งภักดีต่อพระเป็นเจ้า และตามวิถีทางที่จะสร้างประสบการณ์อันจะทำให้มีศรัทธาในระดับที่สูงขึ้น ศรัทธาในสิ่งที่วงศ์ตระกูลเคยเคารพนับถือ หลีกเลี้ยงคนที่พยายามให้ตนเลิก นับถือสิ่งที่ตนนับถือโดยใช้หลักเหตุผลและการกล่าวหาว่าสิ่งที่ตนนับถือ นั้น ว่าไม่ดี

๕. อีศวรปุชณะ ปลุกฝังความภักดีต่อพระเป็นเจ้าด้วยการบูชา และทำสมาธิทุกวัน มีห้องพระไว้ในบ้าน ๑ ห้อง ถวายดอกไม้ผลไม้ หรือ อาหารแด่พระเป็นเจ้าเป็นประจำทุกวัน ท่องจำบทสวดสำหรับบูชาให้ได้ ทำสมาธิหลังจากการบูชา ก่อนออกจากบ้านให้ไปไหว้พระที่ห้องพระก่อน บูชาพระเป็นเจ้าด้วยใจที่เต็มไปด้วยความภักดี เปิดช่องภายในใจของตน ให้พระเป็นเจ้า ให้เทพและให้อาจารย์ (ทางศาสนา) ส่งความกรุณาเข้ามาที่ตน และคนที่ตนรักได้

๖. ลีทธานตศรวณะ ฟังคำสอนจากคัมภีร์ทางศาสนาศึกษา คำสอนและรับฟังจากอาจารย์ (ทางศาสนา) ที่วงศ์ตระกูลของตนเคารพ นับถือ เลือกอาจารย์แล้วดำเนินตามเส้นทางที่อาจารย์นั้นสอน อย่าเสียเวลา ลองผิดลองถูกในเส้นทางอื่นๆ

๗. มติ พัฒนาจิตใจให้สูงขึ้นโดยฟังอาจารย์ (ทางศาสนา) ให้เป็น ผู้นำทาง แสวงหาความรู้ที่แท้จริงเกี่ยวกับพระเป็นเจ้าจนกระทั่งเกิด ความสว่างขึ้นในภายใน

๘. วรตะ ปฏิบัติพรตทางศาสนาโดยไม่พยายามหลีกเลี่ยง ต้องอดอาหารตามวันที่กำหนดไว้ทางศาสนา เดินทางไปไหว้สถานที่ ศักดิ์สิทธิ์ปีละครั้ง

๙. ชปะ ท่องมนตร์เป็นประจำทุกวัน สวดบทสวดที่อาจารย์ให้ไว้เป็นประจำทุกวัน อาบน้ำก่อนแล้วจึงสงบจิตสงบใจ ทำสมาธิพร้อมกับท่องมนตร์จนใจจดจ่ออยู่ที่มนตร์นั้นซึ่งจะทำให้ใจมีความสะอาดผุดผ่อง จงท่องมนตร์และสวดบทสวดตามคำสั่งของอาจารย์โดยเคร่งครัด ดำรงชีวิตโดยปราศจากความโกรธ การท่องมนตร์ของตนทำให้ธรรมชาติภายในใจ มีความแข็งแกร่งขึ้น จงให้การท่องมนตร์นั้นขจัดอารมณ์ที่ขื่นๆ ลงๆ ออกไปจนทำให้ใจหยุดนิ่ง

๑๐. ตปัส บำเพ็ญตบะตามคำแนะนำของอาจารย์ เพื่อขจัดความชั่ว หรือกิเลสออกไปจากใจ และเพื่อจุดไฟภายในให้ลุกขึ้น ทำให้ตนภายใน เปลี่ยนเป็นตนใหม่ (เข้าถึงโมกษะ)

ข้อห้ามในการปฏิบัติของศาสนิกชน

ข้อห้ามในการปฏิบัติของศาสนิกฮินดูเรียกรวมๆ ว่า ยมะ มีทั้งหมด

๑๐ ข้อ คือ

๑๑๘

๑. อหิงสา การไม่ทำร้าย คือ การไม่ทำร้ายผู้อื่น ทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ ดำเนินชีวิตที่เต็มไปด้วยความกรุณา ให้ความเคารพ สิ่งมีชีวิตทุกชนิด โดยนี้กว่าสิ่งมีชีวิตนั้นคือ พลังของพระเป็นเจ้าที่ปรากฏให้เห็น จึงควรดำรงชีวิตโดยปราศจากความกลัวและปราศจากความรู้สึกว่าตัวเองไม่ปลอดภัย รู้ตัวอยู่เสมอว่า การทำร้ายผู้อื่นผลจะย้อนกลับมาสู่ตัวเอง ใช้ชีวิตร่วมกับสิ่งมีชีวิตร่วมโลกอื่นๆ ด้วยวิถีทางแห่งสันติ ไม่ทำตัวให้สิ่งมีชีวิตอื่นกลัว ไม่ทำตัวให้เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตอื่น รับประทานอาหารที่ไม่มีเนื้อสัตว์

๒. สัตยะ ความสัตย์ ยึดมั่นในความสัตย์ งดเว้นการพูดเท็จ ยึดมั่นในคำมั่นสัญญา พูดเฉพาะความจริงและใช้คำที่เป็นความหวังดีต่อผู้อื่น คำที่เป็นประโยชน์ มีสาระ รู้ตัวอยู่เสมอว่าการหลอกลวงก่อให้เกิดความห่างเหิน ดังนั้นอย่ามีความลับกับครอบครัวหรือคนที่เรารัก เมื่อทำความผิดพลาดต้องยอมรับว่าผิดพลาด ไม่พูดจาให้ร้ายผู้อื่นลับหลัง ไม่เป็นพยานเท็จ

๓. อัสเตยะ ไม่ลักทรัพย์ รักษาคุณธรรมแห่งการไม่ลักทรัพย์ คือ ไม่ลัก ไม่อยากได้ของที่เขาไม่ได้ให้ มีหนี้สินก็ต้องจ่ายหนี้ ต้องควบคุมความอยากได้ ดำรงชีวิตตามรายได้ที่ตนมี ไม่ใช่จ่ายเงินที่กู้ยืมมาเพื่อประโยชน์อื่นนอกเหนือจุดประสงค์ของการกู้ยืม ไม่ติดการพนัน ไม่ฉ้อโกง ไม่ใช่

ชื่อผู้อื่น คำพูดผู้อื่น ทรัพย์สินหรือสิทธิของผู้อื่น โดยไม่ได้ขออนุญาต หรือโดยไม่ประกาศให้ทราบเป็นลายลักษณ์อักษรด้วย

๔. พรหมจรรย์ หรือพรหมจรรย์ ประพฤติตัวเช่นพรหม คือ ควบคุมกามารมณ์ เมื่อยังไม่แต่งงานจะต้องงดเว้นการมีเพศสัมพันธ์ เมื่อแต่งงานแล้วต้องมีความซื่อสัตย์ต่อสามีและภรรยา ก่อนการแต่งงาน จะต้องใช้พลังทั้งหมดเพื่อการศึกษา เมื่อแต่งงานแล้วต้องสร้างความสำเร็จ ให้แก่ชีวิตการแต่งงาน อย่าใช้พลังทางเพศไปในทางส่ำสอนทางเพศ ทั้งทาง ความคิด ทางวาจา และทางกาย ควบคุมใจเกี่ยวกับเพศตรงข้าม คบคนที่มี จิตใจสูง แต่งตัวและใช้คำพูดสุภาพ หลีกเลี้ยงสื่อลามกต่างๆ

๕. กษมา ความอดทน อดกลั้น อดทนต่อสถานการณ์ที่ไม่อำนวยและอดกลั้น ต่อบุคคลที่สร้างความไม่พึงพอใจให้แก่ตน พยายามทำตัวให้เข้าได้กับทุกสถานการณ์ ใครจะทำอะไรก็ปล่อย ให้เขาทำไปตามสภาพ ทางจิตใจของเขา อย่าเอามาเป็นอารมณ์ใน พรหมจรรย์

การสนทนาอย่าโต้เถียงด้วยอารมณ์ อย่าพยายามแสดงว่าความคิดของตนเหนือกว่า ความคิดของผู้อื่น อย่าริบร้อนโดยขาดสติ มีความอดทนและอดกลั้นต่อเด็กและต่อ ผู้สูงอายุ ลดความเครียดของตน ระวังสติอารมณ์ ให้คงที่เมื่อพบสิ่งร้ายๆ หรือสิ่งดี ๆ ในชีวิต

๖. ธฤติ ความมีจิตใจแน่วแน่มั่นคง พยายามเอาชนะความท้อแท้ มีความกล้า ไม่วอกแวก ไม่มีใจที่เปลี่ยนไปเปลี่ยนมา ไม่แน่นอน มีความมุ่งมั่น ไปสู่เป้าหมาย โดยใจอยู่ที่พระเป็นเจ้า ด้วยความไม่ท้อถอย ด้วยแผนงาน และแรงกระตุ้นจากภายใน มีความมั่นคงในการตัดสินใจ หลีกเลียงความ เกียจคร้าน ความเฉื่อยชา สร้างพลังใจให้มีความเข้มแข็ง สร้างความกล้า ให้เกิดขึ้นในใจ มีความขยัน พยายามเอาชนะอุปสรรค อย่าให้การคัดค้าน หรือความกลัวความล้มเหลวนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์

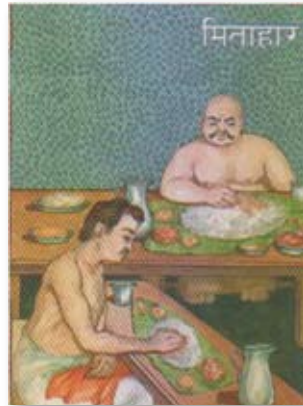
๗. ทยา ความกรุณา พยายามเอาชนะความมีใจโหดเหี้ยม โหดร้าย ความรู้สึกโกรธง่ายเจ้าอารมณ์ต่อสิ่งมีชีวิตทั้งปวง ให้มองเห็นพระเป็นเจ้า ในตัวมนุษย์และสัตว์ทั้งหลาย มีความรู้สึกที่ดีต่อสัตว์ ต่อพืช และต่อดิน ให้อภัยต่อผู้ที่ขอโทษ มีความเห็นอกเห็นใจเมื่อผู้อื่นที่มีความขัดสนและ ตกทุกข์ได้ยาก ให้ความเคารพและนับถือคนที่อ่อนแอ ยากจน สูงอายุ ไม่เข้าข้างคนที่ทำทารุณกรรมต่อคนในครอบครัว

๘. อารชวะ ความซื่อตรง ละทิ้ง การหลอกลวงและทำสิ่งที่ไม่ชอบ ทำตัวตรงไปตรงมาแม้ในยามยาก ปฏิบัติตามกฎหมายแห่งชาติของตนและของชาติที่ตนอาศัย เสียภาษี มีความซื่อตรงในการทำธุรกิจ ทำงานประจำวันด้วยความตรงไปตรงมา ไม่ติดอารชวะ

ทยา สินบนและไม่รับสินบน ไม่โกง ไม่หลอกลวง หรือใช้วิธีการคดโกงเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ ซื่อตรงต่อผู้อื่น ซื่อตรงต่อตนเอง เมื่อตัวเองทำผิดก็ยอมรับผิดไม่โยนความผิดให้คนอื่น

๙. มิตาหาระ ควบคุมการบริโภคอาหาร รับประทานอาหารพอประมาณ ไม่มากเกินไป ไม่รับประทานอาหารที่มีเนื้อคือ เนื้อสัตว์ ปลา หอย ไก่ ไข่ ฯลฯ บริโภคเฉพาะอาหารมังสวิรัต ไม่บริโภคอาหารที่ไม่มีประโยชน์ต่อร่างกาย รับประทานอาหารเป็นเวลา รับประทานอาหารเมื่อรู้สึกหิว ไม่รับประทานอาหารเพราะความอยาก รับประทานอาหารชนิดต่างๆ แต่มีประโยชน์ ไม่รับประทานอาหารที่ฟุ่มเฟือยแต่มีประโยชน์น้อย

๑๐. เสาจะ ความสะอาดบริสุทธิ์ที่รักษาความบริสุทธิ์ทั้งทางกายและภายในใจ รักษากายให้มีความสะอาด มีพละนาหมยที่ดี รักษาบ้านและที่ทำงานให้สะอาด ประพฤติตนตามหลักศีลธรรม คบคนดี ไม่สูงส่งกับคนที่ประพฤติมิชอบทางเพศ เช่น ผู้ประพฤติผิดทางเพศกับหญิงหรือชายที่ไม่ใช่สามีหรือภรรยาตน ไม่คบกับโจร หรือคนที่มีอาชีพไม่สุจริต หลีกเลี้ยงสื่อลามก และหลีกเลี้ยงการใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น ไม่ใช่คำพูดที่ระคายหูผู้อื่น คำพูดที่แสดงความโกรธหรือคำหยาบคาย ทำสมาธิให้ใจสงบทุกวัน

ขนบธรรมเนียมบางอย่างของชาวฮินดู

นมัสการ

นมัสการเป็นประเพณีของการทักทายแบบฮินดู เมื่อพบปะกันเป็นการสะท้อนให้เห็นความเชื่อที่อยู่ลึกๆ ในใจของชาวฮินดู ในทัศนะของผู้นับถือศาสนาฮินดู พรหม (พระเป็นเจ้า) ซึ่งแม้มีเพียงหนึ่งเดียวแต่ก็อยู่ในใจของสิ่งมีชีวิตทุกอย่างเป็นอาตมัน คือตน (Self) ที่ไม่มีวันตายของสิ่งมีชีวิตนั้นๆ การที่เราประนมมือไหว้ผู้หนึ่งผู้ใด เป็นการแสดงสัญลักษณ์ว่าอาตมันได้พบตนเองในสิ่งมีชีวิตอื่น การประนมมือไหว้เป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกที่ว่าตัวเองไม่ได้สูงส่งไปกว่าผู้หนึ่งผู้ใด ดังนั้นเมื่อผู้ที่นับถือศาสนาฮินดูประนมมือไหว้ผู้หนึ่งผู้ใดพร้อมกับกล่าวคำว่า “นมัสการ” นั้นแสดงว่าเขามีความรู้สึกว่าตัวเองไม่ได้สูงส่งไปกว่าผู้ที่เขาไหว้ แต่ที่จริงแล้วเขาต้องการจะกล่าวว่า “ข้าพเจ้าขออนอบน้อมต่อพระเป็นเจ้าในตัวท่าน ข้าพเจ้ารักท่านและเคารพท่าน เนื่องจากว่าไม่มีใครเหมือนท่านอีกแล้ว”

๓. ผู้สืบทอดศาสนา

เนื่องจากศาสนาฮินดูมีพัฒนาการมายาวนาน ผู้สืบทอดศาสนาฮินดูจึงมีมากมายตามยุคตามสมัย จะกล่าวถึงเฉพาะอาจารย์ที่สำคัญในยุคที่ไม่ห่างไกลนัก

คังกราจารย์ ในพุทธศตวรรษที่ ๑๔ (คริสต์ศตวรรษ ๘) มีบุคคลสำคัญคนหนึ่งถือกำเนิดขึ้นในแคว้นเกรละ คือ คังกระ ท่านอยู่ในวรรณะพราหมณ์ ได้ออกบวชเป็นสันन्याสีตั้งแต่ยังเป็นเด็ก ได้ศึกษาคัมภีร์อุปนิษัทและคัมภีร์ทางศาสนาอื่นๆ ด้วยความสนใจเป็นพิเศษ ท่านได้เริ่มตั้งคำถาม เช่น อะไรคือโลก? อะไรคือพระเป็นเจ้า? ใครคือตัวเรา? ท่านเป็นผู้นำศาสนาฮินดูนิกายไศวะ ที่นับถือพระศิวะว่าเป็นพระเป็นเจ้าสูงสุด ได้เดินทางไปในที่ต่างๆ ในประเทศอินเดียตั้งแต่ใต้จรดเหนือและตะวันตกจรดตะวันออก สั่งสอนความคิดทางปรัชญาของตน ที่มีชื่อว่า **ศุทธาททไวตะ** ที่สอนว่า ความจริงสูงสุดแท้ๆ ว่ามีเพียงหนึ่งเดียวคือ พรหม ได้โต้แย้งกับผู้ที่ไม่เห็นด้วย มีชัยชนะเรื่อยไป ผู้พ่ายแพ้ต้องยอมตัวเป็นศิษย์ตามธรรมเนียมในอินเดียที่ปฏิบัติกันมาทุกยุคทุกสมัย คังกราจารย์ได้แต่งหนังสือทางปรัชญาหลายเล่มและได้ประพันธ์บทกวีทางศาสนามากมาย คำสอนของคังกราจารย์ทำให้ศาสนาฮินดูมีความสำคัญขึ้นมาในอินเดียอีกครั้งหนึ่ง คังกราจารย์ได้ก่อตั้งมัฐ (วัด) ขึ้น ๔ แห่ง ใน ๔ ทิศ ของประเทศอินเดีย คือ พัทรีนาถในทิศเหนือ ปุรีในทิศตะวันออก ทวารกาในทิศตะวันตก และศฤงเครีในทิศใต้ ที่มีฐุเหล่านั้นมีนักบวชในศาสนาฮินดูที่สืบทอดหลักคำสอนของท่านพำนักอยู่ ผู้แสวงบุญจำนวนมากได้ไปยังมัฐเหล่านั้นทำให้มัฐเหล่านั้นกลายเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาศาสนาฮินดูในเวลาไม่นาน คำสอนของคังกราจารย์ได้แผ่ไปทั่วอินเดียแต่เชื่อว่านักคิดจะยอมรับทัศนะ

ของท่านคั่งกรอาจารย์ไปเสียทุกคน มีอาจารย์อีกหลายท่านในเวลาต่อมา ที่มีความเห็นแตกต่างไปจากท่านรามานูซาจารย์

ในพุทธศตวรรษที่ ๑๖ (คริสต์ศตวรรษที่ ๑๑) รามานูซะเกิด ในตระกูลพราหมณ์และสอนลัทธิภักติ คือ ความรักภักดี อย่างยอมมอบกาย ถวายตนต่อพระเจ้า พระเจ้าก็จะโปรดปรานทำให้หลุดพ้นจากการเวียนว่าย ตายเกิดและทำลายบาปทุกอย่างของผู้ที่ภักดีต่อพระองค์ ซึ่งง่ายกว่าการ เข้าถึงพระเจ้าโดยใช้ความรู้จริงที่คั่งกรจารย์สอน พระเป็นเจ้าสูงสุดของ รามานูซาจารย์ คือ พระวิษณุ เมื่อพระวิษณุทรงโปรด พระองค์ก็จะช่วย ผู้ภักดีต่อพระองค์ให้พ้นจากบาปและพาผู้ภักดีนั้นๆ ไปอยู่ใกล้พระองค์ คำสอนของรามานูซาจารย์ก็คล้ายๆ กับคำสอนของนักสอนศาสนาชาวทิเบต ที่เรียกว่า อาพวาร์ แต่ท่านยังคงให้ยึดถือระบบวรรณะอย่างเคร่งครัด รามานูซะเป็นอาจารย์ของศาสนาฮินดูนิกายไวษณะทั้งคั่งกรจารย์และ รามานูซาจารย์เป็นชาวอินเดียใต้ แต่ได้เผยแพร่ความเชื่อของตนไปทั่วอินเดีย คั่งกรจารย์เป็นอาจารย์ของศาสนาฮินดูนิกายไศวะ เชื่อและสอนปรัชญา ที่ชื่อว่า ศุทธาททไวตะ ที่เชื่อใน นีรคุณพรหม ส่วนรามานูซาจารย์เป็น อาจารย์ของศาสนาฮินดูนิกายไวษณะ สอนปรัชญาที่ชื่อว่า วิศิษฐาททไวตะ ที่เชื่อใน สคณพรหม

พราหมณ์ กลุ่มคนที่ทำหน้าที่สืบทอดศาสนาพราหมณ์-ฮินดู มาอย่างต่อเนื่อง ในสมัยโบราณคือผู้ที่เกิดในวรรณะพราหมณ์ ซึ่งมีหน้าที่ เพียงอย่างเดียว คือ เป็นผู้ประกอบพิธีทางศาสนาพร้อมกับเป็นครูสอน วิชาการต่างๆ ชาวอารยะที่อพยพเข้ามายังประเทศอินเดียเมื่อราว ๓,๕๐๐ ปี มาแล้ว ได้แบ่งคนออกเป็น ๔ กลุ่ม เรียกว่า วรรณะ ได้แก่ พราหมณ์ กษัตริย์ แพศย์ และศูทร แต่ละวรรณะมีอาชีพแยกกันโดยเด็ดขาด คือ พราหมณ์

มีหน้าที่ในการประกอบพิธีทางศาสนาและเป็นครูสอน กษัตริย์มีหน้าที่ในการปกครองและปกป้องคุ้มครองคนทุกรรณะ แพศย์มีหน้าที่ในการทำการค้าขาย เลี้ยงสัตว์ และการเกษตรเพื่อเลี้ยงดูวรรณะอื่นๆ วรรณะศูทรมีหน้าที่ทำงานโดยใช้แรงงานและรับใช้คนวรรณะทั้งสามข้างต้น คนในสามวรรณะแรกจะต้องศึกษาวิชาการต่างๆ ในสำนักของอาจารย์ที่มีชื่อเสียงจนถึงอายุ ๒๕ ปี ในสาขาวิชาที่ตนเองต้องประกอบอาชีพ จากนั้นจะแต่งงานมีครอบครัวกับคนที่เกิดในวรรณะเดียวกับตน เมื่ออายุได้ ๕๐ ปีก็จะไปใช้ชีวิตอยู่ในป่าจนถึงอายุ ๗๕ ปี หลังจากอายุ ๗๕ ปี จะต้องเป็นนักบวชเร่ร่อนไปเรื่อยๆ ไม่มีบ้านเรือน นี่คืออุดมคติที่กำหนดไว้ในคัมภีร์ทางศาสนา เรียกว่า อาศรม ๔ ประการ

คนที่ จะเรียกว่าเป็นผู้นับถือศาสนาฮินดูอย่างแท้จริง หมายความว่าอย่างไร และจะต้องปฏิบัติกิจประจำวันอย่างไร

คนที่นับถือศาสนาฮินดูที่แท้จริงจะต้องทำหน้าที่และมีความรับผิดชอบตามขั้นตอนของชีวิตที่เรียกว่า อาศรม ที่คัมภีร์ทางศาสนาฮินดูกำหนดไว้ นอกจากหน้าที่และความรับผิดชอบตามอาชีพปกติธรรมดาของตนแล้ว คนที่นับถือศาสนาฮินดูจะต้องทำหน้าที่ ๗ ข้อ ต่อไปนี้

๑. บูชาเทพประจำครอบครัว (อิษฏเทวตา) โดยใช้บทสวดบูชาที่ใช้ประจำทุกวัน ทำสมาธิ ไปไหว้พระที่เทวาลัย เดินทางไปแสวงบุญยังสถานที่ศักดิ์สิทธิ์การกระทำอย่างนี้มีความสำคัญเพราะจะช่วยให้ศาสนิกมีใจจดจ่ออยู่กับพระเจ้าตลอดเวลาไม่ว่าจะทำกิจกรรมใดๆ

๒. ศึกษาคัมภีร์ทางศาสนา แล้วดำเนินชีวิตส่วนตัวและชีวิตที่เกี่ยวกับสังคมภายนอกให้เป็นไปตามคำสอนของคัมภีร์ทางศาสนา จงจำให้ได้เสมอว่ามนุษย์มีจุดมุ่งหมายของชีวิต ๔ ประการ มีหนึ่งที่จะต้องชำระ ๓ ประการ และมีช่วงชีวิตซึ่งเรียกว่า อาศรม ๔ ช่วง ต้องใช้หลักศีลธรรม

ทางศาสนากำกับ การดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมาย ของชีวิต ๔ ประการนั้น คือ ธรรมะ อรรถะ กามะ และโมกษะ

๓. เชื่อในคำสอนของศาสนาฮินดูที่สืบทอดกันต่อ ๆ มา

๔. เชื่อว่าเทพจำนวนหลายองค์ทั้งที่เป็นบุรุษและสตรีที่แท้ก็คือ รูปหลายรูปของพระเป็นเจ้าสูงสุดองค์เดียว และเชื่อว่าแนวทางปฏิบัติทางศาสนาที่แตกต่างกันก็จริงแต่ก็มุ่งไปยังจุดหมายเดียวกัน คือพระเป็นเจ้าสูงสุดองค์เดียว เหมือนกับเส้นรัศมีของวงกลม ที่ทุกเส้นมุ่งไปที่จุดศูนย์กลางจุดเดียว

๕. ให้ความเคารพนับถือมูณี ผู้บรรลุนิพพาน นักพรต ทั้งที่เป็นบุรุษและสตรี ให้ความเคารพนับถือครู พ่อแม่ และคนสูงอายุ

๖. ให้ความช่วยเหลือคนที่ขาดแคลนสิ่งของจำเป็นในชีวิตคนพิการ ที่ช่วยตัวเองไม่ได้ คนป่วย คนยากจน คนที่ด้อยโอกาส

๗. ต้อนรับแขกด้วยความรัก ความนับถือ และพร้อมที่จะบริการ ให้ความสะดวก

ผู้นับถือศาสนาฮินดูที่เคร่งจะต้องทำกิจทางศาสนาประจำวัน ที่เรียกว่า ปัญจมหายัญญะ คือการบูชาที่ยิ่งใหญ่ ๕ ประการ ได้แก่

๑. พรหมยัชญะ จะต้องท่องคัมภีร์พระเวทและคัมภีร์ทางศาสนาอื่น ๆ ทุกวัน การปฏิบัติเช่นนี้จะช่วยให้ไม่ลืมสิ่งที่ร่ำเรียนมาช่วงเป็นพรหมจารี (ช่วงที่เป็นนักเรียน) เป็นการรักษาความรู้เก่าและเพิ่มความรู้ใหม่

๒. ปิตฤยัชญะ นึกถึงบรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้วทุกวัน ซ่อนี้ก็เพื่อให้คนเราแต่ละคนรู้ว่า ตนเองมีหน้าที่รักษา ทำนุบำรุง และสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้

๓. เทวยัชญะ ระลึกถึงพระเป็นเจ้าโดยการสวดมนต์ทุกวันและทำสมาธิ

๔. ภูตยัชชณะ ให้อาหารแก่คนที่หิวโหย ชื่อนี้มุ่งที่จะให้ทุกคนพัฒนาความมีน้ำใจในการที่จะแบ่งปันผู้อื่น ธรรมข้อนี้เป็นธรรมที่สูงที่สุดสำหรับทุกอาศรม หรือขั้นตอนของการดำเนินชีวิต ภูตยัชชณะ รวมการเอาใจใส่ดูแลสัตว์และพืชไว้ด้วย ถ้าปฏิบัติข้อนี้ได้ทุกวัน ก็จะเป็นการรักษาสິงแวดล้อมได้เป็นอย่างดี

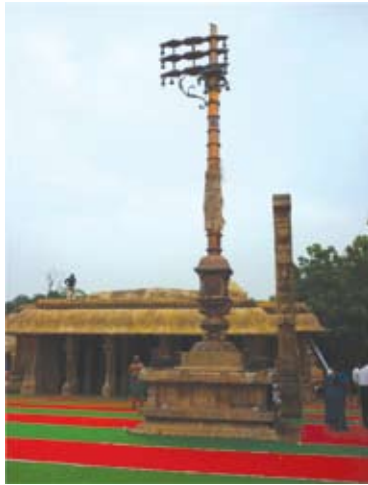
๕. นรยัชชณะ ให้ความรัก ความเคารพ นับถือแขกผู้มาเยือน ข้อนี้ถือว่าเป็นหลักปฏิบัติที่ผู้นับถือศาสนาฮินดูและเป็นเจ้าของบ้านจะต้องทำ คือจะต้องให้การต้อนรับแขกผู้มาเยือนอย่างดีที่สุด ถือว่าแขกผู้มาเยือนเปรียบเหมือนเทพ

๔. ศาสนสถานและศาสนวัตถุ

ศาสนสถาน เทวสถานหรือเทวาลัยในศาสนาฮินดู เป็นที่ประดิษฐานรูปเคารพและเป็นที่ประกอบกิจกรรมทางศาสนาประจำวัน และในโอกาสสำคัญ ผู้ประกอบพิธีส่วนใหญ่เป็นพราหมณ์ บทสวดในการบูชารูปเคารพใช้ภาษาสันสกฤต

เทวาลัยพฤทท์ศวร สำหรับพระคเณศ เมืองต้นชวัวร์ ทมิฬนาฑู

ธวชสต้่มกะ

เสาสัญลักษณ์มีโคนันที่อยู่บนยอดเสาบอกให้ทราบว่าเทวาลัยที่นี้
เป็นของพระศิวะ

เทวาลัยขันนาถ ในนิภายไวษณวะ เมืองปุรี รัฐโอริสา อินเดีย

ศาสนวัตถุ ในศาสนาฮินดูส่วนใหญ่เป็นรูปเคารพ ได้แก่ เทพที่มีเป็นจำนวนมากแตกต่างกันไปตามท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งเน้นการนับถือเทพที่แตกต่างกัน และสัญลักษณ์แทนเทพ เนื่องจากศาสนาฮินดูในปัจจุบันมีนิกายหลักอยู่ ๒ นิกาย คือ ไศวนิกาย นับถือพระศิวะว่าเป็นพระเป็นเจ้าสูงสุด และไวษณวนิกาย นับถือพระวิษณุว่าเป็นพระเป็นเจ้าสูงสุดในไศวนิกาย นอกจากรูปเคารพแทนพระศิวะในปางต่างๆ แล้ว สัญลักษณ์แทนเทพที่สำคัญที่สุด คือ ศิวลึงค์ หรือศิวลึงค์ ซึ่งเป็นวัตถุทรงกลมอาจจะทำด้วยหิน ทำด้วยโลหะ ทำด้วยหินมีค่า ทำด้วยไม้ ทำด้วยดิน ตั้งอยู่บนฐานที่เรียกว่า โยนิ ศิวลึงค์เป็นวัตถุสัญลักษณ์ที่ชาวฮินดูไศวนิกายถือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สุด จะประดิษฐานไว้ในเทวาลัย ตรงส่วนที่เรียกว่า ครรภคฤหะ อันเป็นที่ประดิษฐานรูปเคารพหรือสัญลักษณ์ทางศาสนาที่สำคัญที่สุด

๕. ศาสนพิธี

ในสมัยพระเวทพิธีกรรมที่ทำเป็นพื้น คือ เช่นสรวงสังเวद्यต่อเทพเจ้า โดยผ่านไฟพิธี พิธีนี้เรียกว่า ยัชณะ เจ้าภาพ คือ ยชมาน จะทำพิธี โดยผ่านพราหมณ์ผู้ประกอบพิธี ที่มีชื่อว่า ฤตวิช ซึ่งประกอบด้วย โทตฤ สวดฤคเวท อุทาคาตฤ สวดสามเวท และอวัวยรุ สวดยชุรเวท แต่เมื่อมาถึง ยุคศาสนาฮินดู พิธีกรรมเปลี่ยนเป็นพิธีบูชารูปเคารพ (อรุจา) ที่ผ่าน พิธีเทวาทิเชกเพื่อให้เทพเข้าไปสิงสถิตภายในรูปเคารพแล้ว ผู้เคารพบูชา จะขอให้เทพประทานพรให้แก่ตนโดยไม่มีการสวดอ้อนวอนมากนัก เพียงแต่ ถวายเครื่องบูชาและแสดงความเคารพ ผู้บูชาจะถวายน้ำล้างพระบาท ถวายหมากพลูเหมือนกับเจ้าบ้านทำพิธีต้อนรับแขก ในตอนเช้าจะมีพิธีปลุกเทพ ด้วยเสียงดนตรี ด้วยการสั่นกระดิ่ง การเป่าสังข์ จากนั้นสรงน้ำให้เทวรูป ด้วยเครื่องสรงที่ถือว่าดีที่สุด แล้วก็เซ็ดเทวรูปให้แห้ง แล้วแต่งตัวให้เทวรูป ด้วยเสื้อผ้าอาภรณ์และเครื่องประดับที่มีค่า จากนั้นทำการบูชาด้วยดอกไม้ พวงมาลัย ของหอม และเวียนประทีบเป็นวงกลมหน้ารูปเคารพ จากนั้น ถวายอาหารซึ่งปกติจะเป็นข้าวและผลไม้ เทพจะเสวยส่วนที่ละเอียดยอดมองไม่เห็น ส่วนที่เหลือจะกลับไปเป็นของผู้ถวายหรือถูกนำไปให้คนยากจน ในบางเทวาลัยเทพจะถูกแห่ไปบรรทมกับพระชายาซึ่งอาจจะมีองค์เดียว หรือหลายองค์ ในเทวาลัยที่ใหญ่ๆ เทพจะมีผู้พัวให้ และมีการเดินรำถวาย เหมือนกับเทพนั้นเป็นกษัตริย์ ในเทศกาลเทวรูปจะถูกแห่ไปในราชรถที่มี คนลากไปรอบๆ เมือง เทพองค์รองๆ นั้นราชรถคันหลังตามไปพร้อมกับ คนถือแส้จามรี ถือฉัตร ถือพัด มีนักฟ้อนรำและนักดนตรีตามชบวน

๖. วันสำคัญทางศาสนา

วันสำคัญทางศาสนาของฮินดูมีมากมายส่วนใหญ่มุ่งจะถือตามวันทางจันทรคติแบบเดียวกับพระพุทธศาสนา ในที่นี้กล่าวเฉพาะที่สำคัญ เริ่มจากต้นปีแบบจันทรคติ คือ หลังวันสงกรานต์แล้ว นวราตรี ช่วงที่ ๑ ระหว่างวันขึ้น ๑ ค่ำ ถึงวันขึ้น ๙ ค่ำ เดือน ๕ เป็นวันบูชาพระทุรคา หรือพระอุมา ชายาของพระศิวะ เป็นเวลา ๙ คืน พระทุรคา มีทั้งหมด ๙ ปาง หรือ ๙ รูป ได้แก่

- ๑) ไศลปุตรี
- ๒) พรหมจารีณี
- ๓) จันทรฆัณฎา
- ๔) ฤษมาณฑา
- ๕) สกัณฑมาตา
- ๖) กาดยายนี
- ๗) กาลราตรี
- ๘) มหาเคารี
- ๙) สิทธิทาตรีรักษาพันธัน (รักษาพันธนะ)

วันรักษาพันธัน ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนศรวณะ (เดือน ๙ อยู่ระหว่างเดือนกรกฎาคมกับเดือนสิงหาคม) เป็นประเพณีที่สร้างความตื้นตันให้เกิดขึ้นระหว่างพี่สาวน้องสาวและพี่ชายน้องชาย ในโอกาสนี้พี่สาวหรือน้องสาวจะใช้ด้ายที่ตกแต่งอย่างงดงามผูกแขนให้พี่ชายหรือน้องชาย เป็นสัญลักษณ์ว่า พี่ชายหรือน้องชายนั้นจะต้องปกป้องคุ้มครองพี่สาวและน้องสาวตลอดไป แม้ว่าพี่ชายน้องชายจะอยู่ห่างไกลพี่สาวและน้องสาวก็จะพยายามส่งด้ายสำหรับผูกข้อมือนี้อันไปให้จนได้

ศรীগุณขันมาขฐมี เป็นวันประสูติของพระกฤษณะ อวตารปางที่ ๘ ของพระวิษณุ ตรงกับวันแรม ๘ ค่ำ เดือน ๙ ชาวฮินดูที่เคร่งศาสนาจะอดอาหารตั้งแต่เช้าถึงเที่ยงคืน เพื่อเป็นการบูชาพระกฤษณะ เนื่องจากพระองค์ประสูติในเรือนจำเวลาเที่ยงคืน หลังจากบูชาพระกฤษณะแล้วจึงจะรับประทานอาหาร

นวารตรี ช่วงที่ ๒ เป็นวันบูชาพระทศกัณฐ ๙ วัน รอบที่ ๒ ตรงกับวันขึ้น ๑ ค่ำ ถึงวันขึ้น ๙ ค่ำ เดือน ๑๑

ทีปาวลี (ทิวแถวของประทีป) หรือทิวาลี ตรงกับวันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ เป็นวันที่พระรามเสด็จกลับเมืองอโยธยา หลังที่ได้สังหารราavana หรือทศกัณฐ์แล้ว ในวันนี้ประชาชนจะจุดประทีปสว่างไสวทั่วบ้านทั่วเมือง มีการจุดประทัด จุดพลุกกันอย่างสนุกสนาน ตรงกับพระราชพิธีจองเปรียงของไทย ตามที่กล่าวไว้ในหนังสือพระราชพิธีสิบสองเดือน ในตอนเย็นจะมีการบูชาเทพ ๕ องค์ คือ พระลักษมี (เทพีแห่งโชคลาภ) พระคเณศ (เทพผู้ขจัดอุปสรรคทำให้การทำงานทุกอย่างสำเร็จ) พระกুবเระ (เทพแห่งทรัพย์) พระสร้สวดี (เทพีแห่งศิลปะวิชาการต่างๆ) และพระอินทร์ (เทพแห่งฝน) ในวันนี้จะให้ความสำคัญเป็นพิเศษแก่พระลักษมี ซึ่งเป็นเทพีผู้ประทานโชคลาภและความร่ำรวย ประชาชนจะตามประทีปทั้งคืนเพื่อต้อนรับพระองค์

ศิวราตรี ตรงกับวันแรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๓ ศิวราตรี คือกลางคืนแห่งพระศิวะ เป็นวันที่พระศิวะอภิเษกสมรสกับนางปारวตี ฤดีดาของหิมวัต หรือภูเขาคิมาลัย ปारวตี แปลว่า ฤดีดาของ ปรวต คือ บรรพต ซึ่งแปลว่า ภูเขา มีหลายรูป คือ อูมา ทศกัณฐ กาลี ฯลฯ การบูชาในวันนี้จะทำตลอด ๒๔ ชั่วโมง เชื่อกันว่า ผู้บูชาพระศิวะในวันนี้ จะได้คุ้มครองที่ดีและมีความสุข ความเจริญในชีวิต

โหลลี หรือโหลลี ตรงกับวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๔ (ระหว่างเดือนมีนาคมกับเดือนเมษายน) เป็นเทศกาลที่เฉลิมฉลองกันอย่างสนุกสนานทั่วอินเดีย คล้ายกับเทศกาลสงกรานต์ในประเทศไทย ที่แตกต่างกันตรงที่ในเทศกาลสงกรานต์ประชาชนจะใช้น้ำรดหรือสาดใส่กัน แต่ในเทศกาลโหลลีประชาชนจะใช้สีฝุ่นหรือสีผสมน้ำสาดเข้าใส่กัน เทศกาลนี้มีความสำคัญทางศาสนาฮินดูตรงที่เกี่ยวข้องกับวิษณุวตารปางนรสิงหาวตาร คือ ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ เป็นวันที่นางโหลลิกา ภคินี (น้องสาว) ของหิรัณยกคิปุ อสูรผู้ถูกพระวิษณุปางนรสิงหาวตารสังหาร ถูกไฟเผาตาย นางโหลลิกาผู้ซึ่งปกติเป็นผู้มีอำนาจที่ไฟไม่อาจจะเผาได้ รับอาสาหิรัณยกคิปุมโอรสของหิรัณยกคิปุ พระนามว่า ประหลาพ เข้าไปในกองไฟเพื่อต้องการที่จะเผาทั้งเป็น แต่เนื่องจากประหลาพเป็นผู้ภักดีต่อพระวิษณุจึงไม่เป็นอันตราย ตรงกันข้ามนางโหลลิกากลับถูกไฟเผาตาย ดังนั้นวันรุ่งขึ้นประชาชนจึงเฉลิมฉลองกันอย่างสนุกสนาน

การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขภายใต้ความแตกต่างของศาสนาที่นับถือศาสนาฮินดูเป็นศาสนาที่มุ่งเน้นให้เราเห็นความมีหนึ่งเดียวในความแตกต่าง หรือความเป็นหนึ่งเดียวในความหลากหลาย เช่น คำสอนที่ว่าเทพจำนวนมากมายับไม่ถ้วนนั้นแท้จริงเป็นเพียงรูปต่างๆ ของพระเป็นเจ้าที่มีเพียงหนึ่งเดียว ดังนั้นใครจะเคารพบูชาเทพองค์หนึ่งองค์ใดก็เท่ากับเคารพบูชาพระเป็นเจ้าสูงสุดเพียงองค์เดียวนั่นเอง ดังนั้นใครชอบใจเทพองค์ใดก็บูชาเทพองค์นั้น และคำสอนอีกมุมหนึ่งของศาสนาฮินดูที่ว่า พระเป็นเจ้าอยู่ในมนุษย์ทุกคน รวมทั้งสัตว์ในรูปของอาตมันหรือจิตวิญญาณอมตะตามคำสอนนี้แสดงว่าในความแตกต่างหลากหลายที่เราพบในมนุษย์และสัตว์มีสิ่งที่เป็นแก่นแท้คืออาตมันเหมือนกันหมด ดังนั้นเมื่อเรา รู้ซึ่ง รู้จริงถึงสาระของคำสอนนี้ ความเกลียดชังกันอย่างไม่มีเหตุผลเพียงเพราะเห็น

ความแตกต่างและความหลากหลายที่ปรากฏภายนอกก็คงไม่มี เพราะเรารู้ว่า
ตัวตนแท้ๆ มีอยู่ในตัวเรา และตัวตนแท้ๆ อันเดียวกันนั้นก็มิอยู่ในมนุษย์
และสัตว์อื่น ๆ เช่นกัน เมื่อคิดได้อย่างนี้จนสามารถทำให้ความคิดนั้นตกผลึก
จนไม่มีวันเปลี่ยนแปลง ความคิดที่จะทำร้ายผู้อื่นและสัตว์อื่นย่อมไม่เกิดขึ้น
ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดๆ นั่นแหละคือความหมายของอหิงสาที่แท้จริง เมื่อ
ไม่มีหิงสา ความสุขสันต์ในหมู่มนุษย์ย่อมเกิดขึ้นอย่างไม่ต้องสงสัย สิ่งที่น่า
ประทับใจอีกอย่างหนึ่งในศาสนาฮินดูก็คือการมุ่งเน้นให้ทุกคนมีความ
ปลอดภัย มีศานติ คือความสงบทางกาย วาจา และใจ และมีความสุข
ไม่มีความเจ็บป่วย ให้พบแต่สิ่งที่ดีงาม มีความอุดมสมบูรณ์ทางวัตถุ และ
มีสิ่งที่เป็นมงคล และมีความสงบอยู่รอบด้าน ที่สะท้อนให้เห็นในบทสวด
ที่มีชื่อว่า ศานติปาฐ ต่อไปนี้

โอมสรุเวชำ สุวสุติ ภาวตุ (สะ รุเว ฉาม สุ วัส ติ บะห์ วะ ตู)

ขอให้ทุกคนจงมีความปลอดภัย

สรุเวชำ ศานติรุ ภาวตุ (สะ รุเว ฉาม ซาน ติรุ บะห์ วะ ตู)

ขอให้ทุกคนจงมีความสงบศานติ

สรุเวชำ ปุรุณั ภาวตุ (สะ รุเว ฉาม ปู รุ หนั บะห์ วะ ตู)

ขอให้ทุกคนมีความอุดมสมบูรณ์ด้านวัตถุ

สรุเวชำ มงคลั ภาวตุ (สะ รุเว ฉาม มัง กะ ลัม บะห์ วะ ตู)

ขอให้ทุกคนมีสิ่งที่เป็นมงคล สิ่งที่ดีงาม

สรุเว ภาวนตุ สุชินะ (สะ รุเว บะห์ วัน ตุสุ ชิ นะ หะ)

ขอให้ทุกคนมีความสุข

สรุเว สหนตุ นีรามยะ (สะ รุเว ลัน ตุ นี รา มะ ยะ หะ)

ขอให้ทุกคนอย่ามีความเจ็บป่วย

สรุเว ภทฺรานิ ปศฺยนฺตุ (สะ รุเว บัดฺ รา นิ ปัส ยันฺ ตุ)
ขอให้ทุกคนพบแต่สิ่งที่ดีงาม พบโชคลาภ
มา กศฺจิทฺ ทูชะภาคฺ ภเวตฺ (มา กัสฺ จิตฺ ตุก ชะ ภาคฺ บะหฺ เวต)
ขออย่าให้ผู้หนึ่งผู้ใดมีความทุกข์เลย
โอมฺ ศานฺติเต ศานฺติเต ศานฺติเต (โอมฺ ฉานฺ ติทฺี ฉานฺ ติทฺี ฉานฺ ติทฺี)
สงบ สงบ สงบ

บทที่ ๕

ศาสนศึกษา

ศาสนาซิกข์

ความเป็นมา : ศาสนาซิกข์เป็นศาสนาประเภทเอกเทวนิยม หมายถึง ศาสนาของผู้เชื่อถ้อยคำมั่นในความเป็นหนึ่งเดียวของพระเจ้า ผู้เป็นเอกเพียงพระองค์เดียว เป็นศาสนาที่เน้นในหลักของการปฏิบัติเป็นศาสนาแห่งความเชื่อมั่นและศรัทธา

การมองโลกในแง่ดีอย่างมีความหวังด้วยเหตุและผล สนับสนุนด้วยปรัชญาศาสตร์เพื่อความก้าวหน้าของมนุษย์ ศาสนาซิกข์เน้นแนวทางการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าในรูปของฆราวาส ผู้ครองเรือนเป็นหลักและการอุทิศตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม รัชช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกันโดยไม่ถือรังเกียจเชื้อชาติ ศาสนา วรรณะ และภาษา

ชาวซิกข์ คือ บุคคลสามัญชนใดก็ตาม ผู้ซึ่งเชื่อมั่นอย่างซื่อสัตย์ใน

- เอก อกาลปูรุษ (พระเจ้า)
- พระศาสดาทั้งสิบพระองค์ ศรีคุรุนานักเทพถึงคุรุโควินท์สิงห์ ศรีคุรุครันถ์ซาฮิบ (พระศาสดานรินทร์กาล)
- พระศาสดาโนวาทและบทบัญญัติของพระศาสดาทั้งสิบพระองค์และ
- เชื่อมันรับ (น้ำ) อมฤต ซึ่งประทานโดยพระศาสดาพระองค์ที่ ๑๐ และ
- ซึ่งไม่มีพันธะผูกพันเชื่อถือในศาสนาอื่น ผู้นั้นคือ ซิกข์

ศาสนาซิกข์ถือกำเนิดขึ้นในประเทศอินเดียเมื่อปี พ.ศ. ๒๐๑๒ โดยมีพระศาสดาศุรุษานักเทพ เป็นองค์ปฐมบรมศาสดาและมีศาสดาสืบต่อมาอีก ๙ พระองค์ โดยการสืบตำแหน่งโดย “ธรรมะ” ในปัจจุบันชาวซิกข์นับถือพระธรรมจากพระมหาคัมภีร์คุรุครันด์ซาฮิบเป็นพระศาสดาในวัฏจักรกาล สืบตลอดมา

คำว่า “ซิกข์” เป็นภาษาปัญจาबी มาจากคำว่า “ลิกข์” หรือ “ลิกขา” ในภาษาบาลี และตรงกับคำว่า ศิษย์ ซึ่งแปลว่าผู้ศึกษา โดยถือว่าผู้ที่นับถือศาสนาซิกข์ทุกคนเป็นศิษย์ของคุรุหรือครู คำว่า คุรุ เป็นคำเรียกพระศาสดาของชาวซิกข์

ศาสนาซิกข์เชื่อว่า มีพระเจ้าผู้เป็นเจ้า (วาเฮ่คุรุ) ที่แท้จริงเพียงพระองค์เดียว ไม่เชื่อว่าการทรมานตนจะทำให้บรรลุถึงสัจธรรมได้ แต่ถือว่าการครองเรือนอยู่ในศกฤหัสถ์เพศก็สามารถจะหลุดพ้นจากห้วงแห่งกรรมได้ โดยการประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวันโดยมีขันติและมีเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ บำเพ็ญภาวนาชำระล้างจิตใจ ให้สะอาดอยู่เสมอ ดังนั้นศาสนาซิกข์จึงไม่สนับสนุนการบำเพ็ญพรตหรือการสละครอบครัว พระศาสดาของศาสนาซิกข์ทุกพระองค์ทรงครองเรือนและมีครอบครัวตามปกติ

๑. ประวัติศาสนาซิกข์

ศาสนาซิกข์มีพระศาสดาในร่างของมนุษย์ ๑๐ พระองค์ มีพระศาสดาศุรุษานักเทพ เป็นองค์ปฐมบรมศาสดา ทรงประสูติเมื่อ พ.ศ. ๒๐๑๒ ณ หมู่บ้านตลวันดี ซึ่งเป็นหมู่บ้านเล็กๆ ปัจจุบันเรียกว่า “นันทานาซาฮิบ” ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเมืองลาฮอร์ บนฝั่งแม่น้ำราวี ปัจจุบันอยู่ในรัฐปัญจาบ ตะวันตกในประเทศปากีสถาน จากนั้นได้มีพระศาสดาสืบทอดศาสนาอีก ๙ พระองค์ คือ

๒. พระศาสดา ครูอั้งคัตเตว
๓. พระศาสดา ครูอามร์ดาส
๔. พระศาสดา ครูรามดาส
๕. พระศาสดา ครูอรยันเตว
๖. พระศาสดา ครูฮัร์โควินท์
๗. พระศาสดา ครูฮัร์ราย
๘. พระศาสดา ครูฮัร์ภุชณ
๙. พระศาสดา ครูเตคปฮาดัร
๑๐. พระศาสดา ครูโควินท์สิงห์

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๒๕๑ พระศาสดาครูโควินท์สิงห์ ได้บัญญัติให้ชาวซิกข์ยึดถือในพระธรรมคำสั่งสอน (ครู ซาบัต-พระวิจนะ ของพระศาสดา) แต่เพียงอย่างเดียว เป็นการยุติการสืบทอดศาสนาโดยบุคคล ในขณะที่พระองค์ยังมีพระชนม์ชีพอยู่ พระองค์ได้ส่งคายนา “พระมหาคัมภีร์อาทิกรันถ์” ซึ่งรวบรวมบทสวดของพระศาสดา ๕ พระองค์แรก และบทสวดของนักบุญ นักบวช จากศาสนาฮินดูและอิสลามที่มีแนวความคิดเดียวกัน โดยพระศาสดาครูอรยันเตว (พระศาสดาพระองค์ที่ ๕) และได้ผนวกบทสวดของพระศาสดาพระองค์ที่ ๙ แล้วสถาปนาเป็นพระศาสดาวันรันดร์กาลของซิกข์ ทรงให้พระนามว่า “พระศาสดาศรีครูครันถ์ซาฮิบ” จากเวลานั้นมาจนถึงปัจจุบันนี้

๒. ประวัติศาสดา

พระศาสดาครูน่านักเทพ (พ.ศ. ๒๐๑๒-๒๐๘๒) พระศาสดาพระองค์ที่ ๑ ได้ออกเผยแผร์ศาสนาซิกข์ทั่วทุกภาคของอินเดีย ทั้งได้ออกไปเผยแผร์

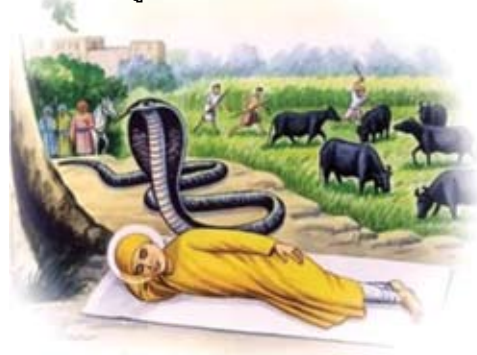
ถึงต่างประเทศ มีศรีลังกา อัฟกานิสถาน ซาอุดีอาระเบีย เป็นต้นอีกด้วย เพื่อสร้างความสามัคคีระหว่างชาวฮินดูและมุสลิมในสมัยนั้น พยายามสอนคนให้เป็นผู้ครองเรือนที่ดีและตั้งมั่นในศาสนาตน ให้ยึดมั่นในหลักปฏิบัติ ๓ ประการ คือ

๑. รำลึกสวดภาวนานามของพระผู้เป็นเจ้าทุกลมหายใจเข้าออก
 ๒. ประกอบสัมมาอาชีพะโดยสุจริตธรรม
 ๓. ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ผู้ยากไร้และสังคมทั่วไปไม่หวังผลตอบแทน
- พระศาสดาขณะทรงพระเยาว์

จะนำเพื่อนๆ มาร่วมสวดภาวนารำลึกถึงนามพระผู้เป็นเจ้า และขับร้องบทสวดง่ายๆ กับเพื่อน ทรงเริ่มการโปรดมวลมนุษย์ตั้งแต่เยาว์วัย

วันหนึ่งขณะที่พระศาสดานำวัวควายไปหากินหญ้าตามท้องนา ท่านได้มาพักผ่อนใต้ร่มไม้ และม่อยหลับไปปล่อยให้สัตว์เลี้ยงไปหากินหญ้าเอง เวลาผ่านไปดวงอาทิตย์ก็กลับมาส่องแสงต้องพระพักตร์ ก็ปรากฏมีงูเห่าเลื้อยมาแผ่แม่เปี้ยเป็นร่มบังแสงแดดให้แก่พระองค์ เป็นที่อัศจรรย์แก่ผู้ที่มาพบเห็น

เมื่อพระศาสดามีพระชนมายุ
ย่างเข้าปีที่เก้าได้เข้าพิธีทางศาสนาสม
ญาเหนือ ซึ่งทอจากฝ้ายเป็นด้าย แล้วม้วน
เป็นรูปร่างกลมใช้พันรอบคอและพาดบ่า
แต่พระองค์ปฏิเสธที่จะรับการสวมด้าย
ดังกล่าว แล้วตรัสให้ยึดถือ สวมด้ายที่มี
เมตตาจิต เป็นฝ้ายมีสมณะ (ความพอเพียง)
เป็นเส้นด้ายการควบคุมจิตร้อยมัดเป็นปม
มีสังขารเป็นเกลียวประสานชีวิตมาสวมใส่
ในกายของตน แทนด้ายฝ้ายปรกติ คือ
ให้ยึดมั่นในสังขารและการปฏิบัติแทนการยึดถือหรือหลงใหลวัตถุภายนอก
ซึ่งไม่คงทนถาวรจะเสื่อมไปตามกาลเวลา

เมื่ออายุได้ ๑๕ ปี บิดาได้มอบเงิน
จำนวน ๒๐ รูปีให้ไปเริ่มทำธุรกิจที่เปี่ยมด้วย
สังขาร “สังจา ซอด้า” เมื่อเดินทางไป
ต่างเมือง พระองค์พบกลุ่มนักบวชที่หิวโหย
มาหลายวัน ทรงดำริว่าธุรกิจที่เปี่ยมด้วย
สังขารก็คือการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ผู้ยากไร้
จึงนำเงินทั้งหมดไปซื้ออาหารมาแจกจ่าย
แก่เหล่านักบวชเหล่านั้น พระองค์ได้ทรงวาง
รากฐานแห่ง “ครวัพระศาสดา” ที่ชาวซิกข์
ได้ถือปฏิบัติจัดเลี้ยงอาหารในครวัพระศาสดาแก่ศาสนิกชนโดยไม่เลือก
ศาสนา วรรณะ เชื้อชาติ ในศาสนสถานของซิกข์ทุกแห่งในโลกมาจวบจน
ทุกวันนี้

พระศาสดาขณะไปพักบ้าน
ศิษย์วรรณะต่ำ ปาอีห์ลาโลห์

พระศาสดาขณะเปรียบเทียบ
อาหารที่หามาด้วยความสุจริต
และที่หามาด้วยการทุจริต

พระศาสดาครุณานักเทพ แม้ว่าพระองค์ประสูติในตระกูลวรรณะกษัตริย์ (ซึ่งถือเป็นชนวรรณะสูงในสมัยนั้น) ในตอนที่ออกไปโปรดเพื่อนมนุษย์ พระองค์จะไปอาศัยพักในบ้านของศิษย์วรรณะศูทร (วรรณะต่ำ) เสมอ เพื่อแสดงถึงความเสมอภาคในสังคม ในศาสนาสิกข์ไม่มีการถือวรรณะ แต่ประการใด และสตรีมีฐานะเสมอภาคทัดเทียมกับบุรุษทุกประการ ภาพขวา พระศาสดาทรงเปรียบเทียบอาหารที่ศิษย์สองท่านมาถวาย หนึ่งคือผู้ร่ำรวยหากินด้วยการทุจริต บีบคั้นคนยากจน และสองผู้หากินด้วยความซื่อสัตย์ ใช้แรงงานที่ขยันขันแข็ง ทรงบิบน้ำนมออกมาจากโรตีของศิษย์ผู้มีสมถะหากินด้วยความซื่อสัตย์ บีบเป็นสายเลือดออกมาจากโรตีของเศรษฐีผู้กดขี่ทุจริตชาวบ้านที่ยากจน แสดงให้มวลมนุษย์เข้าใจ เห็นในการประกอบสัมมาอาชีพที่สุจริต ซื่อสัตย์ มีคุณค่าเพียงใด

ตลอดชีวิตของพระศาสดาได้ทรงพยายามประสาน และสร้างความ
 ประนีประนอมระหว่างศาสนาต่างๆ ในประเทศอินเดีย โดยให้ถือว่าทุกคน
 เป็นพี่น้องกันไม่แตกต่างกันเพราะมาจากพระเจ้าพระองค์เดียวกัน พระองค์
 เป็นพระเจ้าของมนุษยชาติทั้งมวล มิได้ผูกขาดว่าเป็นพระเจ้าของฮินดู
 พระเจ้าของมุสลิม หรือพระเจ้าของศาสนาไหน ทรงประทับอยู่ทุกแห่งหน
 ในทุกสรรพสิ่งที่พระองค์ทรงสร้าง การเรียกชื่อพระเจ้าแตกต่างกันไป และ
 เรียกศาสนสถานที่ประทับของพระเจ้าต่างกัน ก็เพียงความแตกต่างแห่งกาละ
 และเทศะเท่านั้น

**“ไม่มีศัตรู ไม่มีผู้แปลกหน้า มวลมนุษย์ล้วนเป็นมิตรสหาย
 ของข้าพเจ้า”**

พระศาสดาครูองค์โต (พ.ศ.
 ๒๐๔๗-๒๐๙๕) พระศาสดาพระองค์ที่ ๒ ได้ทรง
 ปรับปรุงและส่งเสริมอักษรวิครุมุขี (ภาษา

ปัญหาปัจจุบัน ที่มีชาวซิกข์และชาวปัญจาบใช้อ่าน-พูด-เขียนประมาณ ๑๐๐ ล้านคนทั่วโลก) ทั้งได้จัดตั้งโรงเรียนพระศาสนาเป็นกิจจะลักษณะ แจกจ่ายอาหารแก่คนยากจน ตลอดจนส่งเสริมหลักการ “สังคัต” (การชุมนุมเจริญธรรม) และ “บังกัต” (การนั่งรับประทานอาหารในครัวพระศาสนา เป็นแถวอาระดับเดียวกัน)

พระศาสดาศูรามดาส (พ.ศ.

๒๐๒๒-๒๑๑๗) พระศาสดาพระองค์ที่ ๓ ได้ทรงดำริให้ซิกข์มีศาสนาที่ถาวรตามหมู่บ้าน ในสมัยนั้นเรียกว่า “ธรรมศาลา” ทรงก่อสร้างศาสนสถานแห่งแรกของซิกข์ที่เมือง “โคเอนด์วัล” และชุดบ่อน้ำที่มีบันไดลงไป ๘๔ ชั้นให้ชาวซิกข์ชำระล้างร่างกายและชำระล้างมารทั้ง ๕ ที่ครอบงำจิตใจ คือ ตัณหา โกรธ โลภ หลง และความอหังการ ได้ทรงปฏิรูปความเชื่อถือของสังคมคือ คัดค้านการคลุมหน้าของสตรีและห้ามการกระโดดเข้ากองไฟของสตรีเมื่อสามีสิ้นชีพ พิธีที่เรียกว่า “สตี” ให้อยอมรับสิทธิของสตรีเท่าเทียมบุรุษทุกประการ สตรีก็มีสิทธิที่จะประกอบกิจกรรมทางศาสนา เพื่อที่จะหลุดพ้นจากกิเลสได้เช่นกัน

พระศาสดาศูรามดาส (พ.ศ.

๒๐๗๗-๒๑๒๔) พระศาสดาพระองค์ที่ ๔ ได้ทรงจัดสร้างเมือง “รามดาสปุระ” ในรัฐปัญจาบ ให้เป็นศูนย์กลางของศาสนาซิกข์ ซึ่งต่อมาหลังจากมีการก่อสร้างศาสนสถาน “สุวรรณวิหาร” เมืองนี้ได้รับการขนานนามเป็น “นครอมฤตสระ” พระองค์ทรงได้ประพันธ์บทสวด “ลาว่าห์” ที่มีชื่อเสียง ใช้สวดขณะประกอบพิธีมงคลสมรสตามศาสนวินัยของซิกข์

พระศาสดาครูอรยันเดว (พ.ศ.

๒๑๐๖-๒๑๔๙) พระศาสดาพระองค์ที่ ๕ ในสมัยของพระองค์ศาสนาซิกข์เริ่มเผยแพร่กระจายไปทั่วอินเดีย พระองค์จึงได้รวบรวมศาสนาโหวาทของพระศาสดาทั้งสี่พระองค์ก่อนพระองค์ และของพระองค์เอง อีกทั้งได้รวบรวมคำสอนของนักบุญนักบวชในศาสนาอื่นทั้งศาสนาฮินดูและศาสนาอิสลามเป็นพระคัมภีร์เรียกว่า “อาทิกรันถ์”

ในขณะเดียวกันดำเนินงานก่อสร้างศาสนสถานที่สวยงามกลางสระน้ำตามความประสงค์ของพระศาสดาพระองค์ที่ ๔ จนเสร็จสมบูรณ์ แล้วได้อัญเชิญพระมหาคัมภีร์อาทิกรันถ์ไปปฐมประกาศในปี พ.ศ. ๒๑๔๙ ซึ่งชาวซิกข์ทั่วโลกได้เฉลิมฉลองวันครบ ๔๐๐ ปี แห่งการ “ปฐมประกาศ” ไปไม่นานนี้ต่อมามหาราชชาวซิกข์นามว่า รันยิตซิงห์ ได้ประดับแผ่นทองคำหุ้มอาคารหินอ่อน จึงได้รับการขนานนามเป็น “สุวรรณวิหาร” พระองค์ได้ประพันธ์บทสวดจำนวนมากภายในพระมหาคัมภีร์ ที่มีชื่อเสียงที่สุด คือ บทสวด “สุขมณีชาฮิบ” และได้ออกระเบียบให้ชาวซิกข์ทุกคนสละรายได้ของตน ๑ ใน ๑๐ (ดัสวันต์)

เข้าสมทบทุนกลางเพื่อการกุศลและช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ ต่อมาพระองค์ถูกทรราชผู้ปกครองอินเดียจับไปทรมานอย่างสาหัสจนสิ้นพระชนม์

พระศาสดาครูฮั้วโควินท์ (พ.ศ.

๒๑๓๘-๒๑๘๘) พระศาสดาพระองค์ที่ ๖ หลังจากมีการกบฏี่ คุกคาม และนำพระศาสดาพระองค์ที่ ๕ ไปประหาร ชาวซิกข์โดยพระศาสดาครูฮั้วโควินท์ทรงเริ่มสะพายดาบและจัดตั้งกองทหารม้า ๒,๒๐๐ คน เพื่อปกป้องรักษาบ้านเมืองและศาสนา ทรงสะพายดาบสองข้างเป็นสัญลักษณ์แห่งพลังอำนาจทางโลก

และทางธรรมรวมกัน ในสมัยของพระองค์ได้มีการสู้รบกับฝ่ายพระราชที่ยึดครองอินเดีย ๔ ครั้ง กองทัพชาวซิกข์มีชัยทั้ง ๔ ครั้ง

พระศาสดาครูฮั้วรราย (พ.ศ. ๒๑๗๓-

๒๒๐๕) พระศาสดาพระองค์ที่ ๗ พระองค์ได้ส่งเสริมกองทหารม้า ได้ตั้งโรงพยาบาลตามเมืองต่างๆ ทรงเก็บรักษาสมุนไพโรเพื่อช่วยเหลือรักษาโรคต่างๆ มากมาย พระองค์มีเมตตาจิตสูงช่วยเหลือผู้ป่วยและยากจน อีกทั้งขยายโรงครัวพระศาสดาให้มั่นคง

พระศาสดาครูฮั้วรฤชณ (พ.ศ.

๒๑๙๙-๒๒๐๗) พระศาสดาพระองค์ที่ ๘ พระองค์ได้รับการสถาปนาเป็นศาสดาเมื่อมีอายุเพียง ๕ ปี ๖ เดือนเท่านั้น ชื่อนี้แสดงว่าอายุน้อยไม่จำเป็นว่าต้องมีความสามารถน้อยเสมอไป โดยเฉพาะด้านธรรมและจิตใจ มีพรหมณ์ท่านหนึ่งมาทดสอบทำโต้วาทีเรื่อง

“บทสวดภควัทคีตา” กับพระองค์ พระศาสดาให้พราหมณ์ผู้นั้นไปพาใครมาก็ได้ พระองค์จะให้ผู้นั้นเป็นตัวแทนโต้วาทีกับพราหมณ์ พราหมณ์จึงได้นำศูทรคนหนึ่งชื่อว่า “ชัจจุ” ซึ่งเป็นที่รู้จักกันว่าเป็นคนที่โง่เขลาสมองฟั่นเฟือนที่สุดมาให้ พระศาสดาทรงใช้ไม้เท้าแตะบนศีรษะของศูทรคนนั้น และประทานพรให้เป็นบัณฑิตผู้เชี่ยวชาญในการแปลบรรยายความ “ภควัทคีตา” เป็นที่น่าอัศจรรย์ท่ามกลางหมู่ชนที่มาชุมนุมมากมาย ชัจจุสามารถถอดความ บรรยายโต้ตอบบทสวดกับพราหมณ์ผู้นั้นได้อย่างเชี่ยวชาญ จัดความอหังการของพราหมณ์อย่างเด็ดขาด

พระศาสดาครูเตคชฮาตรุ

(พ.ศ. ๒๑๖๔-๒๒๑๘) พระศาสดาพระองค์ที่ ๙ พระองค์ได้ออกเผยแผ่ศาสนาทั่วทุกภาคของอินเดียเจริญตามรอยพระปฐมศาสดาครูนาหนักเทพ ทั้งได้ช่วยหย่าศึกทัพหลวงจากกรุงเดลฮี กับทัพของราชาธิปตีรามรียแห่งไทยอาหม (พ.ศ. ๒๒๑๒) ได้สำเร็จ ในบั้นปลายเมื่อคณะพราหมณ์จากแคชเมียร์มาขอร้องให้พระองค์ช่วยปกป้องเสรีภาพแห่งการนับถือศาสนาของ

ชาวอินเดียทั้งหมด พระองค์สละชีพของพระองค์และสาวกสนธิ ๕ คน โดยยอมถูกทรรษาที่ปกครองขณะนั้นทรมานและประหารชีวิตกลางชุมชน รับโทษแทนเพื่อปกป้องสิทธิและเสรีภาพในการนับถือศาสนา จนได้พระนามยกย่องว่าพระองค์คือ “ผ้าห่มที่ปกป้องเกียรติและให้ความอบอุ่นของฮินดูสถาน”

พระศาสดาครูโควินท์สิงห์ (พ.ศ. ๒๒๐๙-๒๒๕๑) พระศาสดาพระองค์ที่ ๑๐ พระองค์ประสูติ ณ เมืองปัตนาซาฮิบ ในรัฐบิฮาร์ พระบิดาของพระองค์คือ ครูเตคชฮาตรุ และพระมารดามาตาบุญญารี ในสมัยของ

พระองค์ชาวซิกข์ตกอยู่ภายใต้การปกครองของ
ผู้ปกครองประเทศอินเดียที่เข้มแข็ง บีบบังคับ
ให้ชาวอินเดียเปลี่ยนศาสนาของตน ชาวซิกข์
จำต้องลุกขึ้นมาปกป้องศาสนาและความ
เชื่อถือของตน มีการต่อสู้ทำสงครามหลายครั้ง
พระราชบุตรของพระศาสดา ๔ พระองค์สิ้นชีพ
ในสงคราม ในช่วงพระชนมายุของพระองค์
พระศาสดาได้วางรากฐานที่สำคัญ ๔ ประการ

- สามารถล้มล้างอำนาจของทรราช

ที่ปกครองอินเดียในสมัยนั้น

- ได้ให้กำเนิดประชาคมซิกข์ “คาลซา”-นักบุญนักรบผู้กล้าหาญ
ผู้พร้อมที่จะพลีชีพรักษาัจธรรม และปกป้องผู้ที่อ่อนแอ

- ทรงรวบรวมและประพันธ์บทวีรกรรมมากมาย เช่น “จันดี ตีวาร์”-
“ชาฟร์นามา” และ “ดาซัมครันถ์”

- ทรงสถาปนาพระมหาคัมภีร์ครันถ์ซาฮิบเป็นพระศาสดา
นිරันต์กาลของซิกข์สืบต่อจากพระองค์ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๒๕๑

- พระองค์ทรงสละพระบิดา พระมารดา และพระราชบุตร
ทั้งสี่พระองค์ เพื่อผดุงรักษาัจธรรมและประชาคมซิกข์

หลักธรรมแห่งศาสนาซิกข์ : ศาสนาซิกข์เชื่อในหลักกฎ
แห่งกรรม และการเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ จนกว่าจะสร้างความดี
บำเพ็ญเพียรไปรวมเป็นหนึ่งเดียวกับผู้สร้าง-พระผู้เป็นเจ้า ผู้ซึ่งทรงเอกลักษณ์
และทรงคุณธรรมดั่งบทสวด “มุลมันตระ” ดังนี้ :-

เอก โองการ-พระผู้เป็นเจ้าทรงเป็นเอกสมบูรณ์ ทรงประจักษ์
อยู่ทุกแห่งหน

สัตยนาม-พระองค์ทรงสัตย์จริง
อมตะถาวร นาม คือ ชื่อ (ไม่ใช่ชื่อ
ที่เกิดเพราะกรรมแต่เป็นอกรรมนาม
กรตาปุรุช-พระองค์ทรงเป็นผู้สร้าง
ผู้พิทักษ์ และผู้ทำลาย ทรงสถิตอยู่ใน
ทุกสรรพสิ่งที่ทรงสร้าง
“นิรุเภา”-ทรงไร้ซึ่งความกลัว ความกลัว
เกิดขึ้นต่อเมื่อมีปัจจัยที่ทำให้เกิด

ความกลัว (กลัวแก่ กลัวเจ็บ กลัวตาย กลัวจน กลัวหนาว กลัวร้อน) ในเมื่อ
พระองค์ทรงเป็นอมตะสมบุรณ์ ทรงคือ นิรุเภา หมายถึง ไร้ความกลัว
และไม่ทำให้กลัว

“นิรวร”-ปราศจากเวร ปราศจากศัตรู ทรงเปี่ยมด้วยความ
เมตตาธรรม จึงไม่มีเวร ไม่มีกรรม หากศัตรูมิได้ พระองค์ คือ นิรวร

“อกาล มูรติ” คือ อกาล ผู้ไม่อยู่ภายใต้อำนาจของกาลเวลา
จากความตายและอวสาน มูรติ คือ สรูป รูปของตน พระองค์ทรงไม่อยู่
ภายใต้กฎของไตรกาล คือ อดีต ปัจจุบัน อนาคต ไม่มีที่สิ้นสุด เพราะไม่มี
เบื้องต้นและท่ามกลาง

“อชุนี” คือ ไม่มีกำเนิดในรูปหรือร่างใด เมื่อไม่มีการเกิด จึงไม่มี
การเวียนว่ายตายเกิดรูปแบบของสิ่งมีชีวิต

“แสง” แสง คือ เป็นตนของตนเอง เนื่องด้วยตนเอง ภา ภัท คือ
แสงสว่าง ประกาศ ฉะนั้น แสง ภา คือ มีแสงในตนเอง ทรงประกาศด้วยตนเอง
ทรงปรากฏด้วยตนเอง อมตะด้วยพระองค์เอง

“ครุ ประสาท” จะเข้าใจและบรรลุถึงพระองค์ด้วยความกรุณา
ของลัจครุ หรืออกาลปุรุชพระองค์เอง

ชาวซิกข์เชื่อว่ามนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ประเสริฐที่สุดของพระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้าของ และพระองค์ทรงสถิตในทุกสรรพสิ่งที่ทรงสร้าง มนุษย์สามารถพัฒนาจิตวิญญาณให้ก้าวหน้าสูงสุดได้ เพื่อไปรวมเป็นหนึ่งเดียวกับพระองค์ ชาวซิกข์จะสวดภาวนา ปฏิบัติธรรมตามพระศาสนาในพระมหาคัมภีร์ ด้วยใจที่บริสุทธิ์ มิได้สวดอ้อนวอนเพื่อให้พระเจ้าทรงประทานรางวัลแก่เขา แต่จะสวดด้วยจิตที่มีความรัก ศรัทธา ขอบคุณในพระเมตตาของพระองค์

การปฏิบัติธรรม : ชาวซิกข์จะปฏิบัติตามสังฆธรรมในพระมหาคัมภีร์ ศรีคุรุครันท์ซาฮิบ พระศาสดาในรันดร์กาล และตามศาสนวินัยของซิกข์ ซึ่งมีมาตรฐานให้ชาวซิกข์ทั้งมวลถือปฏิบัติ คือ

๑. สวดภาวนา “นาม-วาเฮ่คุรุ” ทุกขณะจิต
๒. ศึกษาปฏิบัติตามพระธรรมในพระมหาคัมภีร์ศรีคุรุครันท์ซาฮิบ และศาสนวินัยของซิกข์ (ประกาศใช้โดยสภาศาสนธรรมสูงสุดของซิกข์ ณ นครอมฤตสระ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๕)
๓. ประกอบสัมมาอาชีวะโดยสุจริตธรรมในรูปของฆราวาส
๔. รับใช้บริการสังคมและเพื่อนมนุษย์ด้วยกาย วาจา ใจ และทรัพย์ โดยไม่หวังผลตอบแทน
๕. ดำรงชีวิตในรูปของฆราวาส ไม่ล่วงเกินสามี ภรรยาหรือหญิงผู้อื่น
๖. นับถือและเคารพในสิทธิของสตรีอื่นเสมือนมารดา พี่สาว น้องสาว บุตรีของตน
๗. ฝึกอบรมจิตใจ นำพระธรรมมาปฏิบัติยึดเหนี่ยวในการที่จะเอาชนะมาร (ความชั่วร้าย) ที่จะมาครอบงำจิตใจและการดำรงชีวิต
๘. มารทั้งห้าในศาสนาซิกข์ คือ ตัณหา (กาม) ความโกรธ ความโลภ ความหลง (โมหะ) และความอหังการ

ภาพแสดงเสาหลักสามเสาแห่งข้อปฏิบัติของชิกซ์ที่ตั้งอยู่บนฐานแห่งการสวดภาวนา การเสียสละ การรับใช้ที่ไร้ขอบเขต และไม่หวังผลตอบแทน วงกลมเล็กที่ห้อมล้อม คือ มารร้ายทั้งห้าในชีวิตมนุษย์ภายในวงกลม คือ คุณธรรมที่ชิกซ์จะถือปฏิบัติ เพื่อไม่ให้มารร้ายทั้งห้ามาชนะความคิดและการกระทำของเรา

ตันทา : คือความอยาก อันเป็นกิเลสเนื่องในสันดานของมนุษย์อยากที่จะละเว้นได้ เว้นแต่ผู้ที่มีคุณธรรมในจิตใจจึงจะละเว้นได้ พระศาสดา

ของซิกซ์ซึ่งบัญญัติให้ชาวซิกซ์ดำรงชีวิตในรูปของฆราวาส ครองเรือนอยู่ร่วมสามี ภรรยา มีครอบครัว ในขณะที่เดียวกันห้ามประพฤติผิดในกาม ไม่ล่วงชายหรือหญิงที่ไม่ใช่สามีหรือภรรยาตน ยกย่องให้เกียรติสตรีอื่นดุจมารดา พี่สาว น้องสาว และบุตร

ความโกรธ : เป็นบ่อเกิดพื้นฐานแห่งการทะเลาะวิวาท ดังนั้นให้เราทุกคนจะต้องมีขันติมาควบคุมและรู้จักการให้อภัย ไม่จองเวรหรืออาฆาตผู้ใด

ความโลภ : คือความอยากได้เงินทอง ทรัพย์สินสมบัติ ผลกำไรที่เกินขอบเขต เงินทอง ทรัพย์สินสมบัติที่หามาด้วยแรงงานอันบริสุทธิ์เป็นสิ่งที่ถูกต้องในศาสนา ความเพียงพอ ความพอใจ และความสันโดษจึงจะสามารถควบคุมกิเลสตัวนี้ได้

ความหลง : คือความไม่รู้จริงและเชื่อในสิ่งที่ผิด ยึดมั่น ถือมั่นจนเกินไป เพราะไม่มีปัญญาใคร่ครวญ จึงตัดสินใจผิดพลาดทำให้เกิดทุกข์ต้องเข้าใจในสังขารม ให้ยกเลิกการยึดถือความเป็นของกูตัวกู

อหังการ : เป็นกิเลสที่ชั่วร้ายที่สุด เพราะทำให้เกิดความอิจฉา ริษยา จองหอง อวดดี ยกตนข่มท่าน จะทำลายความดีที่เราสะสมมาจนหมดสิ้น ชาวซิกซ์จะต้องอ่อนน้อมต่อมตน ให้อภัยและมีความเมตตากรุณา รำลึกถึงคุณพระผู้เป็นเจ้า ผู้ทรงประทานทุกสรรพสิ่งให้เรา

วิถีชีวิตประจำวัน : ชาวซิกซ์ทุกคนควรจะตื่นแต่เช้าตรู่ หลังจากอาบน้ำทำความสะอาดร่างกาย แล้วสรรเสริญรำลึกถึงคุณพระผู้เป็นเจ้า ถ้ามีโอกาสให้เข้าร่วมชุมนุมเจริญธรรมในศาสนสถานใกล้บ้านตน

“จงตื่นแต่เช้า รำลึกนามของพระเจ้า ภาวนา รำลึกถึงพระองค์ทั้งเช้า เย็น และค่ำ เจ้าจะไร้ซึ่งความทุกข์เศร้า และศัตรูทั้งปวง” (คุรุครันต์ชาฮิบ-๒๕๕)

ทุกวันชาวซิกข์จะสวดภาวนาบทสวดต่อไปนี้ :-

ตอนเช้า : ซัป ซายิบ ซาป ซายิบ บทซาวัยเอ้ ๑๐ บท

ตอนเย็น : บทสวด แร่หฺรราส

ตอนดึก-ก่อนเข้านอน : โซเฮล่า

คัมภีร์ : ในศาสนาซิกข์เดิมมีพระมหาคัมภีร์

ที่รวบรวมโดยพระศาสดาคุรุอรยันเดว พระศาสดา
พระองค์ที่ ๕ ทรงปฐมประกาศในสุวรรณวิหาร
ในปี พ.ศ. ๒๑๔๗ ทรงพระนามว่า “อาทิกรันถ์”
และทรงประกาศให้ชาวซิกข์ทั้งหมดเข้าใจ

“พระธรรมคือพระศาสดา พระศาสดาคือ
พระธรรม ในพระธรรมเปี่ยมด้วยอมฤตแห่งสัจธรรม
สาวกของศาสดาศรัทธา เชื่อมั่น ปฏิบัติตามพระธรรม พระองค์ประจักษ์ชัด
นำทางพ้นบ่วงกรรมทั้งปวงแน่แท้” (คุรุครันถ์ซายิบ-๔๘๒)

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๒๕๑ พระศาสดาคุรุโควินท์สิงห์ พระศาสดา
พระองค์ที่ ๑๐ ได้ทรงผนวกพระศาสนโนวาทของพระศาสดาพระองค์ที่ ๕
เข้าในพระคัมภีร์อาทิกรันถ์และทรงสถาปนาเป็นองค์พระศาสดานิรันดรกาล
“**ศรีคุรุครันถ์ซายิบ**” พระมหาคัมภีร์ของซิกข์จึงมีเอกลักษณ์ที่แตกต่าง
จากพระคัมภีร์ของศาสนาอื่น ๆ อย่างเด่นชัด คือ พระองค์ทรงเป็นรูป
จิตวิญญาณของพระศาสดาทั้งสิบพระองค์ของซิกข์ ในศาสนสถานของซิกข์
ทุกแห่งจะมีการอัญเชิญพระศาสดามาประทับบนบัลลังก์เป็นองค์ประธานของ
การประชุมเจริญธรรม ศาสนสถานของซิกข์จึงมีนามว่า “**คุรุदวารา**” คือ
หนทางหรือประตูที่ทอดไปสู่พระศาสดา

๓. คัมภีร์ หลักความเชื่อ หลักธรรมคำสอน และหลักปฏิบัติของศาสนา

พระมหาคัมภีร์ศรีคุรุครันถ์ซาฮิบ คือ พระศาสดาวันร์ดร์กาลของซิกข์ ซิกข์ศาสนิกชนจึงถือปฏิบัติต่อพระมหาคัมภีร์ดูจพระศาสดาที่แท้จริงในปัจจุบัน ศาสนสถานของซิกข์ซึ่งเดิมเรียกว่า “ธรรมศาลา” ได้รับการขนานนามเป็น “คุรุตวารา” เมื่อได้มีการอัญเชิญพระมหาคัมภีร์มาประทับเป็นองค์ประธานบนบัลลังก์ในศาสนสถาน ทุกเช้าเวลา ๐๔.๓๐ น. ศาสนาจารย์จะอัญเชิญพระมหาคัมภีร์มาประทับเป็นองค์ประธานในห้องโถงชุมนุมเจริญธรรม แล้วเวลาเย็น ๑๘.๐๐ น หลังจามีการสวดภาวนาบทสวด “แรร์ราส” เสร็จสิ้นลง ศาสนาจารย์จะอัญเชิญพระมหาคัมภีร์ไปประทับชั้นบนสุดของอาคารในห้อง “สุซฮาคุนะ” การสวดเจริญธรรมพระมหาคัมภีร์มี ๒ ลักษณะ คือ

- การสวดภาวนาเจริญธรรมพระมหาคัมภีร์ศรีคุรุครันถ์ซาฮิบ โดยต่อเนื่องจนจบสมบูรณ์
- การสวดภาวนาเจริญธรรมพระมหาคัมภีร์ศรีคุรุครันถ์ซาฮิบ โดยไม่ต่อเนื่องตามแต่โอกาสอำนวย

ภาพแสดงการอ่านพระมหาคัมภีร์ลักษณะอ่านผู้เดียวและอ่านเป็นหมู่คณะ

“**อคันต์ปาร**” คือ การอ่านเจริญธรรมพระมหาคัมภีร์ศรีศุครันถ์ซาฮิบโดยต่อเนื่องจนสมบูรณ์ การเจริญธรรมอย่างต่อเนื่องจะใช้เวลาประมาณ ๔๘ ชั่วโมง โดยไม่มีการหยุดพัก เพื่อไม่เป็นการลบล้างต่อพระมหาคัมภีร์ การเจริญธรรมจะต้องสวดอย่างซัดถ้อยซัดคำถูกต้องไม่รวบเร็วจนเกินไป แม้ว่าการสวดจะใช้เวลาเพิ่มขึ้นเล็กน้อยก็ตาม

“**ซาตารีนปาร**” คือ การสวดภาวนาเจริญธรรมพระมหาคัมภีร์ศรีศุครันถ์ซาฮิบโดยไม่ต่อเนื่องตามแต่โอกาสอำนวย จะเป็นการสวดเจริญธรรมในเคหะสถานของตนหรือในศาสนสถานก็ได้ ชาวซิกข์ไม่ว่าชายหรือหญิง เด็กหรือผู้ใหญ่ควรศึกษาภาษาปัญจาบี (คุรมุขคี) เพื่อที่จะสามารถอ่านและเข้าใจในพระธรรมของพระมหาคัมภีร์ศรีศุครันถ์ซาฮิบได้

๔. ผู้สืบบทเทศาสนา

ในศาสนาซิกข์ไม่มีพระหรือนักบวช นักบุญ เนื่องจากพระศาสดาทรงเล็งเห็นว่า ศาสนิกชนโดยทั่วไปมักจะไม่สนใจที่จะศึกษาและปฏิบัติตามพระธรรม จะมอบหน้าที่การผดุงรักษาศาสนาไว้แก่พระหรือนักบวชของตน

การประกอบพิธีกรรมต่างๆ จำต้องพึ่งนักบวช ทำให้มีการถือชั้นวรรณะ และฐานะทางสังคมต่างกัน เมื่อมีภัยมาถึงไม่มีศาสนิกชนใดจะออกมาปกป้องศาสนาและความเชื่อถือของตน พระศาสดาจึงมอบหมายให้ศาสนิกชนแม้ว่าจะดำรงชีวิตในรูปของฆราวาส ให้ศึกษาธรรม ปฏิบัติธรรม ทำหน้าที่เผยแผ่ศาสนาและความเชื่อถือของตน ในปัจจุบันเนื่องจากศาสนิกชนมีจำนวนมาก มีภารกิจหน้าที่มากมาย จึงมอบหน้าที่การอบรมสอนพระธรรมศาสนวินัยแก่ผู้ที่ได้ร่ำเรียนศาสนกิจมาโดยเฉพาะ ซึ่งเราเรียกว่า “**ศาสนาจารย์-ครันธี**” เป็นผู้ที่ทำหน้าที่นี้แทน เขาจะคงดำรงชีวิตในรูปของฆราวาสทั่วไป ด้วยเหตุผลนี้ชาวซิกข์ทุกคนจะเรียนภาษา

“ปัญญาปี-ครุमुखศิ” เพื่อที่จะสามารถอ่านและเข้าใจพระธรรมในพระมหา-
คัมภีร์ศรีศุครันถ์ซาฮิปได้

๕. ศาสนสถานและศาสนวัตถุ

ศาสนสถานของซิกข์มีนามว่า “คุรุदวารา” จะเป็นสถานที่
ที่ศาสนิกชนมาชุมนุมเจริญธรรม สวดภาวนา ฟังการบรรยายหลักธรรม
โดยศาสนาจารย์ ประกอบพิธีกรรมทั้งทางศาสนา งานเฉลิมฉลองวันสำคัญ
ทางศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น เช่นการตั้งชื่อบุตร
งานวันวิสาขะ งานมงคลสมรส พิธีรับน้ำอมฤต และการประกาศกิจกรรม
ที่สำคัญ คุรุदวาราของซิกข์จึงเป็นศูนย์รวมทั้งทางโลกและทางธรรมมาจน
ปัจจุบันนี้

เอกลักษณ์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ในคุรุดวาราของซิกข์
ทุกแห่งในโลกจะมีโรงครัวพระศาสดา “คุรุกาลังการ์” (โรงทานพระศาสดา)
ศาสนิกชนไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด เชื้อชาติ ภาษา วรรณะใดก็สามารถมา
ร่วมรับประทาน ร่วมบริการรับใช้ แจกจ่าย ทำความสะอาด รับประทานอาหารได้
การรับประทานในครัวพระศาสดาจะนั่งกับพื้นเป็นแถวยาว “ปังกัต” (การนั่ง
รับประทานเป็นแถว) ระดับเดียวกัน รับประทานอาหารจากหม้อ ภาชนะเดียวกัน
แสดงถึงความเสมอภาคทางลัทธิ ฐานะ ความเชื่อถือ ไม้มีความรังเกียจ
ในรูปร่าง เพศ การแต่งกาย และเปิดโอกาสให้ศาสนิกชนร่วมในการแบ่งปัน
ช่วยเหลือผู้ยากไร้ ตามที่พระศาสดาได้ทรงบัญญัติให้ซิกข์ศาสนิกชน**บริจาค**
๑๐% (ตัสวันต์) ของผลกำไรการประกอบการช่วยเหลือสังคมเพื่อนมนุษย์
และผู้ยากไร้

ภาพนักศึกษาและศาสนิกชนในคร้วพระศาสนาของสมาคมศรีครูสิงห์สภา กรุงเทพมหานคร ศาสนสถานที่สำคัญของชีกซ์ในประเทศไทย คือ ศาสนสถานครูดวาราศรีครูสิงห์สภา กรุงเทพมหานคร และในจังหวัดต่างๆ

ครูดวาราศรีกรุงเทพมหานคร

ครูดวาราศรีเชียงใหม่

คุรุदวาราที่ลำปาง

คุรุदวาราที่พัทธยา

คุรุดวาราที่ภูเก็ต

คุรุดวาราที่นครราชสีมา

ศูนย์กลางของศาสนาซิกข์อยู่ที่คุรุดวาราฮ์รมันดิรซาฮิบ (สุวรรณวิหาร) ในนครอมฤตสระ รัฐปัญจาบ ประเทศอินเดีย เป็นศาสนสถานแห่งเดียวในโลกที่ประดิษฐานอยู่กลางสระน้ำแห่งอมฤต

คุรุदวารายฮาร์มันดิรซาฮิบ (สุวรรณวิหาร-Golden Temple)

๖. ศาสนพิธี

การเกิดและพิธีการตั้งชื่อบุตร : สำหรับครอบครัวชาวซิกข์ ภายหลังจากให้กำเนิดบุตร เมื่อมารดาได้มีโอกาสพักผ่อนเพียงพอ และมีสุขภาพดี ให้ครอบครัวและญาติพี่น้องเดินทางไป “คุรุดวาราย” (ศาสนสถานซิกข์) ที่ใกล้บ้านของตน แล้วประกอบพิธีเจริญธรรมขับร้องบทสวดจากพระมหาคัมภีร์ศรีคุรุครันถ์ซาฮิบ โดยขับร้องต่อหน้าพระพักตร์พระศาสดาคุรุครันถ์ซาฮิบ เพื่อแสดงความปิติและขอบคุณพระศาสดาท่านศาสนาจารย์จะอัญเชิญประกาศ (การเปิดอ่าน) พระมหาคัมภีร์ที่ประทับบนบัลลังก์ในขณะนั้น ท่านจะสุมเปิดอ่านด้านบนซ้ายมือ ประกาศอักษรของคำแรกที่ได้อ่านจากพระบัญชาของพระศาสดาให้ที่ชุมนุมเจริญธรรมรับทราบ บิดามารดาจะน้อมรับไปตั้งชื่อบุตรของตนตามตัวอักษรที่ได้รับมานั้น เด็กชายจะมีนามว่า “ซิงห์” (มาจากคำว่าสิงห์) ต่อท้าย

และเด็กหญิงจะมีนามว่า “กอร์” ต่อท้ายนามทุกนาม จากนั้นร่วมกัน “อรัตราส” (การสวดอธิษฐานขอพรจากพระศาสดาร่วมกันโดยศาสนิกชนทุกท่านที่มาร่วมในพิธีวันนั้น) เสร็จจากพิธีแล้ว ท่านศาสนาจารย์จะแจก “คาร่าปรัชาต” (ขนมหวานที่เตรียมจากแป้ง น้ำตาล และเนยในอัตราส่วนเท่ากัน) ซึ่งหมายถึงการได้รับพรจากพระศาสดาแก่ผู้ที่มาพร้อมชุมนุมเจริญธรรมทุกท่าน

พิธีการโพกผ้าศีรษะครั้งแรก

เด็กชายซิกข์ขณะที่ยังมีอายุน้อยอยู่ มารดาจะทำความสะอาดเกศาบนศีรษะแล้วหวีผม ม้วนเป็นจุกให้เรียบร้อย จากนั้นก็จะใช้ผ้าผืนเล็กๆ พันศีรษะให้รอบ หรือพันเฉพาะผมจุก เพื่อปกป้องไม่ให้ผมจุกหลุดและไม่ให้ผมสกปรกในขณะบุตรชายที่ออกไปวิ่งเล่นตลอดวัน ในการพันศีรษะนี้ไม่มีข้อบังคับในเรื่องความยาวหรือสีของผ้าแต่ประการใด ทั้งสิ้น เมื่อบุตรชายอยู่ในวัยที่มีความสามารถที่จะเริ่มโพกผ้าเอง และรักษาความสะอาดได้ด้วยตนเอง บิดามารดาก็จะเตรียมพิธีโพกผ้าศีรษะครั้งแรกให้แก่บุตรชายของตน มีการเชิญญาติพี่น้องและมิตรสหายทั้งหลาย มาร่วมในพิธีนี้ในศาสนสถานคุรุตวาราที่ใกล้บ้าน ในคุรุตวาราเมื่อเสร็จพิธี สวดภาวนาเจริญธรรมตามปกติ บิดามารดาก็จะนำผ้าโพกศีรษะขนาดกว้าง

๙๐ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๓-๔ เมตร (ไม่มีข้อกำหนด
ในขนาดและสีของผ้าโพกศีรษะที่จะใช้) ส่วนมาก
จะเป็นผ้าฝ้ายที่บางและเบา เพื่อสะดวกในการโพก
ท่านศาสตราจารย์จะพับผ้าโพกในแนวกว้างให้แคบลง
เหลือความกว้างประมาณ ๑๐ เซนติเมตร แล้วลงมือ
พันผ้าโพกศีรษะที่ละรอบบนศีรษะของเด็กชายจนเสร็จ
เรียบร้อย การโพกโดยทั่วไปจะใช้เวลาเพียง ๓-๔ นาทีเท่านั้น
การโพกผ้าบนศีรษะเป็นการรักษาเกศาให้สะอาด เรียบร้อย เนื่องจากเกศา
เป็นศาสนสัญลักษณ์ ประการที่สำคัญที่สุดข้อหนึ่งในห้าศาสนสัญลักษณ์ของ
ซิกข์ ผ้าโพกศีรษะในประเทศอินเดียแสดงถึงความเป็นผู้อาวุโส ผู้มีเกียรติ

เนื่องจากเด็กหญิงไม่มีการโพกผ้าบนศีรษะ แต่จะใช้ผ้าผืนยาว
คลุมศีรษะไว้ จึงไม่มีพิธีกรรมโพกผ้าศีรษะสำหรับเด็กหญิง

**พิธีการรับ (น้ำ) อมฤต (เปรียบเสมือนการบรรพชาในศาสนา-
วินัยซิกข์) พิธีรับ (น้ำ) อมฤต** เป็นพิธีที่สำคัญของชาวซิกข์ (เพื่อแสดง
ความจำนงจะเข้าเป็นศิษย์ของพระศาสดาโดยแท้จริง) โดยทั่วไปจะไม่มี
ข้อกำหนดอายุขั้นต่ำของการที่จะเข้าพิธีดังกล่าว ชาวซิกข์จะให้สัตย์ปฏิญาณ
ที่จะรักษาและปฏิบัติตามข้อบัญญัติของพระศาสดา (ศาสนวินัยของซิกข์)

ภาพศาสนิกชนขณะรับอมฤตที่เตรียมตามศาสนวินัยซิกข์จาก “ปัญญาปิยะ”

สถานที่และพิธีการรับอมฤต

- ชาวซิกข์ไม่ว่าชายหรือหญิงโดยไม่จำกัดอายุ เมื่อคิดว่าตนเองพร้อมแล้วที่เข้าพิธีรับอมฤตและสามารถรักษาศาสนวินัยได้จะมาแจ้งความจำนงกับศาสนาจารย์ในครุฑวารา เจ้าหน้าที่ในศาสนสถานก็จะกำหนดวันและเวลาให้ผู้ประสงค์จะรับอมฤตมารวมตัว ณ วันและเวลาที่กำหนดพิธีกรรมนี้

- ณ สถานที่ประกอบพิธีกรรมมีการอัญเชิญพระมหาคัมภีร์ศรีครุฑครันต์ซาฮิบ และมีการแต่งตั้ง “ปัญญาปิยะ” (ผู้เป็นที่รักยิ่ง) จากชาวซิกข์ที่รับอมฤตมาแล้ว มีความประพฤติปฏิบัติตามศาสนวินัยครบถ้วนอย่างน้อยหกท่านเพื่อเป็นผู้ดำเนินพิธีกรรม หนึ่งท่านนั่งหน้าแท่นบัลลังก์ประทับพระมหาคัมภีร์ ส่วนอีกห้าท่านที่เหลือเตรียมอมฤต

- ศาสนิกชนทุกคนที่มาจับอมฤตต้องสรรพมมาด้วยและต้องมี ศาสนนสัญลักษณ์ทั้งห้าประการ คือ ๕ ก (เกศา กิรปาน-พร้อมสายสะพาย กาเขร่า กังพะ การ่า) หนึ่งในปัญจะปิยะที่มอบอมฤต จะอธิบายหลักการ ที่สำคัญของศาสนิกซ์แก่ผู้ที่จะรับอมฤต

- ศาสนาสิกซ์สอนให้ละเว้นจากการบูชาสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมา หรือบุคคลผู้ที่ย่างตนเป็นนักบุญ แต่สอนให้ศรัทธาเชื่อมั่นอุทิศกายและใจ แก่พระผู้เป็นเจ้า เพื่อบรรลุแนวปรัชญาที่ให้ศึกษาและปฏิบัติตนตามคำสั่งสอน ในพระมหาคัมภีร์ ทำเซว่า (รับใช้โดยไม่หวังผลตอบแทน) ต่อมวลชน เอื้อเพื่อ เผื่อแผ่ ศรัทธาในพระผู้เป็นเจ้า และเมื่อรับอมฤตจะต้องประพฤติและตั้งตน ในวินัย แล้วจึงถามผู้รับอมฤตว่า ท่านยินดีที่จะรับหลักการเหล่านี้ด้วยความ สัมครใจหรือไม่

- หลังจากผู้ที่ประสงค์จะรับอมฤตยอมรับแล้ว หนึ่งในปัญจะปิยะ จะทำการสวด “อรัตาส” (อธิษฐาน) และขอพระบัญชา เพื่อเตรียมอมฤต ตามศาสนวินัย

- จากนั้นให้ผู้ที่จะรับอมฤต น้อมรำลึกถึงองค์พระบิดา พระศาสดาพระองค์ที่ ๑๐ พร้อมทั้งนั่งคุกเข่าขวาแล้วพนมมือให้อุ้งมือขวา อยู่บนอุ้งมือซ้าย โดยปัญจะปิยะจะเอามืออวกใส่ให้ออมฤตในอุ้งมือ และ กล่าว “**วาเฮ่ครุฎีกาคาลซ่า วาเฮ่ครุฎีกีฟาเต้**” ให้ผู้รับเมื่อตีมอมฤต แล้วกล่าวขานตามว่า “**วาเฮ่ครุฎีกาคาลซ่า วาเฮ่ครุฎีกีฟาเต้**” ทุกๆ ครั้ง รวมห้าครั้ง จากนั้นปัญจะปิยะจะพรมน้ำอมฤตใส่ดวงตาห้าครั้ง และใส่เกศา อีกห้าครั้ง หลังจากพรมน้ำอมฤตทุกครั้งปัญจะปิยะจะกล่าว “**วาเฮ่ครุฎีกา คาลซ่า วาเฮ่ครุฎีกีฟาเต้**” ทุกครั้ง และให้ผู้รับอมฤตกล่าวตามทุกครั้ง เช่นกัน อมฤตที่เหลืออยู่ในภาชนะหลังจากมอบให้ผู้ที่ตั้งใจจะรับอมฤตแล้ว ให้แจกจ่ายแก่ทุกคน (ไม่ว่าสตรีหรือบุรุษ) เพื่อตีมร่วมกันจากภาชนะ ชันไบนั้น

- หนึ่งในท่านในปัญจะปิยะจะแจ้งแก่ผู้รับอมฤตถึงศาสนวินัยของซิกข์ ให้สวดหรือฟังพระมหาคัมภีร์คุรุครันถ์ซาฮิบและรักษาปฏิบัติ “ก” ทั้งห้าคือ เกศา (มีผ้าคลุมหรือโพกศีรษะ) กิรปาน (กริช) กางเกงในขาสั้น หวี กำไลมือ ให้อยู่กับตัวตลอดเวลา

บุรุษซิกข์พร้อมเกศา (เกศา)

หวีไม้ (กังฆะ)

กางเกงในชายยาว (กาเซร่า)

กริช (กิรปาน)

กำไลมือ (การ่า)

จากนั้นร่วมกันสวดอัฐดาส (อธิษฐานขอพรจากพระศาสดา) เป็นอันเสร็จพิธี

การประพฤติปฏิบัติที่ผิดศาสนวินัยของศาสนาซิกข์ มี ๔ ประการ คือ

๑) ห้ามการกระทำใดที่ล่วงเกินต่อเกศา (การตัด ถอน โกงเกศา หรือชนในร่างกาย)

๒) ห้ามรับประทานอาหารที่ทำจากเนื้อสัตว์ที่ถูกฆ่าโดยวิธีฆาตกรรม

๓) ห้ามมีเพศสัมพันธ์ ประพฤติผิดทางเพศกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่สามีหรือภรรยาของตนเอง

๔) ห้ามเสพยาสูบหรือใช้ยาเสพติดทุกชนิด ทุกรูปแบบ

พิธีมงคลสมรสตามศาสนวินัยซิกข์

ภาพแสดงคู่บ่าวสาวขณะประกอบพิธีมงคลสมรส
โดยเดินรอบพระมหาคัมภีร์ศรีคุรุครันต์ซาฮิบสี่รอบ

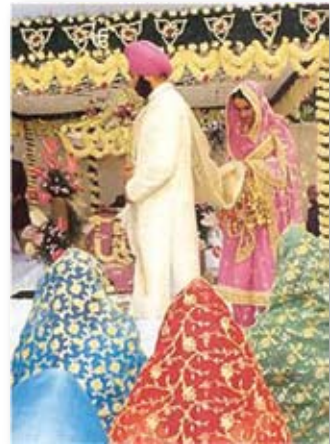
พิธีสมรสของชาวซิกข์ทั้งชายและหญิงกระทำโดยไม่คำนึงถึงวรรณะ ตระกูล และชาติกำเนิดของคู่สมรส ชาวซิกข์จะประกอบพิธีสมรสตามพิธี “อนันต์การัช” ซึ่งมีขั้นตอนและหลักการตามซิกข์ศาสนวินัยดังนี้ :-

- การแต่งงานในวัยเด็กทั้งชายและหญิงเป็นสิ่งต้องห้าม
- สตรีชาวซิกข์ควรสมรสกับบุรุษซิกข์

- การสมรสตาม **พิธีอนันต์** ไม่จำเป็นต้องมีพิธีหมั้นก่อน ถ้ามีความประสงค์ที่จะประกอบพิธีหมั้น ให้ฝ่ายหญิงกำหนดวันเพื่อชุมนุมเจริญธรรม แล้วทำการสวด **อรรดาส** (สวดภาวนาอธิษฐาน) ต่อหน้าพระพักตร์พระมหาคัมภีร์ศรีครุครันต์ซาฮิบ (พระศาสดาวันันดรกาลของซิกข์) การกำหนดวันมงคลสมรสโดยการถือฤกษ์ยามเพื่อหาวันมงคลเป็นสิ่งต้องห้ามในศาสนาซิกข์ ให้กำหนดวันเวลาตามความเหมาะสมและสะดวกของทั้งสองฝ่าย

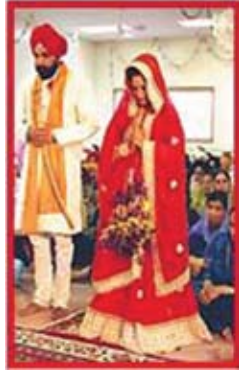
เมื่อศาสนิกชนทั้งหมดที่มาร่วมเจริญธรรม ให้คู่บ่าวสาวมานั่งต่อหน้าพระมหาคัมภีร์ศรีครุครันต์ซาฮิบ เจ้าสาวจะนั่งทางด้านซ้ายมือของเจ้าบ่าว แล้วขออนุญาตเริ่มประกอบพิธีจากศาสนิกชนที่มาร่วมชุมนุมเจริญธรรม และสังคีตจารย์ทำการขับร้องบทสวดเพื่อขอพรจากพระศาสดา แล้วกล่าวเชิญให้คู่สมรสและบิดามารดาหรือผู้ปกครองของคู่สมรส ลูกชั้นยืนสวดอรรดาสขอพรจากพระมหาคัมภีร์ศรีครุครันต์ซาฮิบ เพื่อจะดำเนินพิธี **“อนันต์”** หลังจากนั้น ศาสนาจารย์จะอบรมสั่งสอนและแนะนำอธิบายหน้าที่ ข้อปฏิบัติในการดำรงชีวิต การครองเรือนตามแนวทางของศาสนวินัย และข้อบัญญัติของพระศาสดา

- คู่บ่าวสาวหลังจากรับคำสั่งสอนแล้ว ทำความเคารพโดยการกราบให้หน้าผากจดพื้นต่อหน้าพระพักตร์พระศาสดา

ครูครุฑชาธิบ หลังจากนั้นศาสตราจารย์ที่นั่งอยู่บนแท่นประทับจะเริ่มอ่านบทสวด “ลาวาห์ ซูฮี มฮัลล่า ๔” (บทสวดของพระศาสดาพระองค์ที่ ๔) หลังจากสวดบทลาวาห์เสร็จแต่ละบท เจ้าบ่าวเจ้าสาวจะกราบกับพื้นแล้วเจ้าบ่าวจะเดินนำหน้าเจ้าสาว โดยเจ้าสาวจับชายผ้าบัลล่าข้างหนึ่งไว้เดินตามเจ้าบ่าวเวียนขวารอบแท่นประทับพระมหาคัมภีร์พระศาสดาครูครุฑชาธิบ ในขณะที่เดินรอบแต่ละรอบนั้น สังคีตจารย์จะเริ่มขับร้องบทสวดลาวาห์นั้นเมื่อเดินครบสี่รอบแล้วคู่บ่าวสาวก็จะนั่งลงกราบกับพื้น จากนั้นมีการสวด “อรัตาส” แล้วมีการอ่านขอประทานพระบัญชาจากพระมหาคัมภีร์ครูครุฑชาธิบ เป็นอันเสร็จพิธีสมรส

- ห้ามชาวซิกข์ใช้สินสอดเป็นเงื่อนไขในการพิจารณาเลือกคู่สมรส
- ถ้าคู่สมรสของหญิงใดสิ้นชีพลง หากหญิงนั้นมีความประสงค์ก็สามารถแต่งงานใหม่กับผู้ที่เหมาะสมได้ ในทำนองเดียวกันฝ่ายชายก็สามารถทำการสมรสใหม่ได้กรณีที่ภรรยาสิ้นชีพลง ให้ใช้หลักการเช่นเดียวกัน
- โดยทั่วไปแล้ว ขณะที่ภรรยาหรือสามีคนแรกยังมีชีวิตอยู่ชาวซิกข์ไม่ควรทำการสมรสใหม่

ภาพซ้าย การสวดอ้อดาสขอพรจากพระศาสดาศรีครุครันถ์ซาฮิบ ก่อนจะเริ่ม
อนันต์การัช ภาพกลาง คู่บ่าวสาวลุกขึ้นยืนรับฟังทสวดลาว่าห์ ภาพขวา หลังจากเสร็จการเดิน
ลาว่าห์ครบสี่รอบ

พิธีฌาปนกิจศพ : พิธีฌาปนกิจในศาสนวินัยของซิกข์มีพื้นฐาน
มาจากความเชื่อถือปฏิบัติของประชาชนในประเทศอินเดียแต่ดั้งเดิมที่จะ
ทำการเผาศพของผู้ตาย ไม่ให้มีการเก็บรักษาศพไว้ไม่ว่าในกรณีใดๆ ทั้งสิ้น
และไม่จำเป็นต้องกระทำพิธีเศร้าโคศหรือไว้ทุกข์ ให้ถือว่า การเกิด แก่
เจ็บ ตาย เป็นไปตามพระประสงค์และกฎของธรรมชาติ (พระเจ้าผู้เป็นเจ้าของ)

ต่อไปนี้เป็นข้อปฏิบัติตามศาสนวินัยของชาวซิกข์

- กรณีที่ผู้ตายเสียชีวิตบนเตียงนอนภายในบ้านพัก ไม่จำเป็นต้อง
ต้องนำร่างลงจากเตียงวางกับพื้น ให้สวดพระธรรมของพระศาสดาหรือสวด
ภาวนานาม **วาเฮ่ครุ วาเฮ่ครุ** (คำสรรเสริญคุณพระเจ้า) ตลอดเวลา
โดยไม่ต้องจุดเทียนหรือบริจาควัวในนามของผู้ตายหรือกระทำพิธีใดๆ
ที่ขัดต่อพระบัญญัติของพระศาสดา

- เมื่อมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งเสียชีวิต ไม่สมควรที่จะทุกข์โศก ร้องไห้หรือทูลหน้าอก แสดงความโศกเศร้า ควรยอมรับว่าทุกสิ่งที่เกิดขึ้น เป็นไปตามพระประสงค์ของพระผู้เป็นเจ้า และให้ทำการสวดบทพระธรรม ของพระศาสดาหรือสวดภาวนานาม “วาเฮ่ครู” จะเป็นสิ่งที่เหมาะสม พิธีเผาศพสามารถกระทำในเวลากลางวันหรือกลางคืนก็ได้ โดยไม่ควรกังวล

- ให้นำร่างของผู้ตายมาอาบน้ำทำความสะอาด สวมใส่เสื้อผ้า ที่สะอาด และหามนำศาสนสัญลักษณ์ทั้งห้าประการของซิกข์ออกจากร่าง

- นำศพไปวางยังแท่นไม้ทำการสวด “อรัตาส” จากนั้นนำศพ ไปยังเมรุ ระหว่างเดินทางให้ทำการสวดภาวนาบทพระธรรมที่สอนถึง ความเป็นไปของชีวิต เมื่อถึงเมรุให้สวดอธิษฐาน “อรัตาส” เพื่อขออนุญาต และขอพรจากพระศาสดาก่อนการเผาศพ แล้วให้นำศพเข้าไปในเมรุ บุตรชายหรือญาติ หรือมิตรสหาย ของผู้ตายจะจุดไฟเผาศพ ผู้ที่มา ในพิธีก็ให้นั่งอยู่ห่างพอสมควร และฟังบทสวดจากสังคีตจารย์หรือ ร่วมกันสวดภาวนาบทพระธรรม และสวดบท “โซเฮ่ล่า” และสวด

ญาติพี่น้องขณะแสดงความเคารพศพ

อธิษฐาน “**อัฐดาส**” ในขั้นสุดท้าย หลังจากนั้นผู้ที่มาในพิธีเดินทางกลับ หลังพิธีเผาศพให้เริ่มพิธีสวดพระมหาคัมภีร์คุรุครันถ์ซาฮิบที่บ้านของตน หรือในครุฑวาราที่ใกล้เคียง

- หลังศพได้มอดไหม้จนเย็นลงเป็นเถ้าธุลีแล้ว ให้รวบรวม เถ้าธุลีและเศษอัฐิแล้วนำไปลอยอังคารในน้ำหรือฝ่งในบริเวณนั้น แล้วกลบดิน ให้เรียบร้อย ห้ามสร้างอนุสรณ์สถานหรือสิ่งก่อสร้างใด ณ บริเวณที่ประกอบ พิธีฌาปนกิจ

- ห้ามกระทำพิธีกรรมต่างๆ ที่มีความเชื่อทางไสยศาสตร์และความเชื่อที่งมงาย ไร้เหตุผล เนื่องจากขัดต่อศาสนวินัย ข้อบัญญัติของ พระศาสนา

๗. วันสำคัญทางศาสนา

- วันคล้ายวันประสูติและวันสิ้นชีพของพระศาสดาทั้งสิบ พระองค์ (แต่จะเฉลิมฉลองเป็นพิเศษ คือ วันประสูติของพระปฐมศาสดา คุรุนานักเทพ และพระศาสดาพระองค์ที่ ๑๐ คือ พระศาสดาคุรุโควินท์สิงห์)

- วันคล้ายวันสถาปนาพระมหาคัมภีร์คุรุครันถ์ซาฮิบเป็น พระศาสดาผู้ส่งแสงแห่งพระธรรมนำทางชาวซิกข์ทั้งหมดชั่ววันครันถ์

- วันคล้ายวันสถาปนาของ “คาลซา”

- ประชาคมซิกข์ โดยพระศาสดาคุรุโควินท์สิงห์มอบ “อมฤต” และทรงประทานศาสนสัญลักษณ์ทั้งห้าประการ “๕ ก” คือ **เกศา กังฆะ กาแฮร่า การ่า กิรปาน** ให้แก่ซิกข์ศาสนิกชน วันนี้คือ วันวิสาขี-ตรงกับ วันที่ ๑๓-๑๔ เมษายน ของทุกปี

- วันคล้ายวันพลีชีพของเหล่าวีรชนชาวซิกข์ผู้สละชีพ เพื่อปกป้อง ศาสนา สัจธรรม และผู้อ่อนแอที่ถูกกดขี่

- วันสำคัญต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สำคัญในประวัติศาสตร์ของซิกข์ (วันพลีชีพพิทักษ์ธรรมของพระศาสดาพระองค์ที่ ๕ และพระองค์ที่ ๙ แห่งศาสนาซิกข์)

วันประสูติพระศาสดาคุรุโควินท์สิงห์

วันที่ ๕ มกราคม ของทุกปี ชาวซิกข์ จะเฉลิมฉลองเป็นวันคล้ายวันประสูติของพระศาสดาคุรุโควินท์สิงห์ (พระศาสดาพระองค์ที่ ๑๐ แห่งศาสนาซิกข์) พระองค์ประสูติเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๒๐๙ ณ เมืองปัตนาซาฮิบ ในรัฐบีฮาร์ พระบิดาของพระองค์คือพระศาสดาคุรุเตคชฮาตร์ซาฮิบ และพระมารดาตามาตาบุญญารี

วันวิสาขี : วันที่ ๑๔ เมษายน ของทุกปี ชาวซิกข์จะเฉลิมฉลองรำลึกถึงวันที่พระศาสดาคุรุโควินท์สิงห์ได้ทรงสถาปนาประชาคม (คาลซาปันท์) ซิกข์ โดยการมอบอมฤตและศาสนสัญลักษณ์ ๕ กให้แก่ชาวซิกข์ (เกศา กังฆะ กาแฮร่า การ่า กีรปาน) ในปี พ.ศ. ๒๒๔๒ เป็นการสร้างเอกลักษณ์ที่โดดเด่นให้แก่ชาวซิกข์ เมื่อชาวซิกข์ได้รับการบรรพชาโดยการรับอมฤตที่เตรียมโดยปัญปีอาเร่ตามศาสนวินัยของซิกข์แล้ว บุรุษจะได้รับการขนานนามเป็น “ซิงห์” (หรือสิงห์) สตรีจะได้รับการขนานนามเป็น “กอร์” (ผู้ส่งางามดูจเจ้าชาย)

พิธีรับอมฤต : (เสมือนการบรรพชาของชาวซิกข์) เป็นสิ่งสำคัญยิ่งแห่งการเป็นชาวซิกข์ โดยทั่วไปจะไม่มีข้อกำหนดอายุขั้นต่ำของการที่จะเข้าพิธีดังกล่าว ชาวซิกข์จะให้สัตย์ปฏิญาณที่จะรักษาและปฏิบัติตามข้อบัญญัติที่พระศาสดาทรงบัญญัติไว้ไม่ว่าชายหรือหญิง ถ้าตั้งใจมั่น

ที่จะปฏิบัติตามข้อบัญญัติย่อมมีสิทธิที่จะรับอภิมฤตและบรรพชา และร่วมใน
สังคมชิกซ์-ประชาคมชิกซ์

วันสละชีพพิทักษ์ธรรม : วันที่ ๑๖ มิถุนายน ของทุกปี เป็น
วันคล้ายวันสละชีพเพื่อพิทักษ์ธรรมของพระศาสดาคูรูอรยันเดว พระศาสดา
พระองค์ที่ ๕ แห่งศาสนาชิกซ์ในปี ค.ศ. ๑๖๐๖

วันปฐมประกาศ :
คือวันที่ ๑ กันยายน ของทุกปี
เป็นวันรำลึกถึงวันปฐมประกาศ
ของพระมหาคัมภีร์ศรีคุรุครันถ์
ซาฮิบ ซึ่งรวบรวมโดยพระศาสดา
คูรูอรยันเดวในปี พ.ศ. ๒๑๔๗
และได้ทรงอัญเชิญมาประกาศใน

ศรีฮ์รมันดิรซาฮิบ เมืองอมฤตสระ ในปี พ.ศ. ๒๑๔๗ พระศาสดาพระองค์ที่ ๕
คูรูอรยันเดว ทรงรวบรวมพระคัมภีร์ของพระศาสดาองค์ก่อนทั้งสิ้นที่พระองค์
รวมทั้งของพระองค์เอง และนักบวชต่างๆ ไม่ว่านับถือศาสนาใดที่มี

ความคิดปรัชญา และความรู้เข้าใจในพระผู้

เป็นเจ้าของตามแนวความคิดในศาสนาชิกซ์

นับเป็นพระมหาคัมภีร์พระองค์เดียว

ในสากลโลกที่มีการเรียบเรียง

ตรวจทานโดยพระศาสดา (ผู้ก่อตั้ง

ศาสนา) ในช่วงสมัยพระชนมายุ

ของพระศาสดาเอง พระธรรมของ

พระมหาคัมภีร์ศรีครุครันถ์ซาฮิบตั้งอยู่บนรากฐานแห่งการปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติและผู้ศรัทธาจะเปี่ยมไปด้วยความรักและการเสียสละ พวกเขาจะประจักษ์องค์พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าในทุกสรรพสิ่ง ในรูปแบบต่างๆ รอบตัวเขา พวกเขาจะเห็นและสัมผัสโลกนี้เสมือนครอบครัวที่ยิ่งใหญ่ของเขา เมื่อเปรียบเทียบกับพระมหาคัมภีร์อื่นๆ พระมหาคัมภีร์ศรีครุครันถ์ซาฮิบจะมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากพระมหาคัมภีร์อื่นๆ อย่างเด่นชัด คือ พระองค์ทรงเป็นรูปจิตวิญญาณของพระศาสดาทั้งสิบพระองค์ของศาสนาซิกข์

วันสละชีพพิทักษ์ธรรมและเสรีภาพแห่งความเชื่อ :

วันที่ ๒ พฤศจิกายน ของทุกปี เป็นวันรำลึกถึงการสละชีพของพระศาสดาครูเตศบฮาตอร์ (พระศาสดาพระองค์ที่ ๙ ของซิกข์) เพื่อดำรงรักษาไว้ซึ่งเสรีภาพในการนับถือ และความเป็นธรรมสำหรับประชาชนทั้งหมดในประเทศอินเดีย พระองค์ทรงเป็นนักรบที่กล้าหาญเปี่ยมด้วยจิตเมตตาธรรมและเพียบพร้อมด้วยความเสียสละ พระองค์เดินทางเทศนาไปทั่วประเทศอินเดีย

ด้วยบทไม่ข่มเหงหรือกดขี่ผู้ใด และไม่ยอมรับการข่มเหงกดขี่จากผู้ใด สร้างความไม่พอใจอย่างมากให้แก่กษัตริย์โมกุล ออริ่งเยปผู้ซึ่งออกคำสั่งให้ประหารพระองค์ พระศาสดาทรงสละชีพเพื่อปกป้องเกียรติที่เสื่อมลงของชาวฮินดู และจุดดั่งผ้าที่ห้ามให้ความอบอุ่นทั่วทั้งจักรวาล พระศาสดาทรงพลีชีพ ณ ลานจานดานีจอง ในนครเดลี

ปี พ.ศ. ๒๒๑๘ นับเป็นพระศกดาพระองค์เดียวในประวัติศาสตร์ของโลก
ที่ยอมพลีชีพเพื่อปกป้องเสรีภาพในการนับถือของศาสนาอื่น

วันประสูติพระศกดาครุณานักเทพ

ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ของทุกปี เป็นวันคล้ายวันประสูติ
ของพระปฐมศกดาครุณานักเทพ พระองค์ประสูติในปี พ.ศ. ๒๐๑๒
(ค.ศ. ๑๔๖๙) ในหมู่บ้านตลวันดี ปัจจุบันมีนามว่า “นันทานาชาฮิบ”
ใกล้เมืองลาฮอร์ (ในประเทศปากีสถาน)

พระศกดาครุณานักเทพ

พระศกดาทรงสั่งสอนให้ยึดมั่นและเชื่อถือในพระเจ้าพระองค์เดียว
(วาเฮ่ครุ) อย่างเคร่งครัด พระผู้เป็นเจ้าของผู้ทรงสมบูรณ์และแผ่ไปทั่วใน
ทุกสรรพสิ่ง อมตะถาวร ผู้สร้างมูลเหตุของเหตุทั้งปวง ไร้ซึ่งความเป็นปฏิก
ไร้ซึ่งความหวาดกลัวสถิตมั่นคงในทุกสรรพสิ่งที่ทรงสร้างและคุ้มครอง
พระองค์มิได้ทรงเป็นพระเจ้าของคณะหรือชาติใดชาติหนึ่ง แต่ทรงเป็น
พระแห่งความเมตตา คุณธรรม และสัจธรรมอันแท้จริง พระผู้ทรง
สร้างมนุษย์ไม่ใช่เพื่อลงโทษในความผิดของเขาแต่ให้เขาเข้าใจในจุดประสงค์
ที่แท้จริงของพวกเขาในจักรวาลสากลนี้ และเพื่อหล่อหลอมให้เขากลับเข้า
แหล่งกำเนิดดั้งเดิม

หลักการดำรงชีวิตของพระศกดาครุณานักเทพ ทรงประทาน
เมตตาให้สามัญชนปฏิบัติดังนี้

- **นาม ยับนำ** การสวดภาวนารำลึกถึง “นาม” ของพระผู้เป็นเจ้าของ
ทุกขณะจิต

- **กรี๊ด กร๊าก** การประกอบสัมมาอาชีวะเลี้ยงชีพ โดยสุจริตธรรม ไม่เอาเปรียบ ไม่หลอกลวง

- **วันดีชักร่น่า** การแบ่งปันสิ่งที่ดีมาด้วยความสุจริตแก่ผู้ยากไร้ และขาดแคลน ยินดีรับใช้มนุษยชาติ โดยไม่หวังผลตอบแทน ชาวซิกข์ ในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัดจะเฉลิมฉลองวันสำคัญเหล่านี้ ในศาสนสถานคุรุตวารา โดยมีการสวดภาวนาพระมหาत्मกีर्ตีศรีคุรุครันถ์ ซาฮิบอย่างต่อเนื่อง ๔๘ ชั่วโมง เวลาเช้าและค่ำมีการชุมนุมเจริญธรรม ในคุรุตวารา ทุกเช้าและค่ำมีการเลี้ยงอาหารแก่ศาสนิกชนทุกศาสนาที่มาร่วมชุมนุมเจริญธรรม ชักร่น่าสวดภาวนาสรรเสริญคุณพระผู้เป็นเจ้าและ บรรยายพระธรรม

ด้วย “นาม” แห่งพระองค์ ความรุ่งโรจน์ จะมีชั่ววันรันดร์

ด้วยพระเมตตาของพระองค์

ขอมวลมนุษยและสรรพสิ่งทั้งหลายทั่วพิภพจงประสบสุข

ชาวซิกข์ทั่วไป

บทสรุป

กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม ขอย้ำในภารกิจหลัก คือ การส่งเสริมให้ประชาชนได้นำหลักธรรมทางศาสนาไปประพฤติปฏิบัติ พัฒนาตน เป็นคนดีของสังคม จะเห็นได้ว่า ปัจจุบันสังคมกำลังมีปัญหามากหลายด้าน โดยเฉพาะในด้านคุณธรรม จริยธรรม จะต้องช่วยกันรื้อฟื้นให้กลับคืนมา โดยเร็ว ดังคำของท่านพุทธทาสนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาแล้วว่า “ศีลธรรมไม่กลับมา โลกจะพินาศ” นักวิชาการศาสนาต่างเชื่อว่า ภัยที่จะทำลายล้างมวลมนุษยชาติได้อย่างมากมายนอกเหนือจากภัยอันเกิดจากฝีมือของมนุษย์นั่นเอง แม้ว่าหลายครั้งหลายเหตุการณ์ของภัยที่เกิดขึ้น มองว่าเป็นภัยธรรมชาติ เช่น แผ่นดินไหว น้ำท่วม ความแห้งแล้ง และอื่นๆ แต่มองให้ลึกลงไปจะพบว่ามนุษย์มีส่วนทำให้เกิดภัยเหล่านั้น เช่น ปล่อยก๊าซพิษขึ้นไปในอากาศ ปล่อยของเสียลงในแม่น้ำลำคลอง ขุดดิน ระเบิดภูเขา ตัดต้นไม้ทำลายป่า จนทำให้ธรรมชาติขาดความสมดุลที่จะอยู่ร่วมกับมนุษย์ และแสดงผลออกมาอย่างน่าสพรึงกลัว ครั่งแล้วครั่งเล่าสร้างความหายนะให้แก่มวลมนุษยชาติอย่างใหญ่หลวง ถ้าจะเปรียบโลกใบนี้เหมือนบ้านที่ให้ความร่มเย็นเป็นที่อาศัย กินอยู่หลับนอน มนุษย์ก็คือผู้อาศัยอยู่ในบ้านหลังนี้ ถ้ามนุษย์ไม่กตัญญูต่อบ้านที่อาศัยอยู่ ไม่ช่วยดูแลรักษา แถมยังกลับมาทำลาย ขุด เจาะ รื้อถอน เอาส่วนต่างๆ ของบ้านไปขายหรือไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว แล้วบ้านหลังนี้จะอยู่ได้อย่างไร นี่พูดถึงภัยธรรมชาติที่มีมนุษย์เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง ยังมีภัยที่น่ากลัวกว่านี้ คือ ภัยอันเกิดจากมนุษย์ด้วยกันเอง ที่สำคัญคือ มนุษย์ที่ไม่มีคุณธรรม จริยธรรม พวกเขาพร้อมที่จะทำลายได้ทุกสิ่งทุกอย่าง แม้กระทั่งตัวเขาเอง นี่เป็นเหตุผลว่าทำไมท่านพุทธทาสจึงกล่าวว่า “ถ้าศีลธรรมไม่กลับมา โลกจะพินาศ”

ศีลธรรม หรือคุณธรรม จริยธรรม จะหาได้จากที่ไหน คำตอบคือจากหลักธรรมทางศาสนา แม้ว่าคุณธรรม จริยธรรมจะมีอยู่ในกฎ กติกาสากลทั่วไปที่เรียกว่า จริยธรรมสากล แต่ไม่ศักดิ์สิทธิ์และไม่เป็นอมตะ มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัย ยุคหนึ่งสมัยหนึ่งมนุษย์พอใจในเรื่องใด ก็กำหนดให้เป็นกติกาก็หรือเป็นหลักจริยธรรมสำหรับใช้ในการประพฤติปฏิบัติ เมื่อกาลเวลาผ่านไป เห็นว่าเรื่องนั้นไม่เหมาะสมแล้ว มนุษย์ก็พากันยกเลิก ไม่ได้ให้ความสำคัญเพราะไม่ประพฤติปฏิบัติตามข้อกำหนดนั้น ๆ ก็ไม่เห็นจะเสียหายอะไร ผิดกับจริยธรรมทางศาสนา เป็นศาสนบัญญัติ จะมีความเป็นอมตะอยู่ในตัว มนุษย์จะสนใจหรือไม่ กาลเวลาจะล่วงเลยไปนานสักเท่าไร จริยธรรมก็ยังคงความเป็นจริยธรรม มีความศักดิ์สิทธิ์อยู่ตลอดเวลา ใครประพฤติปฏิบัติย่อมเกิดผลดี คนที่ไม่ประพฤติปฏิบัติย่อมประสบกับความตกต่ำหายนะ ดังนั้นมนุษย์จึงต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมทางศาสนา นับถือศาสนาใดก็ให้ประพฤติปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมของศาสนานั้น ไม่ดูถูกเหยียดหยามศาสนาอื่นที่ตนไม่ได้นับถือ ขอให้มองว่าคำสอนของทุกศาสนาล้วนแต่สอนให้คนเป็นคนดี คำสอนของแต่ละศาสนาโดยเฉพาะศาสนาที่มีอยู่ในประเทศไทยไม่ว่าศาสนาพุทธ อิสลาม คริสต์ พราหมณ์-ฮินดู และซิกข์ ถ้าไม่ประเสริฐจริง ไม่เป็นประโยชน์แก่มวลมนุษยชาติจริง จะดำรงอยู่ไม่ได้จนถึงปัจจุบันนี้ ทั้งที่ผ่านการพิสูจน์ของมนุษย์มานับเป็นพัน ๆ ปี ที่สำคัญคำสอนเหล่านั้นล้วนเป็นของพระศาสนา เป็นของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของผู้บริสุทธิ์ทั้งกาย วาจา ใจ พระองค์ทรงมีพระเมตตาต่อมวลมนุษย์จึงได้ประทานคำสอนเหล่านั้นมาให้ ดังนั้นคนไทยเราในฐานะเป็นศาสนิกชน คือ ผู้ที่ยอมรับนับถือคำสอนของพระองค์ท่าน นอกจากมุ่งปฏิบัติตนให้เป็นคนมีความสะอาดกาย วาจา ใจแล้ว ยังจะต้องมีใจกว้าง มองเพื่อนศาสนิกที่นับถือศาสนาต่างกันเป็นเพื่อนมนุษย์

ร่วมเกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกัน ภัยพิบัติเวลาทำลายล้างมนุษย์ไม่เลือกศาสนา ไม่เลือกชนชั้นวรรณะ ไม่เลือกยากดี มี จน ทุกคนต้องประสบเหมือนกันหมด ถ้าอยู่ในรัศมีหรือพื้นที่ที่เกิดภัยพิบัติ จึงสมควรที่ศาสนิกชนทุกศาสนาจะมีความรัก ความเมตตาต่อกัน รู้จักให้อภัยเมื่อเพื่อนศาสนิกอื่นกระทำการใดๆ ลงไปโดยปราศจากความเข้าใจที่ถูกต้อง ช่วยแนะนำให้เขาเข้าใจด้วยความปรารถนาดี โดยหนังสือเล่มนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน ถ้าทุกคนได้อ่านและศึกษาด้วยความเข้าใจ และถ้าเป็นเช่นนั้น กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม จะรู้สึกดีใจและภาคภูมิใจที่ได้ทำหน้าที่ตามภารกิจ คือ การส่งเสริมให้คนได้เรียนรู้หลักธรรมทางศาสนา แล้วนำมาพัฒนาตนให้เป็นคนดีของสังคมและประเทศชาติอย่างยั่งยืนต่อไป

ពាក្យស្នេហា

คำถาม-คำตอบเกี่ยวกับศาสนาต่างๆ

ศาสนาพุทธ

๑. ธรรมะที่ช่วยคุ้มครองโลกให้เกิดสันติสุข คือข้อใด
 - ก. สติ สัมปชัญญะ ระลึกก่อนแล้วจึงทำ พุท
 - ข. หิริ โอตตปปะ ความละอายชั่ว กลัวบาป**
 - ค. ชันติ โสรัจจะ ความอดทน ความสงบเสงี่ยม
 - ง. กตัญญู กตเวทී รับผิดชอบต่อและตอบแทนคุณ

๒. การปฏิบัติต่อมารดาบิดาของตนให้มีความสุข อยู่ในข้อใด
 - ก. บุญกิริยาวัตถุ (ทาน ศีล ภาวนา)
 - ข. กุศลมูล (ไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง)
 - ค. สปัปริสบัญญัติ (ทาน การถือบวช เลี้ยงดูมารดาบิดา)**
 - ง. อปถกปฏิบัติ (การปฏิบัติไม่ผิดพลาด ๓ ประการ สำรวม อินทรีย์ รู้จักประมาณในการบริโภค เป็นคนตื่นตัวทันเหตุการณ์)

๓. นักเรียนที่ชอบนั่งหลับในเวลาเรียน เพราะตกอยู่ในนิรณชข้อใด
 - ก. อุทธัจจะ จิตฟุ้งซ่าน
 - ข. กุกกุงจะ ความรำคาญ
 - ค. ถีนมิทธะ ความเบื่อหน่าย ง่วงนอน**
 - ง. วิจิกิจฉา ความลังเล สงสัย

๔. “อยู่บ้านท่านอย่างหนึ่งดูตาย บั้นวับบั้นควายให้ลูกท่านเล่น” มีความหมายตรงกับข้อใด
 - ก. ทาน (โอบอ้อมอารี)
 - ข. ปิยวาจา (วิีไพเราะ)

ค. อัถดจรียา (สงเคราะห์ประชาชน)

ง. สมนานัตตา (วางตนเหมาะสม)

๕. “คนที่ไม่มีใครเชื่อถือถ้อยคำ” เป็นโทษของอบายมุขข้อใด

ก. ดี่มน้ำเมา

ข. เที้ยวกกลางคืน

ค. เล่นการพนัน

ง. คบคนชั่วเป็นมิตร

๖. เสื้อผ้าตัดต้องมียี่ห้อ อยากรทราบว่าคนดีมีอะไรเป็นเครื่องหมาย

ตอบ... (ความกตัญญูตเวที)

๗. คนมีเพื่อนมาก เพราะปฏิบัติธรรมหมวดใด

ตอบ... (สังคหวัตถุ ๔)

๘. พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์มีแนวคิดคล้ายคลึงกันตรงกับข้อใด

ก. หลักศรัทธา

ข. หลักเหตุผล

ค. หลักการทำบุญ

ง. เน้นสิ่งที่สังเกตได้

๙. “จะพูดจาจงพิเคราะห์ให้เหมาะสม” ตรงกับอิทธิบาท ๔ ข้อใด

ตอบ... (ปิยวาจา เจรจาไพเราะ อ่อนหวาน มีสารประโยชน์)

๑๐. ผู้ปฏิบัติตามคำพังเพยที่ว่า “น้ำขึ้นให้รีบตัก” ตรงกับสัปปุริสธรรมข้อใด

ตอบ... (กาลัญญูตา ความรู้จักเวลาอันควรในการประกอบกิจนั้นๆ)

๑๑. “ซัปรดระวังคน ซ้ามถนนระวังรด” คำนี้สอนให้ปฏิบัติตาม
เบญจธรรม ๕ ข้อใด

ตอบ... (สติสัมปชัญญะ)

๑๒. “ซึ่ปด หมดสติ” เป็นลักษณะของคนไม่มีศีลข้อใด

ตอบ... (๒ ข้อ คือ มุสาวาทา เวรมณีและสุราเมรยมัชชปมาทัญฐานา
เวรมณี)

๑๓. คำกล่าวที่ว่า “คบคนให้ดูหน้า ซื่อผ้าให้ดูเนื้อ ซื่อเสื่อให้ดูลาย”
มีความหมายตรงกับจักร ๔ ข้อใด

ตอบ... (ข้อ ๒ สัปปริสุปัสสยะสมาคมกับสัตบุรุษ)

๑๔. เวลาประกอบศาสนพิธี ควรยกมือขึ้นอัญชลีเมื่อใด

ก. เมื่อประธานเดินไปที่โต๊ะหมู่บูชา

ข. **เมื่อประธานจตุรูปเทียนเล่มแรก**

ค. เมื่อประธานกราบพระ

ง. เมื่อประธานนำสวดมนต์

๑๕. คำว่า พุทธะ มีความหมายว่าอย่างไร

ตอบ... (แปลว่า ผู้รู้ ผู้ตื่นตัว และผู้เบิกบานแจ่มใส)

๑๖. ข้อใดเป็นการมองโลกตามแนวพระพุทธศาสนา

ก. พวกเขาคงไม่ชอบเรา

ข. ในห้องนี้มีเพื่อนน่ารักทั้งนั้น

ค. เพื่อนคนนี้บางครั้งน่ารัก บางครั้งไม่น่ารัก

ง. **ต้องมีเหตุผลบางอย่างที่เขาไม่พูดกับเรา**

๑๗. ข้อใดถูกต้องตามแนวคิดพระพุทธศาสนา
- ก. วินัย เชื่อว่าพระเจ้าสร้างโลก
 - ข. สมบุญ ทำบุญล้างกรรมเก่า
 - ค. มานี คิดเห็นว่าพระอรหันต์ต้องอยู่ป่า
 - ง. สมศรี เชื่อว่าต้องมีสาเหตุที่ทำให้แก้วตาsobตก
๑๘. ความเชื่อในข้อใดแสดงว่าเป็นความเชื่อแบบชาวพุทธ
- ก. สุริย์ เชื่อตามที่เพื่อนบอก
 - ข. สุเทพ เชื่อว่างูเผือกเป็นงูศักดิ์สิทธิ์
 - ค. ปัญญา เชื่อว่าพระพุทธเจ้าคือเทพที่ไม่มีตัวตน
 - ง. สมาน เชื่อว่าผู้ฆ่าคนต้องได้รับผลกรรม
๑๙. ผู้ที่ยอมรับนับถือพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งแห่งตนตามหลักศาสนพิธี เรียกว่า
- ตอบ...** (พุทธมามกะ)
๒๐. การจุดธูป ๓ ดอก บูชาพระ มีจุดมุ่งหมายอย่างไร
- ตอบ...** (บูชาพระพุทธคุณ ๓ คือ พระปัญญาคุณ พระบริสุทธิคุณ และพระมหากรุณาคุณ)
-

ศาสนาอิสลาม

๑. อิสลาม เป็นคำภาษาอาหรับ มีความหมายว่าอย่างไร
ตอบ... (การยอมจำนน การปฏิบัติตาม และการมอบน้อม)
๒. เมื่อนำคำว่า อิสลาม มาเป็นชื่อของศาสนา มีความหมายว่าอย่างไร
ตอบ... (ศาสนาแห่งการยอมมอบน้อม จำนนต่อพระเจ้าคือ อัลลอฮ์)
๓. ศาสดาคณสุดท้ายของอิสลามมีชื่อว่าอะไร
ตอบ... (มีชื่อว่า มุฮัมมัด บุตรอับดุลลอฮ์)
๔. พระเจ้าในศาสนาอิสลามมีพระนามว่าอะไร
ตอบ... (มีพระนามว่า อัลลอฮ์)
๕. การประกาศอิสลามอย่างลับ ๆ ของศาสดาเป็นเวลากี่ปี และมีสาเหตุมาจากอะไร
ตอบ... (เป็นเวลา ๓ ปี สาเหตุที่ประกาศอย่างลับ ๆ เพราะบรรดามุสลิมยังอ่อนแอและมีจำนวนน้อย)
๖. การอพยพของบรรดาคอฮาบะฮ์ (สาวก) ไปอะบิสซิเนีย (เอธิโอเปีย) เกิดขึ้นในปีที่เท่าใดของการเป็นรอซูล
ตอบ... (ในปีที่ ๕ ของการแต่งตั้งเป็นรอซูล)
๗. ปีที่เท่าใดถือว่าเป็นปีแห่งความโศกเศร้าของท่านศาสดา เพราะเหตุใด
ตอบ... (ปีที่ ๑๐ ของการแต่งตั้งเป็นรอซูล ถือว่าเป็นปีแห่งความโศกเศร้า เนื่องจากพระนางคอดีญะฮ์ผู้เป็นภรรยาและอะบูฏอลิบผู้เป็นลุงที่ได้ให้การอุปการะท่านได้เสียชีวิตลง)

๑๔. ผู้ทำละหมาดโดยสม่ำเสมอ จะก่อประโยชน์อะไรแก่ตัวเขาอย่างไร
- ตอบ...** (ทำให้จิตใจของเขาสะอาดบริสุทธิ์ ขจัดความหมองหม่นทางอารมณ์ ทำลายความตึงเครียด ทำให้เป็นคนที่เคร่งครัดในระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์สุจริต อดทน และจิตใจสำรวมระลึกรู้กับพระเจ้าตลอดเวลา)
๑๕. หากนำระบบชะกาดมาจัดดำเนินการอย่างเต็มระบบแล้ว จะเกิดผลดีในทางพัฒนาด้านใดบ้าง
- ตอบ...** (จะเกิดผลดีทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านการเมือง และด้านสังคม ตลอดจนด้านอื่นๆ ที่ขาดแคลนทุนโดยตรง)
๑๖. การถือศีลอดจำเป็นต้องกระทำในเดือนใด
- ตอบ...** (จำเป็นต้องกระทำเฉพาะในเดือนรอมฎอนเท่านั้น ส่วนในวาระอื่นๆ ไม่ได้บังคับแต่ประการใด)
๑๗. จงยกตัวอย่างคุณธรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการถือศีลอดมาพอเป็นสังเขป
- ตอบ...** (ผลจากการถือศีลอด นำไปสู่คุณธรรมนานาประการ เช่น ประจักษ์ชัดถึงความเสมอภาคทางสังคม ควบคุมจิตใจของตนเองได้ มีความอดทน อดกลั้น มีความสำรวมตนเอง และยำเกรงพระเจ้า มีจิตเมตตาสงสาร มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา เป็นต้น)
๑๘. มุสลิมจำเป็นต้องเดินทางไปทำพิธีฮัจญ์กี่ครั้งในชีวิตหนึ่งของเขา
- ตอบ...** (หนึ่งครั้งเท่านั้นในชีวิตของมุสลิมที่มีความสามารถพร้อมทั้งทางร่างกายและทางการเงินที่จะเดินทางไปทำพิธีที่บัยตุลลอฮ์ได้)

๑๙. ลูกทุกคนมีหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อพ่อแม่อย่างไร

ตอบ... (ต้องระลึกถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ของพ่อแม่ ต้องมีความกตัญญูตบเวทีคุณต่อท่านทั้งสอง ต้องคิดอุปการะท่านทั้งสอง ไม่ปล่อยให้ท่านทั้งสองต้องเดียวดายอยู่กับความเหงา และต้องปรนนิบัติท่านทั้งสองเป็นอย่างดีที่สุด)

ศาสนาคริสต์

๑. ศาสนาคริสต์ในโลกมีกี่นิกาย

ตอบ นิกายในศาสนาคริสต์มี ๓ นิกายด้วยกัน คือ

๑. นิกายโรมันคาทอลิก (คาทอลิก แปลว่า สากล) คือเป็นศาสนาสากลของคนทั่วโลก โดยมีพระสันตปาปาแห่งนครวาติกันในกรุงโรม ประเทศอิตาลีเป็นประมุขศาสนจักรและนักบวชทั่วโลก ซึ่งนครวาติกันนี้เป็นศูนย์กลางของคาทอลิกและเป็นรัฐอิสระปกครองตนเองโดยไม่ขึ้นกับประเทศอิตาลี
๒. นิกายออร์ทอดอกซ์ ซึ่งนิกายนี้ไม่ขึ้นกับพระสันตปาปาแห่งนครวาติกัน ในกรุงโรม แต่ปฏิบัติพิธีกรรมเช่นเดียวกับนิกายโรมันคาทอลิก
๓. นิกายโปรเตสแตนต์ เกิดขึ้นโดยนักบวชชื่อลูเทอร์ เป็นผู้สถาปนาขึ้นที่ประเทศเยอรมัน ซึ่งเป็นนิกายที่เคร่งครัดในคัมภีร์มาก และไม่ขึ้นกับพระสันตปาปาแห่งนครวาติกัน

๒. ศาสนาคริสต์ยอมรับการแต่งงานระหว่างชายกับชาย หรือหญิงกับหญิงหรือไม่

ตอบ ศาสนาคริสต์ยอมรับการแต่งงานระหว่างชายกับหญิงเท่านั้น ด้วยเหตุผลที่ว่าพระเจ้าทรงสร้างชายและหญิงตามพระฉายาลักษณะของพระองค์มีศักดิ์ศรีเท่ากัน ทั้งสองจะร่วมมือกันเป็นหนึ่งเดียวในการสืบทอดชีวิตมนุษย์ ตามพระคัมภีร์ได้กล่าวไว้ว่า “พระองค์ได้ทรงสร้างมนุษย์ขึ้นตามแบบพระฉายาลักษณะของพระเจ้า พระองค์ได้ทรงสร้างพวกเขาให้เป็นชายและหญิง พระเจ้าได้ทรงอวยพรพวกเขา และพระเจ้าตรัสแก่พวกเขาว่า จงมีลูกตกและทวีมากขึ้น จนเต็มแผ่นดิน” (ปฐมก ๑ : ๒๗-๒๘) แต่อย่างไรก็ตามศาสนาคริสต์สอนให้รักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง แม้พวกเขาจะไม่ใช่ชายจริงหญิงแท้ แต่พวกเขาคือเพื่อนมนุษย์ที่มีศักดิ์ศรีและเป็นลูกของพระเจ้าเช่นเดียวกับพวกเรา

๓. การุณยฆาตกรรมในคนชรา ผู้ป่วย และคนพิการ เพราะรักษาไม่ได้แล้ว ศาสนาคริสต์มีแนวทางอย่างไร

ตอบ แม้พวกเขาเหล่านั้นรักษาไม่ได้แล้ว เราไม่มีสิทธิ์การุณยฆาตกรรม (ฆ่าโดยวิธีต่างๆ เช่นฉีดยาให้ตาย) แต่สามารถหยุดการรักษาแบบพิเศษ เพื่อให้ท่านเป็นไปตามธรรมชาติ

๔. การทำแท้ง ทำได้หรือไม่

ตอบ การทำแท้งถือเป็นการฆาตกรรม ไม่สามารถทำได้ ใครก็ตามที่ทำแท้งหรือร่วมมือในการทำแท้งถือว่าเป็นการทำบาปหนัก ผิดต่อพระบัญญัติประการที่ห้า คืออย่าฆ่าคน และตามที่พระคัมภีร์ได้ยืนยันว่า “อย่าประหารชีวิตผู้บริสุทธิ์หรือผู้ชอบธรรม” (อพย ๒๓ : ๗)

๕. อนุญาตให้เปลี่ยนหรือบริจาคอวัยวะทั้งก่อนและหลังความตายหรือไม่

ตอบ การเปลี่ยนอวัยวะเป็นที่ยอมรับตามหลักศีลธรรม ถ้าเป็นความสมัครใจของผู้ให้และไม่เป็นการเสี่ยงต่อชีวิตของเขา ส่วนการบริจาคอวัยวะหลังจากความตายเป็นสิ่งดีน่ายกย่อง แต่ต้องแน่ใจว่าผู้บริจาคนั้นได้เสียชีวิตแล้วจริงๆ

๖. สันติภาพในโลกคืออะไร

ตอบ สันติภาพในโลก คือ ความเคารพและการพัฒนาชีวิตมนุษย์ สันติภาพไม่ใช่เป็นเพียงการปลอดสงคราม “ผลงานของความยุติธรรม” (อสย ๓๒ : ๑๗) และผลของความรัก สันติภาพในโลกเป็นภาพลักษณ์และผลของสันติสุขของพระคริสต์เจ้า

๗. สันติภาพเรียกร้องให้เราแต่ละคนปฏิบัติตนอย่างไร

ตอบ สันติภาพในโลกเรียกร้องให้มีการแบ่งปันที่เท่าเทียมกัน และการพิทักษ์รักษาความดีของกันและกัน มีอิสระที่จะติดต่อสื่อสารระหว่างมนุษย์ด้วยกัน มีความเคารพต่อศักดิ์ศรีของบุคคลและของประชาชน ปฏิบัติต่อกันด้วยความยุติธรรม และความเป็นพี่น้องกัน

๘. ทำไมพระเป็นเจ้าทรงเรียกร้องเราให้ร่วมมือกันสร้าง “สันติภาพ”

ตอบ พระเจ้าทรงประกาศว่า “ผู้สร้างสันติ ย่อมเป็นสุข” (มธ ๕ : ๙) เพราะสันติภาพจะนำมาซึ่งความสุขที่แท้จริง พระองค์ทรงเรียกร้องให้มีสันติภาพโดยเริ่มจากภายในจิตใจของแต่ละคน และทรงประณามความโกรธ การเกลียดชัง และการแก้แค้น ทำให้เหล่านี้หากกระทำด้วยความรู้ตัว เต็มใจ และเป็นเรื่องที่สำคัญ ก็ถือว่าเป็นบาปหนัก เพราะผิดต่อความรัก

๙. กฎศีลธรรมเรียกร้องอะไรในภาวะสงคราม

ตอบ กฎศีลธรรมยังคงใช้ได้เสมอแม้ในภาวะสงคราม เรียกร้องให้มีการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรมกับผู้ไม่ได้สู้รบ ทหารที่บาดเจ็บและเชลยสงคราม กิจการต่างๆ ที่ขัดต่อกฎหมายระหว่างชาติ และการออกคำสั่งลักษณะเช่นนี้ถือเป็นอาชญากรรม ผู้ที่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นจะแก้ตัวไม่ได้ว่าต้องเชื่อฟังอย่างตบอด จะต้องประณามการทำลายล้างประชาชนกลุ่มหนึ่ง หรือชนกลุ่มน้อยเชื้อชาติหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นบาปหนัก กฎศีลธรรมบังคับให้เราต่อต้านคำสั่งของผู้ออกคำสั่งเช่นนั้น

๑๐. เหตุใดการผสมเทียมและการทำให้ตั้งครรภ์เทียมจึงผิดต่อกฎศีลธรรม

ตอบ การทำเช่นนี้ผิดต่อกฎศีลธรรมเพราะแยกการบังเกิดบุตรออกจากกิจกรรมที่คู่สมรสใช้ในการมอบตนแก่กันและกัน ทำให้เทคโนโลยีเข้ามากำหนดแหล่งที่มาและจุดหมายปลายทางของมนุษย์ ยิ่งกว่านั้น การผสมเทียมและการทำให้ตั้งครรภ์เทียมเป็นการกระทำที่ผิดศีลธรรมโดยใช้เทคโนโลยี ซึ่งหมายความว่ามิบุคคลภายนอกเข้ามาก้าวล่วงคู่สมรสละเมิดสิทธิของบุตรที่จะเกิดจากพ่อและแม่ที่เขารู้จักและมีความผูกพันกันโดยการแต่งงาน เป็นสิทธิจำเพาะของคู่สมรสที่จะเป็นพ่อแม่โดยอาศัยกันและกันเท่านั้น

ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

๑. คัมภีร์พระเวท คืออะไร มีอะไรบ้าง

ตอบ... (พระเวทเป็นคัมภีร์ทางศาสนาที่ผู้นับถือศาสนาฮินดูนับถือว่าเป็นคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ มีฤคเวท สามเวท ยชุรเวท และอถรรพเวท)

๒. พระศิวะ คือใคร

ตอบ... (พระศิวะ คือ เทพที่ศาสนาฮินดูไศวนิกายนับถือเป็นพระเป็นเจ้าสูงสุด)

๓. พระวิษณุ คือใคร

ตอบ... (พระวิษณุ คือ เทพที่ศาสนาฮินดูไวษณวนิกายนับถือเป็นพระเป็นเจ้าสูงสุด)

๔. รามานูชาจารย์ คือใคร

ตอบ... (เป็นอาจารย์ผู้เผยแผ่ศาสนาฮินดูไวษณวนิกาย ในพุทธศตวรรษที่ ๑๖ (คริสต์ศตวรรษที่ ๑๑))

๕. ชาวอารยะแบ่งคนในสังคมออกเป็นกี่ชั้น มีอะไรบ้าง

ตอบ... (แบ่งเป็น ๔ วรรณะ คือ พราหมณ์ กษัตริย์ แพศย์ และศูทร)

๖. อาตมันในศาสนาฮินดู คืออะไร

ตอบ... (อาตมัน คือ พระเป็นเจ้าสูงสุดที่อยู่ภายในสิ่งมีชีวิตในรูปของจิตวิญญาณอมตะ ๔๒)

๗. คิวลิ่งค์ คืออะไร

ตอบ... (เป็นรูปเคารพสูงสุดของศาสนาฮินดูไศวนิกาย มีรูปทรงกลมตั้งอยู่บนฐานที่เรียกว่า โยนิ)

๘. อหิงสา คืออะไร
ตอบ... (คือ การไม่ฆ่าหรือทำร้ายสิ่งมีชีวิต)
๙. ภควัตคีตา คืออะไร
ตอบ... (คือ คัมภีร์ที่ผู้นับถือศาสนาฮินดูทุกนิกายให้ความเคารพ
นับถือ เป็นคำสอนของพระกฤษณะที่แทรกอยู่ในคัมภีร์
มหาภารตะ)
๑๐. คำถาม : โมกษะ คืออะไร?
ตอบ... (คือ การพ้นจากการเกิดแล้วเกิดอีกไม่มีที่สิ้นสุด เป็นเป้าหมาย
สุดท้ายของชีวิตของชาวฮินดู ซึ่งมีทั้งหมด ๔ เป้าหมาย)
๑๑. คำถาม : อวตาร คืออะไร?
ตอบ... คือ การที่พระเป็นเจ้าลงมาจากสวรรค์ในรูปต่างๆ เพื่อช่วย
ให้โลกพ้นจากความเลวร้ายที่เกิดจากการกระทำของผู้ไร้ธรรม
๑๒. คำถาม : วราหะ คืออะไร?
ตอบ... คือ อวตารของพระนารายณ์เป็นหมูป่า
๑๓. คำถาม : ทิปาวลี หรือทิวาลี คืออะไร?
ตอบ... คือ เทศกาลตามประเพณีโคมไฟให้สว่างไสวตามอาคาร
บ้านเรือนเพื่อเป็นการเฉลิมฉลองการกลับบอโยธยาของ
พระรามหลังจากสังหารราavana (ทศกัณฐ์)
๑๔. คำถาม : โทลี คืออะไร?
ตอบ... เป็นเทศกาลของอินเดียที่เฉลิมฉลองกันในช่วงเดือนมีนาคม
หรือเมษายนของทุกปี มีการเล่นสาดสีใส่กันอย่างสนุกสนาน
๑๕. คำถาม : ปรศุราม คือใคร?
ตอบ... คือ อวตารปางหนึ่งของพระนารายณ์ ถือขวานเป็นอาวุธ

ศาสนาซิกข์

๑. ศาสนาซิกข์กำเนิดในประเทศใด
 - ก. ประเทศอินเดีย
 - ข. ประเทศเนปาล
 - ค. ประเทศสิกขิม
๒. พระศาสดาของซิกข์มีกี่พระองค์
 - ก. หนึ่งพระองค์
 - ข. ห้าพระองค์
 - ค. สิบพระองค์
๓. พระปฐมศาสดาของซิกข์มีพระนามว่าอะไร
 - ก. ครูอรชุนเทพ
 - ข. ครูโควินท์สิงห์
 - ค. ครูนานักเทพ
๔. คำว่า ลิกซา หรือลีส มาจากรากศัพท์ที่แปลว่าอะไร
 - ก. อาจารย์ ผู้สอน
 - ข. ศิษย์ สาวก
 - ค. ผู้ร่วมคัมภีร์
๕. ศูนย์กลางของศาสนาซิกข์อยู่ที่ใด
 - ก. นครเมกกะ
 - ข. นครเยรูซาเล็ม
 - ค. นครอมฤตสระ

๖. ศาสนาซิกซ์เป็นศาสนาเอกเทวนิยมเช่นเดียวกับศาสนาใด
- ก. ศาสนาพุทธ
 - ข. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
 - ค. **ศาสนาอิสลาม**
๗. ศาสนสถานของซิกซ์มีนามว่าอะไร
- ก. มัสยิด
 - ข. เทพมณฑิยร
 - ค. **คุรดวารา**
 - ง. โบสถ์
๘. การเข้าไปสักการะในศาสนสถานของซิกซ์ต้องทำอย่างไร
- ก. สวมรองเท้า
 - ข. **เอาผ้าคลุมศีรษะ**
 - ค. ล้างหน้าก่อนเข้า
๙. ศาสนสัญลักษณ์ประจำกายที่สำคัญของซิกซ์มีกี่อย่าง
- ก. **๕ อย่าง**
 - ข. ๔ อย่าง
 - ค. ๓ อย่าง
๑๐. ศาสนสัญลักษณ์ของซิกซ์นำหน้าด้วยอักษรอะไร
- ก. “บ”
 - ข. **“ก”**
 - ค. “ส”
๑๑. ศาสนสัญลักษณ์ที่สำคัญที่สุดของชาวซิกซ์ คืออะไร
- ก. **เกศและหนวดเครา**
 - ข. ผ้าโพกศีรษะ
 - ค. การแต่งกาย

๑๒. บุรุษซิกซ์ทำไมต้องโพกผ้าและสตรีคลุมศีรษะ

ก. เพราะความสง่างาม

ข. รักษาและปกป้องเกศา

ค. แสดงความอาวุโส

๑๓. พระมหาคัมภีร์ของศาสนาซิกซ์มีพระนามว่า

ก. พระคัมภีร์ไบเบิล

ข. พระคัมภีร์อัลกุรอาน

ค. พระคัมภีร์พระเวท

ง. ศรีศุครันถซาฮิบ

๑๔. สัญลักษณ์ของศาสนาซิกซ์ คือข้อใด

ก. ไม้กางเขน

ข. เสมาธรรมจักร

ค. ดาบสองคมในวงกลมและมีสองดาบไขว้

๑๕. ผู้ที่นับถือศาสนาซิกซ์ต้องผ่านพิธีที่เรียกว่า

ก. สวมกำไลเหล็ก

ข. สวมกาซ่า

ค. รับ (น้ำ) อมฤตสาบานตน

๑๖. ทำไมชาวซิกซ์จึงโพกศีรษะและไว้หนวดเครา

ตอบ... (เกศาและหนวดเคราเป็นศาสนสัญลักษณ์ที่เด่นชัดที่สุดของชาวซิกซ์ ในอดีตเกศาหรือผมแสดงถึงความเป็นนักบวชและผู้ทรงคุณธรรม การรักษาเกศาเป็นการแสดงถึงการดำรงชีพที่สอดคล้องกับความประสงค์ของธรรมชาติ (พระเจ้าเป็นเจ้าของ) ที่ได้ทรงประทานเกศาแก่มนุษย์ (และสัตว์) การโพกศีรษะหรือคลุมศีรษะเป็นการรักษาเกศาให้สะอาดและควบคุมอุณหภูมิของศีรษะ)

๑๗. ชาวซิกข์ทานเนื้อสัตว์ได้หรือไม่

ตอบ... (ในศาสนานิวของซิกข์ไม่มีข้อห้ามดังกล่าว อนุญาตให้ทานอาหารทุกชนิดที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย จะเป็นการดีถ้าหลีกเลี่ยงเนื้อสัตว์ได้ เพราะเป็นการเบียดเบียนสิ่งมีชีวิตร่วมโลก แต่ห้ามการดื่มสุรา ทานหรือใช้ยาเสพติดทุกชนิดทุกรูปแบบ เพราะเป็นโทษอย่างร้ายแรงต่อร่างกาย ทำให้หลงลืมพระธรรม ขาดสติควบคุมตนเอง จะเป็นบ่อเกิดแห่งกิเลส ความชั่วทั้งปวง)

๑๘. บุรุษซิกข์มีภรรยาและสตรีซิกข์มีสามีได้กี่คน

ตอบ... (ไม่มีกฎหมายข้อบังคับจำนวนแต่ประการใด แต่ในศาสนานิวห้ามชาวซิกข์แต่งงานใหม่ขณะที่สามีหรือภรรยายังคงมีชีวิตอยู่ ทั้งสตรีและบุรุษสามารถแต่งงานใหม่ได้เมื่อหย่าร้างแล้ว หรือสามี-ภรรยาสิ้นชีพิต)

๑๙. ถ้าท่านจะขอเข้าเป็นศาสนิกชนของซิกข์ ท่านจะต้องปฏิบัติอะไรบ้าง

ตอบ... (ท่านจะต้องเริ่มรักษาและมีศาสนลัญลักษณ์ ๕ ก ไว้กับตน และขอแจ้งความประสงค์ที่จะรับ (น้ำ) อมฤต ณ ครุฑวารา ได้ทุกแห่ง หลังจากรับอมฤตที่เตรียมโดย “ปัญจปีอาเร่” ตามศาสนานิวแล้ว จะรักษาศีลข้อบังคับ ๔ ประการ (ในหัวข้อการรับ (น้ำ) อมฤต) และเชื่อมั่นศรัทธาในพระเจ้าเป็นเจ้าศาสดาทั้ง ๑๐ พระองค์ และพระศาสดาวันจันทร์กาลครุครันถ์ซาฮิบ)

คำสั่งกรมการศาสนา

ที่ ๗/๒๕๕๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือความรู้ศาสนาเบื้องต้น

ด้วยกรมการศาสนาได้จัดโครงการอุดหนุนการจัดกิจกรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ “รายการตอบปัญหาศาสนาเยาวชน” เพื่อส่งเสริมให้จัดกิจกรรมทางศาสนาที่จะสามารถแก้ไขปัญหาและสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืนในสังคม โดยการมุ่งเน้นให้เยาวชนและประชาชนทั่วไป ทั้งชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้เรียนรู้และมีความเข้าใจในหลักธรรมคำสอนทางศาสนาที่ถูกต้อง ตลอดจนปลูกฝังปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิตให้อยู่บนพื้นฐานของความเป็นคนไทย เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกันและกันในวิถีชีวิตประจำวัน อันจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดความสามัคคี ความรักชาติ โดยจัดให้เยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ ๒ (ประถมศึกษาปีที่ ๔-ประถมศึกษาปีที่ ๖) และระดับช่วงชั้นที่ ๓ (มัธยมศึกษาปีที่ ๑-มัธยมศึกษาปีที่ ๓) ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ทุกศาสนา ร่วมกิจกรรมตอบปัญหาศาสนา

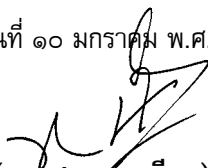
เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือความรู้ศาสนาเบื้องต้น ประกอบด้วยนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิด้านศาสนาจากศาสนาต่าง ๆ ดังนี้

๑. อธิบดีกรมการศาสนา	ที่ปรึกษา
๒. รองอธิบดีกรมการศาสนา	ประธานคณะกรรมการ
๓. ผู้อำนวยการกองศาสนูปถัมภ์	คณะกรรมการ
๔. ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	คณะกรรมการ
๕. เลขาธิการกรมการศาสนา	คณะกรรมการ

๖. นายคล่อง กล่อมเกลี้ยง	คณะทำงาน
เปรียญธรรมสมาคมแห่งประเทศไทย	
๗. นายอรุณ บุญชม	คณะทำงาน
รองประธานคณะผู้ทรงคุณวุฒิจุฬาราชมนตรี	
๘. บาทหลวงเสนอ ดำเนินสะดวก	คณะทำงาน
สภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย	
๙. นายสถิตย์ कुमार	คณะทำงาน
สำนักพรหมณ์พระราชครู	
๑๐. นายสุเทพ สุริยาอมฤทธิ	คณะทำงาน
สมาคมศรีศรีสุสิงห์สภา	
๑๑. นายอนุชา หาระหนี่	คณะทำงาน
นักวิชาการศาสนาชำนาญการ	และเลขานุการ
๑๒. นางสมจิตต์ ปัญญา	คณะทำงาน
นักวิชาการศาสนาชำนาญการ	และผู้ช่วยเลขานุการ
๑๓. นางสาวชวมน เลมมงคล	คณะทำงาน
นักวิชาการศาสนาชำนาญการ	และผู้ช่วยเลขานุการ
๑๔. นางสาววาสนา เพ็งสะและ	คณะทำงาน
นักวิชาการศาสนาชำนาญการ	และผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕. นางสาวปริญญารณ กิจบรรทัด	คณะทำงาน
นักวิชาการศาสนาปฏิบัติการ	และผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะทำงานจัดทำหนังสือความรู้อาสาสมัครเบื้องต้น มีหน้าที่ในการ
พิจารณากำหนดรูปแบบและเนื้อหาสาระ ให้มีความเหมาะสมและเกิดประโยชน์
แก่เยาวชนและประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรม
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔

(นายสด แดงเอียด)

อธิบดีกรมการศาสนา

คำสั่งกรมการศาสนา

ที่ ๕๒/๒๕๕๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือความรู้ศาสนาเบื้องต้นเพิ่มเติม

ตามคำสั่งกรมการศาสนาที่ ๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๔ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือความรู้ศาสนาเบื้องต้น โดยคณะกรรมการดังกล่าว มีหน้าที่ในการพิจารณากำหนดรูปแบบและเนื้อหาสาระของหนังสือ ให้มีความเหมาะสมและเกิดประโยชน์แก่เยาวชนและประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรม โครงการอุดหนุนการจัดกิจกรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ “รายการตอบปัญหา ศาสนาเยาวชน”

เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการกรมการศาสนา เห็นสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือความรู้ศาสนาเบื้องต้นเพิ่มเติม คือ

นายพิสิฐ เจริญสุข

เป็นคณะกรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔

(นายสด แดงเอียด)

อธิบดีกรมการศาสนา

ບຣຣດາທຸກຣນ

คาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์, คณะกรรมการ. **พระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่.**

กรุงเทพฯ : หจก.จันทราทิพย์การพิมพ์, ๒๐๐๕.

คริสต์ศาสนธรรมอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯมหานคร, แผนก. **คำสอน**

พระศาสนจักรคาทอลิก ภาค ๑-๔. กรุงเทพฯ : บริษัท

จูนพับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๕๐.

โรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี, ศูนย์วิชาการ. **สาระการเรียนรู้**

คริสต์ศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖.

กรุงเทพฯ : หจก.จันทราทิพย์การพิมพ์, ๒๕๕๑.

เรียบเรียงโดย บาทหลวง ผศ.ดร.ไผ่ยม มหิราช.

Barth, A. **The Religions of India**, Translated by Rev. J. Wood.
Delhi : S. Chand & Co., 1969.

Basham, A.L. **The Wonder That Was India**, A Survey of the
History and Culture of the Indian Sub-continent before
the Coming of the Muslims. Calcutta : Fontana Books in
Association with Rupa & Co., 1982.

Kane, P.V. **History of Dharmasastra**, Vol. V. Part I. Poona :
Bhandarkar Oriental Research Institute, 1974.

Majumdar, R.C. **The History and Culture of Indian People, the
Vedic Age**. Bombay : Bharatiya Vidya Bhavan, 1965.

Radhakrishnan, S. ed. & Trans. **Principal Upanisads**. London :
George Allen & Unwin, 1953.

Tharpa, Romila. **Early India from the Origins to AD 1300**.
London : Penguin Group, 2002.

Walker, Benjamin. **Hindu World, an Encyclopedic Survey of
Hinduism, Vols. I-II**. London : George Allen & Unwin
Ltd., 1968.

Dharma Universe LLC websites.

Copyrighted 2009–2010, Dharma Universe.

